

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 90 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din.

Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SLOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač.: Ljubljana št. 10.650 za naročnino in št. 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica 6

Tel. 40-01 do 40-05

Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje.

Romunijo je opustošil velik potres

Potresni val je trajal samo tri minute a je porušil veliko stavb v prestolnici in v podeželju ter pokopal pod njihovimi razvalinami več tisoč ljudi — V Bukarešti se je sesedlo nekaj najvišjih zgradb — V petrolejskem ozemlju so nastali požari in velike razpoke — Škoda še ni dognana — Tudi točno število žrtev ne — Včeraj so potresi še trajali

Sožalje kneza namestnika romunskemu kralju

V noči od sobote na nedeljo je opustošil Romunijo velik potres, ki je povzročil obsežna razdejanja po številnih romunskih mestih ter zahteval veliko človeških žrtev, mrtvih in ranjenih. — Ker je potres pretrgal tudi telefonske napeljave in ponekod razdril železniške zveze, so novice, ki prihajajo o obsežnosti nesreče, še nezanesljive. Toda verjeti je treba po poročilih, ki obstojajo, da je Romunijo zadela strašna katastrofa. Potres je baje hudo pustošil tudi po petrolejskem ozemlju okrog Ploestija, kjer da so nastali požari in razpoke. V Bukarešti in po drugih prizadetih mestih sedaj razkopavajo razvaline hiš, izpod katerih neprestano vlačijo nove smrtno žrtve in hudo ranjene.

12 mest napol porušenih

Bukarešta, 11. nov. AA. Stefani. O katastrofalnem potresu, ki je v noči od sobote na nedeljo zajel prestolnico Romunije in številna druga mesta, so se izvedele naslednje podrobnosti:

Mesta Barlađ, Tekuci, Galac, Giurgu, Buzau, Ramicul, Salat, Ploesti, Husi, Campino in desetina drugih mest so napol porušena. Telefonske zveze sploh ne delujejo, železniški promet pa je povsod ustavljen. V samem Galacu je potres ubil 20 oseb, okoli 100 oseb pa je ranjenih. Kabli z visoko napetostjo so padali na hiše in jih zažgali. V Bazau je bil potres resnično katastrofalen in je tam več desetih ljudi ubitih, na stotine hiš pa je porušenih.

V Ploestiju je največji hotel samo še velja razvalina, mestna posvetovalnica, prefektura, trgovska zbornica in druge velike palače pa so v takem stanju, da se lahko vsak hip zruši. V vseh mestih so zaprti vsi kinematografi, kakor tudi javni lokali.

Radijske postaje v Bukarešti in drugod opozarjajo ljudstvo, da naj ostane mirno. V Bukarešti se je palača »Carlton«, ki je imela 15 nadstropij in več sto stanovanj s 350 prebivalci, porušila. Do sedaj so izpod razvalin te ogromne palače izvlekli 40 mrtvih. V kleti te palače, kamor so nekateri prebivalci pravčasno zbežali, je še delovala telefonska zveza in so ljudje obupno klicali policijo za pomoč, ker so v nevarnosti, da jih bo zadušilo silno se trudijo, da bi te nesrečnejše rešili.

Na stotine članov »Železne garde«, ki jih podpira fašistična akademsko mladina iz Rima, ki je sodelovala pri legionarskih slovesnostih v Jassyju, pomagajo pri reševanju delih. Dela za reševanje se nadaljujejo, dasi neprestano dežuje in je silno mrzlo.

V Bukarešti sami so morali hotel »Continental«, ki je največji v prestolnici, izprazniti zaradi poškodb. Slavna »Bela cerkev« v ulici Calea Victoriei, je vsa razpokana od temelja do strehe. Okoli nje se je zrušilo okrog 10 hiš in pokopalo številne žrtve.

Vse bolnišnice so polne ranjencev. Vlada je po radiu zaprosila za pomoč vse zdravnike v državi. Zanimivo je, da je telefonska centrala v Bukarešti, dasi je visoka 140 m, vzdržala potres, in to zaradi silno trdne železne konstrukcije. Zdravstveni minister je takoj organiziral skupine zdravnikov in jih poslal v mesta in na kraje, kjer je nesreča največja. Najbolj žalosten je položaj pač v Panciu, Fok-sadi in Buzau, kjer je imel potres strašne posledice.

Snoči je bil železniški promet ponovno vzpostavljen na progi Bukarešta—Constanța, Bukarešta—Gigurtu in Bukarešta—Zonbolja. Na drugih progah pa promet še ni bil obnovljen. »Železna garda« je poslala svojim članom poziv, da naj sodelujejo z oblastmi. Legionarska policija je mobilizirala in bo sodelovala pri izpraznjevanju poškodovanih hiš. Po najnovejših poročilih iz Barlada so tam ugotovili do sedaj 15 mrtvih in 46 ranjenih. V Tekuciju je bilo 7 oseb ubitih, 18 pa ranjenih. Ječa v Deftanu in Campinu se je porušila. Računajo, da je mrtvih okoli 100 jetnikov.

Veliko žrtev

Bukarešta, 11. nov. AA. DNB: Točno število človeških žrtev pri potresu, ki je zajel Bukarešto in večji del Romunije, še ni znano, ker so po državi večinoma potrpane vse telefonske zveze in poškodovane vse brzojavne naprave. Zato prihajajo poročila o učinku potresa precej počasi. Po dosedanjih poročilih je bilo v mestu Campinu mrtvih 100 oseb, v Galacu 36, v Foksaniju 30, v Bukarešti pa nad 500 oseb. Pod razvalinami v Bukarešti je še okoli 100 oseb. Potres je znatno poškodoval tudi nekatere železniške proge, zlasti pa tiste proge.

Bukarešta, 11. novembra. b. Po prvih poluradnih poročilih je potres zahteval nad 1000 smrtnih žrtev in nekaj tisoč hudo in lahko ranjenih. Najbolj so prizadeta mesta Buzau in

Ploesti ter še nekatera druga manjša mesta in vasi. Najhujše je divjal potres med Bukarešto in Buzno, ki je oddaljena 100 milj severno od Bukarešte in pa v Ploestiju, ki je oddaljen samo 20 milj severovzhodno od Bukarešte. Po zadnjih poročilih je potres popolnoma uničil mesta Nacoresiti, Ausio in Romani. Galac, ki ima 100.000 prebivalcev, pa ni bil tako močno prizadet.

Pod razvalinami »Carlton« hotela

Bukarešta, 12. novembra. t. (United Press.) »Carlton« hotel je pod svojimi ruševinami pokopal najmanj 100 ljudi, ki so ostali še pri življenju. Med njimi in zunanjim svetom so bili neposredni stiki. Zasuti ujetniki so pravili, da jim pohaja sveži zrak in da dolgo ne bodo mogli več zdržati. Kljub največjim naporom, da bi se prikopali do nesrečnikov, so bili danes popoldne vsi upi pokopani, ker je sedaj umolknil tudi že zadnji glas iz podzemskih globlin porušenega hotela. V celem pa je bilo v »Carltonu« ubitih najmanj 207 ljudi.

Škoda: 1 milijarda din

Bukarešta, 11. nov. AA. DNB: O velikosti škode, nastale zaradi katastrofalnega potresa, ki je prizadel Romunijo, se morejo zdaj dobiti nekatere podrobnosti.

Moskva, 11. novembra. AA. DNB. Predsednik sovjetskih ljudskih komisarjev Molotov je odpotoval snoči ob 18.50 po moskovskem času (17.50 po berlinskem) s posebnim vlakom iz Moskve v Berlin. V njegovem spremstvu, v katerem je 32 oseb, so med drugimi ljudski komisar za rudarstvo Tevošjan, pomočnik ljudskega komisarja za zunanje zadeve Dekanozov, pomočnik ljudskega komisarja za notranje zadeve Merkulo, pomočnik ljudskega komisarja za zunanjo trgovino Krutikov, pomočnik ljudskega komisarja za letalsko industrijo Balandin, pomočnik ljudskega komisarja za isto industrijo Jakovlje, šef osebne pisarne Molotova v komisarijatu za zunanje zadeve Koširev, šef oddelka za srednjo Evropo v komisarijatu za zunanje zadeve Pavlov, šef tiskovnega oddelka istega komisarijata Pulganov, šef protokolarnega istega komisarijata Barkov in pomočnik generalnega tajnika istega komisarijata Saksim.

Z istim vlakom je odpotoval iz Moskve tudi nemški veleposlanik grof v. der Schulenberg v spremstvu voditelja nemškega gospodarskega zastopstva poslanika dr. Schnurrea, svetnika veleposlaništva Hilgerja in svetnika veleposlaništva v. Walterja.

Beloruska postaja, s katere se je odpeljal Molotov poseben vlak, je bila vsa v sovjetskih zastavah. Na peronu je bila častna četa letalskega polka. Ko je prišel Molotov s svojim spremstvom, je vojaška godba zaigrala sovjetsko himno. Ko je pregleдал častno četo, se je Molotov najprej pozdravil z nemškim veleposlanikom grofom v. der Schulenbergom. Na železniški postaji so bili navzoči tudi najvišji zastopniki državnih, vojaških in strankinih oblasti. Med njimi so bili komisar za zunanjo trgovino Mikojan, pomočnik komisarja za zunanje zadeve Višinski, predsednik odbora za narodno obrambo maršal Vorosilov, ljudski komisar za železno kontrolo Kaganovič, ljudski komisar za državno kontrolo Mehliš, namestnika predsednika

Po dosedanjih cenitvah znaša škoda najmanj 10 milijonov dolarjev (800 milij. din). Romunski listi prinašajo razne podrobnosti o potresu, in sicer ne samo iz Bukarešte, ampak tudi iz vseh drugih krajev, kjer je divjal potres. V eni izmed največjih bukareških stavb, ki se je podrla, je ostalo kakšnih 40 oseb in so vso noč od nečelje na ponedeljek skušali te ljudi osvoboditi. S posebnimi aparati so skušali prebiti skozi razvaline predor, da bi se osebe, ki so bile v kleti, mogle rešiti. Položaj teh nesrečnejev je tem hujši, ker je v klet vdrla voda. Doslej teh ljudi še niso mogli rešiti.

Včeraj je bilo še več potresov, vendar mnogo manjšega obsega. Promet v Bukarešti je zaradi potresa precej trpel in še zdaj vozi le del tramvajev, ker so mnoge ulice še zmeraj zadlane. Voditelj države general Antonescu, ki se je mudil v Brašovu, se je pripeljal v Bukarešto in si ogledal vse važnejše preceke prestolnice, ki jih je prizadel potres. Odstranjevanje razvalin in reševanje ponesrečencev se nadaljuje; pri tem sodelujejo tudi nemški oddelki in oddelki narodnosocialistične mladine, ki se pravkar mudi v Bukarešti. Šef nemške letalske misije, general Speidel, in general Hansen osebno sodelujeta pri vseh teh akcijah.

Glede potresa samega je ugotovljeno, da se je pripetil hkrati vodoraven in navpičen potres, in da zato niti nove močne gradbene konstrukcije potresa niso prenesle.

V Bukarešti so nasilno izpraznili nad 2000 poslopij, ki so poškodovana in je nevarnost, da se ne bi podrla. S podeželja prihajajo poročila, da je na stotine romunskih vasic enostavno izbr-

V petrolejski industriji

Razdejanje veliko toda poročila zlonamerno pretiravajo

Bukarešta, 11. novembra. b. »United Press« poroča iz Ploestija, da se pod razvalinami hiš nahaja mnogo ljudi, ki še prosijo za pomoč in rešitev. Številne čete vojaštva delajo na čiščenju ulic in odkopavajo podrte stavbe. Potres je napravil veliko škodo tudi v petrolejskih vrelcih in čistilnicah.

»Associated Press« poroča iz Bukarešte, da je ravnateljstvo neke ameriške petrolejske družbe izjavilo, da zaradi škode, ki je nastala po potresu, ni mogoče obratovati naprej, temveč je

sanih z zemlje in da je več 10.000 romunskih podeželanov brez strehe in brez živeža.

Novi potresni sunki

Bukarešta, 11. nov. t. Associated Press — vi je bil spet manjši potres, ki je nekoliko razgibal in razmajal hiše, toda posebne škode ni storil. Nemško vojaštvo v polni meri pomaga pri reševanju delih in sta bila oba nemška generala, letalski Speidel in pehotni Hansen, ves dan na kraju nesreče, kjer sta osebno dajala navodila svojemu vojaštvu.

Samo začetek

Washington, 11. novembra. b. Dopisnik »United Press« poroča iz Rima, da je znani italijanski seizmolog Rafael Bendanti, ki je že prej napovedal razne potrese, zaradi nenadnih peg na soncu po potresu v Romuniji izjavil, da ta potres predstavlja samo prvo stopnjo cele serije potresov, ki jih je še pričakovati. Prof. Bendanti je mnenja, da bo manjši potres prizadel Svico, in da bodo nastali tudi potresi na Sredozemskem morju, v Kanadi, na planinah Andov ter v Južni in Severni Ameriki. Po podatkih njegove opazovalnice v Faenzi je trajal balkanski potres eno uro in 52 minut.

Sožalje kneza-namestnika

Belgrad, 11. nov. AA. Nj. kr. Vis. knez namestnik je poslal romunskemu kralju Mihaelu brzojavno sožalnico ob katastrofalnem potresu v Romuniji.

Molotov tri dni v Berlinu

Krona nemško-sovjetskega pristrčnega prijateljstva in neomejenega sodelovanja

Molotov

sveta ljudskih komisarjev Bulgakin in Voznesenski, vojni komisar maršal Timošenko, sovjetski maršali Budjeni, Sapošnikov in Kulik, ljudski komisar za notranje zadeve Peria, načelnik generalnega štaba sovjetske vojske Mereškov in številni drugi zastopniki generalitete sovjetske vojske, visoki uradniki komisarijata za zunanje zadeve in mnogo odličnih osebnosti.

Poleg njih so se poslovili od Molotova osebje nemškega veleposlaništva, nemški vojaški ataše v

Moskvi konjeniški general Gestring s svojim štabom, letalski ataše polkovnik Assenbrenner in zastopniki nemškega tiska. Na postaji je bil tudi italijanski veleposlanik v Moskvi Rosso, slovaški poslanik Tiso in romunski poslanik Gafencu.

Ko se je predsednik sovjetske vlade in komisar za zunanje zadeve Molotov pristrčno pozdravil tudi s člani svoje družine, je poseben vlak krenil s postaje, godba pa je zopet zaigrala sovjetsko himno.

Ribbentrop do meje

Berlin, 12. nov. t. Associated Press. Nemški zunanji minister Ribbentrop se je v spremstvu številnih sodrudevnikov odpeljal v Königsberg v vzhodni Prusiji, kjer bo na nemško-sovjetski meji osebno sprejel sovjetskega ministrskega predsednika in zunanjega komisarja Molotova ter ga osebno pospremil v nemško prestolnico.

Na poučenih mestih izjavljajo, da bo sovjetski državnik ostal v Berlinu tri dni in bo dalje časa sprejet tudi pri Hitlerju.

Tudi grof Ciano

Neuradno potrjujejo, da pride nocoj v Berlin tudi italijanski zunanji minister grof Ciano, ki bo navzoč pri nemško-sovjetskih slovesnostih in razgovorih. Iz tega sklepajo, da obstoja upanje, da bo prišlo med Sovjeti in Italijo do popolnega razčiščenja.

(Nadaljevanje na 3. strani!)

Zagreška vremenska napoved: Spremenljivo deževno.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno, tu pa tam dež. Prevladovala bosta južni in jugovzhodni veter spremenljive jakosti. Toplota bo na severozahodu padla, drugod bo pa nekoliko poskočila.

Politični zapiski

Hinavščina

List »Mladi delavci«, stanovski list za delavsko mladinu, ki bo po izhaju vsakih 14 dni na 8 straneh, prinaša pod gorenjem naslovom krajši članek, kjer med drugim takole govori: »Rdeči bratci ali tovariši, kakor sami sebe imenujejo, so izdali nekaj letak, s katerim vabijo, kličejo delavce in kmetje v svoje vrste, da se bori proti vladni, češ ker podpira špekulante in ker prodaja naša živila in naš tujim špekulantom ter nam tako pripravlja najhujšo lakoto. Tako piše tisti letak. Povejte nam, ali je mogoča večja hinavščina kakor ta? Ako bi se SSSR ne bila zvezala z Nemčijo in Italijo, bi danes vojne ne bilo in nam bi se ne bilo treba bati lakote! Ljudje, ki pišejo take letake, so zlobni agitatorji, ki za svoje hujskanje prejema lepe denarce, da jim ni treba garati, temveč se na račun nespametnih lepo rede in v toplem gnezdu seje.«

Bitoljski dogodki naj nam bodo v pouk

Dne 8. novembra je bila v Bitolju velika slovesnost srbske pravoslavne cerkve, ker so tamkaj obhajali 108 letnico cerkve sv. Dimitra. Na cerkveno slovesnost je prišlo na tisoče ljudstva, ki so v procesiji šli po ulicah, katere so bile še polne razvalin. Strumiški škof Vincentije je nagovoril zbrane med drugim takole: »Moral bi vas danes tolažiti, pa ščitim, da nimam moči za to. Čutim, da bi moja tolažba bila preslabotna v primeru z veliko nesrečo, ki je zadela vaše mesto. Namesto tolažbe se z vami žalostim. Slabotna je človeška beseda, ki naj bi vas tolažila. Zato iščite tolažbe v edinem Bogu... Ta slučaj pa naj bi vam bil v pouk, kako potrebno in koristno je za vsakega posameznika in za vse, če imamo močno in silno državno skupnost. Zato je naša dolžnost, da se še bolj krepko strnemo v eno veliko celoto, da se zvrstimo v goste vrste okoli našega kralja ter da se izkažemo vredne potomce svojih starih slavni prednikov. Tako bomo storiili, da bo naša domovina močna in silna ter da bo prestala vse preskušnje. S to vero v Boga bomo zmagali.«

Stroga policijska določila na Hrvaškem

Kraljevi namestniki so podpisali na predlog bana banovine Hrvatske novo uredbo o policijskih prekrških. Nova uredbaoloča: Policija bo kaznovala vsakega, ki na javnem kraju ruši red in mir, žali javno dostojnost z obnašanjem, dalje kaznuje policija vsakega, ki se uporno ali žaljivo obnaša do organov javne oblasti, kadar so v službi, vsakega, ki bodisi pisмено ali ustno omalovažuje postavna določila ali ravnanje oblasti ter dela nerazpoloženje proti oblastem, njihovim organom ter proti družabnemu redu v državi, kdor v vlogah na oblasti žali drugo oblast, kdor razširja lažnjive in vznemirjajoče novice, kdor se potepa in ne more dokazati, da se pošteno preživlja, kdor kar koli zagreši zoper veljavne postavne določbe, ki se nanašajo na javni red in mir, čeprav zoper te prekrške ni v postavi izrecno navedena kazen, kdor se neopravičeno vrne v obično ali okraj, odkoder je bil izgnan. Vse te in take prekrške bo hrvatska policijska oblast posledaj kaznovala sama brez ozira na poznejše kazensko-sodno postopanje. Kazen bo znašala do 1500 din globe ali do 30 dni zapora ali oboje skupaj. V hudih primerih pa se more kazni podvojiti. — »Hrvatski Dnevnik« prinaša o tej novi uredbi uvodnik, kjer naglašja njen pomen ter pravi na koncu: »Samo ob sebi je umevno, da bo vrednost te uredbne odvisna v prvi vrsti od tega, kako jo bodo izvajali. Vsekakor pa ta uredba nosi na sebi pečat novih izjemnih časov, je pa mnogo bolj liberalna kakor pa so določila, ki veljajo v nekaterih drugih državah.«

Razkol v srbskih zadrugah

Kakor poročajo listi, je po zadnjem obnem zboru zveze srbskih zemljoradniških zadrug nastal v tej zvezi razkol. Večina zadrug je prej kot slej za dosedanje vodstvo, ki pa ni vseh zemljoradnikov, kateri so v vladi. Zato je zdaj iz te zveze izstopilo kakih 140 zadrug, ki so v nedeljo v Beogradu imele svoje zborovanje, kjer so ustanovile svojo zvezo zemljoradniških pridelovalnih zadrug. Tega zborovanje se je udeležil tudi zastopnik kmetijskega ministra dr. Čubrilo, ki je v njegovem imenu pozdravil zborovalce.

Za vrhovno hrvatsko združeno zvezo

»Združena svijest«, glasilo hrvatskega združništva, prinaša članek dr. Karla Firingerja iz Osijeka, kjer ta piše, da je z ustanovitvijo banovine Hrvatske zlasti hrvatsko združništvo prišlo v docela drugačne razmere. »Ni mogoče ugovarjati koncentraciji hrvatskega združništva, ki sama po sebi nastaja. Usodna pa bi za hrvatsko združništvo bila centralizacija hrvatskega združništva, ko bi nastalo dvojno združništvo, ne le v pogledu do drugega združništva v državi, temveč tudi do združništva v banovini sami, ko bi bilo v njem poleg prisilnega hrvatskega združništva tudi svobodno nehrvatsko združništvo.« — Na koncu pisec zagovarja predlog, naj bi se ustanovila vrhovna združna zveza za banovino Hrvatsko, kjer bi bile enakopravno zastopane vse združne zveze na Hrvatskem. Hrvatsko združništvo ima svoje skupne naloge in skupne ovire, ki pa le združijo in ne morejo cepiti.

Socialna policija na Hrvatskem

Načelnik socialnega oddelka banske oblasti na Hrvatskem dr. Rasuhin je odposlancem natakharjev, ki so se prišli pritožiti, češ da se ne izvršujejo socialne odredbe, izjavil, da bo v najkrajšem času uvedel socialno policijo, ki bo nadzirala delodajalce. Vse, ki se ne bi hoteli držati postavnih določil delavskega sodišča, bo ta policija strogo kaznovala.

Srbski podban na Hrvatskem

Splitški »Novi list« prinaša pod gorenjem naslovom tole politično novico: »Razširjajo se glasovi, da bo bivši poslanec J.R.Z. g. dr. Krunić, javni notar v Petrinji, postal podban. To naj bi baje bila koncesija »srbskim« prvakom v banovini Hrvatski.«

»Največja dolžnost državljana je služiti domovini«

Govor predsednika vlade g. Cvetkoviča na zaječarski spominski slovesnosti

Zaječar, 10. nov. AA. Danes so tu slovesno odkrili spomenik narodnim mučencem, ki so padli v timoški vstaji. Pri slavnostnem odkritju spomenika so bili navzoči razen drugih tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković, pravosodni minister dr. Lazar Marković, fin. minister dr. Juraj Sutej, poštini minister dr. Josip Torbar, minister brez listnice dr. Miha Krek, ministra Dušan Pantić in inženir Beslić, več bivših ministrov, zastopniki vojaških in civilnih oblasti in veliko število meščanov ter kmetov iz okolice.

Cerkveni obred je opravil prota Štamenković ob asistenci več duhovnikov. Zatem je podpredsednik občine Veljko Nikolić zaprosil predsednika odbora za zgraditev spomenika, ministrskega predsednika Dragiša Cvetkovića, naj odkrije spomenik. Predsednik vlade je imel pri tej priliki naslednji govor:

Bratje, svojci na Kraljevici ustreljenih, prijatelji in potomci padlih na tem kraju! Pred skoraj šestimi desetletji so vprav v tem času meseca novembra, v mračnih jesenskih dneh, peljali tod mimo borce za narodne pravice in narodne svobode, radikalne veljake, ki so bili ponosni, da dajo svoje življenje in umro za splošno narodno blaginjo. Poznejše priznanje v obliki spomenika je prišlo pozneje. Tem junakom pa gre še neko drugo priznanje — postavljen jim je veličasten spomenik, duh s Kraljevice. Uresničena je njihova velika zamisel, njihov veliki ideal, da samo v svobodni domovini morejo svobodni državljani, ki se zavedajo svojih dolžnosti, pa tudi svojih pravic, graditi njeno bodočnost in jo pripraviti za velike napore in velika dela. Vidite, samo takšnim borcem v zahvalo je umetnik, Hrvat Avguštinčič, upodobil njihove ideale. Z razgaljenimi prsi stoji tu zvezanih nog ponosni kmet iz Krajine in klič: »Streljaj! Jaz umiram, toda po moji smrti mi bodo sledili številni nasledniki, ki se bodo borili za narodno svobodo in za boljšo bodočnost svojega naroda.«

Bratje in prijatelji, veliko je bilo to gibanje, znano v sedanjem času pod imenom timoška vstaja. To ni bilo samo politično-strankarsko dejanje, niso bili to samo borci, ki so predstavljali samo eno stranko in njene naslednike, pač pa je bilo to splošno narodno gibanje, ki je kazalo svoja stremeljenja k tistemu najvišjemu cilju, ki si ga je v tedanjem času narod male kraljevine Srbije bil postavil za nalogo. Bratje! Po njihovi smrti je prišlo l. 1883 po spremembi reakcionarne vlade do najbolj zlate dobe v zgodovini našega naroda, prišla je doba Petra Osvoboditelja, Petra Karađorđevića. (Vihaari kličli: Slava mu!) V mali, napredni Srbiji je bilo polno svobode, polno pravic, toda tudi polno razumevanja dolžnosti, polno poštrevnosti za velika dela. Ta mala Srbija je bila privlačna točka za vse naše brate onstran Save, Donave in Drine, ki so gledali na njo kot na nosilce velikega velikega narodnega ideala, na uresničitelje naše bodočnosti in na nosilce velike jugoslovanske ideologije — zedinjenja vseh Srbov, vseh Hrvatov in Slovencev v svobodno in neodvisno domovino. Ta duh s Kraljevice so prinesli ti možje, ki so bili tu ustreljeni, ki so tedaj ponosno šli v smrt, ker so vedeli, da bo za njimi njihova velika zamisel, ki jo ni mogoče uresničiti, če se zanjo ne da najdragocenejše.

Ko je prišlo leto 1912, veste, s kakšnim poletom in s kakšnimi materialnimi in tehničnimi pripravi so pomagali našim zaslužnim bratom doli na jugu. Komaj se je končala prva vojna, že je sledila druga nezaželena in za njo še tretja, velika svetovna vojna. Ideja, započeta na Kraljevici, je našla odmeva pri vseh bratih, pri vseh Srbih, Hrvatih in Slovincih, onstran Save, Donave in Drine. Rodila se je velika misel, velika ideja osvobođenja vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev in zedinjenja v skupni svobodni domovini.

Nasledniki iz Kraljevice, združeni z velikimi narodnimi borci iz bivše avstro-ogrške monarhije so v Nisu, nedaleč odtod, od Kraljevice, proglasili ono veliko geslo, da se boj ne sme končati in da meča ne bomo prej potisnili v nožnico, dokler vsi Srbi, Hrvati in Slovenci ne bodo zedinjeni v skupni domovini. Velika misel s Kraljevice, velika narodna zavest bratov onstran Save in Donave je preko nešteti žrtve našega naroda, ki počivajo v številnih grobovih, v katerih počivajo kosti naših najboljših junakov — vse to je ustvarilo Jugoslavijo, ustvarilo z voljo in upanjem, da bo res skupno ognjišče Srbov, Hrvatov in Slovencev, domovina, v kateri se bo vsak počutil kot doma, domovina, ki jo bo vsak ljubil.

20 let je minilo, odkar smo se zedinili. Proces našega zedinjenja je naletel na vse polno težav in nerazumevanja. Toda razmere so se postopno in počasi urejevale. Danes, v teh težkih in temnih časih imamo duhovno zedinjeno, složno skoro vso našo domovino, da se postavi na branik onih idealov, za katere so se ti možje, ki počivajo tu, borili in tudi umrli. V takšnih časih je bolj kot kdaj potrebno, da se spomnimo naših ve-

likih mož iz preteklosti. Narod, ki ne spoštuje svojih velikih mož, narod, ki ne ceni svoje preteklosti, ni vreden, da živi. Danes v teh težkih razmerah je naša prva dolžnost spomniti se, kaj za našo svobodo in za našo domovino dolgujemo tem možem. Na današnji dan se zaobljubimo, da bomo našo neodvisnost, našo svobodo in našo domovino varovali. Samo v svobodni domovini pa morejo biti zagotovljene državljanske pravice in državljanska svoboda. Samo v svobodni domovini moremo doseči boljše življenje, boljše razmere in samo v svobodni domovini moremo človeka ohraniti ono, kar mu na tem svetu pripada.

Ko danes odkrivamo ta spomenik padlim za našo narodno svobodo, se na današnji dan zaobljubimo, da bomo svojo dolžnost do domovine izvrševali vestno in vdano, kajti ni je večje dolžnosti za državljana, kakor služiti svojemu narodu in svojim velikim narodnim idealom (burno odobravanje). Slava padlim borcem na Kraljevici. (Vzkliki: Slava jim!) Naj njihov duh vedno bdi nad nami, naj nas vodi v vseh naših bodočih prizadevanjih!

Govor predsednika vlade so navzoči pozdravili z navdušenim in dolgotrajnim odobravanjem. Potem je ministrski predsednik položil na spomenik lovorjev venec in ga izročil v varstvo zaječarski občini in ljudstvu.

Življenje v Bitolju se že mirno razvija

V Bitolj je prišlo mnogo tujih časnika, ki odtod skušajo opazovati boje onstran meje

Belgrajska Politika prinaša poročilo svojega poročevalca iz Bitolja dne 10. t. m., ki ga ponatiskujemo tudi mi:

»Bitolj je zdaj na zunanje že spet stari. Ulice so žive, polne pešcev in trgovskih ljudi. Nemir in vznemirjenost, ki sta se kazali prve dni po bombardiranju, sta že izginili. Svojih dolžnosti in poklicnih opravkov so se že lotili tudi tisti, ki so takoj po bombardiranju odpotovali v bližnje vase ter tamkaj poiskali zavetja. Včeraj so se v Bitolj vrnili tudi učenci pravoslavne bogoslovja, ki so se s svojimi učitelji tudi umaknili v bližnji samostan. V ponedeljek se bodo spet začela predavanja na tukajšnji gimnaziji in drugih šolah, tako da se bo danes vrnilo v Bitolj mnogo učencev, ki so bili odšli domov.

Da je Bitolj tako naglo dobil spet svoje mirno lice, je k temu mnogo pripomoglo dejstvo, da so boji na fronti pri Korči prenehali. Že tri dni v Bitolj ni slišati topovskega streljanja, ki je ves čas od početka vojne neprestano grmel to vzemirajo ljudji. Na vseh frontah, odkoder so mogli Bitoljci slišati grmenje topov, je danes tiho, tako da je ta mir ljudi pomiril. Naša vojna letala vedno križarijo nad dolino Pelagonije in nad albanskimi planinami.

Kakor prve dni so tudi zdaj deležne velike pozornosti družine, ki so bile prizadete. Vsi, ki so ostali brez strehe, so nastanjeni v praznih hišah ali pri sorodnikih. Tiste hiše, ki so bile pri bombardiranju manj poškodovane, zdaj počasi popravljajo. Vkljub dežju, ki pada zadnja dva dni, Bitoljci popravljajo poškodovane strehe, da ne bi zidovje od mokrote trpelo škode. Ker je prišlo že precej denarja, so snovi občinski pandurji z bobnom sporočili meščanom, naj prilagde škodo, ki so jo pretrpeli. Na snočnji seji mestnega sveta je bilo sklenjeno, da bo za prvo silo izplačano družinam ubitih po 5000 dinarjev, družinam ranjenih pa po 2000 dinarjev. Družinam, ki so pretrpele večjo gmočno škodo in ki jim je potrebna nujna pomoč, bodo izplačali največ 5000 dinarjev. Postavljen je poseben odbor iz zastopnikov oblasti in uglednih meščanov, ki bo poskrbel, da bo škoda pravilno ocenjena in podpora pravilno razdeljena.

Stanje ranjenec v bitoljski bolnišnici je še vedno nespremenjeno. Mnogo so jih že poslali domov v domačo oskrbo, le 13 najhujše ranjenih se zdravi v bolnišnici. Večina izmed njih se razmeroma dobro počuti razen inženirja Oskarja Milaveca, ki je njegovo stanje najhujše.

Bitoljska občina vsak dan dobiva mnogo pošilj od raznih strani, ustanov, društev in posameznikov. Bitoljski župan Vlada Rizević je zadnja dva dni dobil nešteto pisem od zasebnikov, ki pošiljajo pozdrave vsem Bitoljcem ter jim izražajo svoje simpatije. Ovitki, ki v njih ta pisma prihajajo, nosijo bosanske žige, žige mest in vasi v Sloveniji, Hrvatski, Dalmaciji, Vojvodini in drugih krajih naše države. Osebna pisma prihajajo semkaj tudi na naslove drugih uglednih ljudi iz teh krajev, ki so preživeli bombardiranje.

Da je bombardiranje Bitolja povzročilo veliko presenečenje ne le v naši državi, temveč tudi drugod po svetu, najbolj dokazuje dohod mnogo znanih tujih časnikov v Bitolj. Na drugi strani

V imenu rodovnih tistih, ki so jih postrelili na Kraljevici, je govoril še senator Ljuba Božinović. Za Božinovićem je spregovoril v imenu radikalnega glasila »Samoupravac« g. Miha Mirković, za njim pa pravosodni minister dr. Lazar Marković.

V imenu Hrvatov je pozdravil spominsko slovesnost srbskega naroda finančni minister dr. Juraj Sutej, nakar je govoril v imenu Slovencev minister dr. Miha Krek, ki je dejal:

»Blizu, Ljubljane, kakor tukaj na Kraljevici, so bili streljani od tuje oblasti Slovenci le zaradi tega, ker so bili dobri Slovenci. Naši voditelji so govorili: Glejte tja na jug, kamor tečejo naše reke, kamor teče Sava in Drava od Triglava proti Beogradu in Sumadiji proti Srbom, da je tamkaj naša rešitev. Hvaležni smo tem žrtvam, ki so najboljši zgled, kako je za svoje ideale treba požrtvovalno živeti in umreti!«

Za dr. Krekom je govoril še kmetijski minister dr. Čubrilo.

Po slavnosti se je predsednik vlade z vsemi ministri in drugimi povabljenici odpeljal v častniški dom, kjer je bil prirejen banket. Na banketu v častniškem domu je bivši poslanec Peter Vitanović pozdravil predsednika vlade in druge goste v imenu zaječarskih meščanov in prebivalstva okolice.

pa poročila o vedno večjem zbiranju italijanskih ter albanskih čet na severni fronti napoveduje, da se bo na tem področju kmalu začela razvijati bitka, ki bo najbrž odločila usodo Grčije, kar vse močno zanima vso svetovno javnost.

Da bi dobili zanesljive informacije, časnika, ki so prišli v Bitolj, vsak dan delajo izlete na razne visoke položaje na meji. Tamkaj na vse načine poskušajo dobiti potrebna pojasnila. Tamkaj se pogovarjajo z begunci in z ljudmi iz obmejnih mest, poslušajo grmenje topov iz oddaljenih položajev ter po svojih zemljevidih, ki jih imajo s seboj, za svoje agencije delajo približne slike, kako je na fronti. Tako časnika dobivajo taka poročila, čeprav ne morejo od blizu spremljati razvijajoče se bitke.

Odkar pa je nastala tišina, se je vsem, tudi tistim, ki so doslej bili najbolj poučeni, začelo slabše goditi. Topovskega grmenja, ki so na njegovi podlagi najbolj zanesljivo mogli sklepati, kako je na fronti, že tri dni ni mogoče več slišati. Drugih poročil od one strani meje pa ni mogoče dobiti. Na mejo prihajajo zgolj poročila, da se na fronti nekaj pripravlja, in da bodo topovi čez nekaj dni spet začeli streljati ter naznanjati morda bližnjo odločilno bitko na severni fronti.

Hude povodnji v Bosni

Travnik, 11. nov. b. Po vsej zahodni Bosni že več dni močno dežuje in izredno slabo vreme je zavladalo zlasti v gorskih pokrajinah. Zaradi tega so nekateri potoki in reke prestopili bregove in se razlili po poljih. Nad 1000 hektarjev nji in pašnikov je pokrilih z vodo. Ogromni prostor Livanjskega polja, Buškega blata in okoliških polj je pod vodo. Tudi travniško polje je zalila voda. Zaradi slabega vremena kmetje prej niso mogli pospraviti svojih pridelkov, zaradi česar trpijo ogromno škodo. V mnogih krajih zahodne Bosne je voda prodrla tudi v hiše in ogroža prebivalstvo.

Kredit za prehranjevalne zavode

Belgrad, 11. nov. m. Ministrski svet je na predlog finančnega ministra predpisal uredbo o spremembi zakona o Privilegirani agrarni banki z dne 16. aprila 1929 s spremembami in dopolnitvami z dne 27. marca 1931.

Cl. 1. Odst. 2, točka 12, čl. 11 zakona o Privilegirani agrarni banki se spremeni in glasi: Na osnovi posebnih odlokov bo pod istimi pogoji dajala Privilegirana agrarna banka kredit tistim ustanovam, ki jim je od države odnosno banovine Hrvatske ukazano, da preskrbujejo prebivalstvo z življenjskimi potrebščinami, ter bo za njih prevzela jamstvo. Uredba stopi z današnjim dnem v veljavo.

Nesreča

v smislu delavskega zavarovanja

Belgrad, 11. nov. m. Minister za socialno politiko in ljudsko zdravje je predpisal naredbo o razširitvi odškodnine za nesrečne primere po zakonu o zavarovanju delavcev. Cl. 1. Kot nesrečen primer velja v smislu odst. 4, čl. 84 zakona o zavarovanju delavcev tudi kronično zastrupljenje z manganom in njegovimi spojinami. Uredba je objavljena v današnjih službenih novinah in stopi z današnjim dnem v veljavo.

Trgovinski dogovor s Švico

Belgrad, 11. nov. AA. V soboto zvečer so se končala v zunanem ministrstvu pogajanja, ki so zadnjih deset dni bila v Beogradu z delegacijo švicarske vlade za sklenitev začasnega trgovinskega dogovora, ki naj bi se pozneje na podlagi dobljenih izkušenj izpopolni in bi dobil dokončno obliko. Novi začasni dogovor sta podpisala v imenu Jugoslavije Milivoj Pilja, pomočnik zunanjega ministra, kot šef naše delegacije, v imenu Švice pa dr. Jean Hebrard, pooblaščen delegat švicarske vlade za trgovinska pogajanja in šef švicarske delegacije.

Naša ladja v Ameriko

Split, 11. nov. b. Po daljši razpremi je včeraj ladja »Vis« odpeljala v Smirno, od kjer bo nadaljevala pot v Združene države.

Osebnost nove

Belgrad, 11. nov. m. S kr. ukazom je upokojen Janko Voršič, višji nadzornik političnih agentov v Ljubljani. — Z odlokom finančnega ministra so premeščeni: iz Maribora v Slovenigradec za davkarja 8. skup. Ferdo Dobravec, iz Slov. Konjice v Maribor za pomočnika davkarja 9. skup. Peter Vesel, iz Litije v Metliko Leopold Lukež, iz Dravograd v Mokronog Lado Puc.

Belgrajske novice

Belgrad, 11. novembra. m. Danes so se v Belgrad vrnili vsi člani kr. vlade s predsednikom vlade Cvetkovičem na čelu. Usnje in kože

Usnje in kože je treba priglasiti

Belgrad, 11. novembra. AA. V smislu odloka trgovinskega ministra z dne 5. oktobra t. l. uredbe o nadzorstvu nad zalagami blaga z dne 15. junija t. l. daje kot dopolnitev objavi o prijavljanju zaloga usnja, ki ga je izdal urad za nadzorstvo nad cenami, ta urad tole pojasnilo glede prijave zaloga 1. Vse mešarji in klobasariji ter industrije mesnih izdelkov, ki konservirajo kože, so dolžni priglasiti svoje zaloge.

2. Obrtniki in predelovalci surovih kož, ki oskrbujejo industrijo, trgovino ali druge obrtnike, ter delajo z najmanj 6 pomočniki, s 6 pomožnimi osebami, so dolžni priglasiti svoje zaloge kože. Vsi trgovci, ki oskrbujejo druge trgovine s kožo in industrijo, morajo ne glede na to, ali se njihova protokoličija glasi na trgovino na debelo ali na drobno, prijaviti svoje zaloge kože (usnja). Osebe, ki so dolžne prijaviti zaloge kože (usnja) v smislu tega razglasa, se morajo v celoti držati določil, ki jih je izdal urad za nadzorstvo nad cenami v Beogradu. Prijave je predložiti neposredno za nadzorstvo nad cenami v Beogradu petega v mesecu za stanje zaloga konec prejšnjega meseca. Osebe, za katere velja ta objava, morajo predložiti prvo prijavo o stanju zaloga 31. oktobra najpozneje 15. t. m., če tega še niso storile. (Iz urada za nadzorstvo nad cenami).

Belgrad, 11. novembra. AA. V smislu odloka ministrstva za trgovino in industrijo z dne 5. oktobra t. l. uredbe o nadzorstvu nad zalagami blaga z dne 15. junija t. l. je kot dopolnitev objavi o prijavljanju zaloga kože (usnja), ki ga je izdal urad za nadzorstvo nad cenami, izdal ta urad tole pojasnilo za prijavo zaloga kože (usnja): 1. Pod obrtnikom predelovalcem se v smislu objave o priglasitvi zaloga kož razume vsak tisti obrtnik-predelovalec, ki

dela tudi za oskrbovanje industrije, trgovin in drugih obrtnikov, ne glede na predelano količino. 2. Obrtniki, ki kupujejo od svojih strank surove kože zaradi konzerviranja, morajo priglasiti svoje zaloge, če tega konzerviranja ne vrše zato, da bi prodajali blago drugim obrtnikom, trgovinom in industriji. 3. Niso dolžni priglasiti zaloga kože obrtniki, ki konzervirajo surove kože izključno za svojo lastno uporabo in za zamenjavo s predelanimi kožami, dalje opankarji, če ne prodajajo kože drugim protokoličnim opankarjem in tvrdkam. Obrtniki, ki so dolžni priglasiti svoje zaloge v smislu tega pojasnila, se morajo ravnati po določilih, ki jih je izdal urad za nadzorstvo nad cenami 3. t. m.

Tudi premog je pod nadzorstvom

Belgrad, 11. nov. AA. V smislu uredbe o nadzorstvu nad blagom z dne 15. junija t. l. so vsi rudniki, uvozniki in trgovci dolžni prijaviti uradu za nadzorstvo nad cenami v Beogradu najpozneje do vsakega 5. v mesecu svoje zaloge premoga po stanju konec prejšnjega meseca. Zaloge je treba prijaviti v tonah, in sicer vsako vrsto premoga posebej. Rudniki morajo obenem priglasiti tudi svoje mesečno produkcijo in prodajo v tonah, in sicer prav tako posebej. Uvozniki in trgovci morajo razen zaloga prijaviti tudi količino, ki so jo kupili ali prodali v teku meseca in sicer vsako vrsto posebej. Trgovci, ki ne kupujejo premoga na vagone, so prosti te obvezne prijave. Obvezna prijava stopi v veljavo že za stanje na dan 30. novembra t. l. — (Iz urada za nadzorstvo nad cenami.)

Na grškem bojišču se razvijajo veliki dogodki

Italijanska poročila

Nov italijanski poveljnik v Albaniji

Nekje v Italiji, 12. nov. t. Stefani: Divizije, ki so sedaj zapletene v vojaške operacije na grški fronti in tiste, ki še tja prihajajo, so združene v armadno skupino, nad katero je dne 9. novembra prevzel poveljstvo general Soddu. Njegovo armadno skupino sestavljajo naslednje armade: deveta armada pod poveljstvom generala Maria Marcellina, ki je dosedaj poveljeval 11. armadi, nadalje 11. armada, nad katero je prevzel poveljstvo general Geloso, do sedaj poveljnik tretje armade.

Washington, 11. nov. b. »United Press« objavila poročilo svojega dopisnika iz Rima, da je imenovanje novega vrhovnega poveljnika italijanskih čet v Albaniji prvi korak za novo veliko ofenzivo italijanske vojske, ki se bo v kratkem pričela. Rimski diplomatski krogi trdijo, da je predsednik italijanske vlade namenoma izbral Italijana Sodduja za vrhovnega poveljnika italijanske oborožene sile v Albaniji, ker se je ta general od 1. 1900 dalje izkazal pri raznih nalogah.

Grška poročila

Grki poročajo, da so zajeli neko italijansko divizijo

Atene, 11. nov. AA. Atenska agencija poroča: Po poročilu št. 15 glavnega štaba grške vojske je sovražnikovo letalstvo bombardiralo nekaj krajev na otoku Kreti. Toda večje stvarne škode ni bilo. Dalje pravi poročilo, da je na epirski fronti grško topništvo uspešno obstreljevalo sovražnikove čete, ki so na umiku pustile na bojišču mnogo vojnega materiala. Poročilo glavnega štaba grške vojske pravi na koncu, da so v gorski pokrajini na Pindus bile med 28. oktobrom in 10. novembrom večje operacije, ki so se končale z umikom tretje italijanske alpske divizije, čeprav je bila ta divizija ojačena s konjenico, z bersaljeri in z oddelkom fašistovske milice.

Atene, 12. nov. t. Associated Press: Po grških službenih poročilih so grške čete na odseku pri Pindusu zajele večje število italijanskih čet, ki so prodrle pregloboko na grško ozemlje in so bile nato od grških čet, ki so se umaknile v višine, napadene in obkoljene. Grki se nahajajo tukaj na alpskem ozemlju. Tudi pri Korči so Grki nekoliko napredovali. Na južni fronti v Epiru se je italijanskim četam posrečilo prekoriniti reko Kalamas in potisniti Grke nazaj v Pindsko gorovje. S svojim vpadom v dolino reke Vojushe so Grki zajeli eno celo italijansko izbrano divizijo »Venezia«, ki je štela nekaj nad 15.000 mož. Ujet je bil tudi poveljnik divizije. V nevaren položaju se nahajajo italijanske čete, ki so prodrle čez alpsko mejo ob obali. Tudi tem grozi nevarnost, da bodo obkoljene.

Na poučenih mestih zatrjujejo, da imajo Grki na fronti sedaj najmanj 500.000 mož, kar je več kot pa italijanska moč na tej fronti.

Tudi »United Press« potrjuje, da je bila uničena italijanska divizija alpskih vojakov in bersaljerov, s katero je sodeloval še polk konjenice in skupina fašistovske milice. Grki so jo vjeli med vrhovoma Smolika (2500 m) in Gomaras (2100 m).

Airiško bojišče

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 12. nov. AA. Stefani. Uradno poročilo št. 157 glavnega štaba italijanskih oboroženih sil se glasi:

Neka naša letalska skupina je napadla neko angleško pomorsko skupino v srednjem delu Sredozemskega morja in jo hudo bombardirala, kljub srditi letalski in protiletalski obrambi.

Naša letalska letala so obsula s strojniškim ognjem tri dvomotorna letala na Malti, ki so se nahajala na zemlji. Dve naši letali se nista vrnili. Ne glede na zelo neugodne vremenske razmere so naši bombniki napadli kopenske vojaške objekte in ladje v zalivu Sudi na Kreti in zadeli dve križarki. Druge skupine so uspešno bombardirale pomorska oporišča v Aleksandriji in zadele pristaniške naprave južno od Marsa Matruha. Napadli smo tudi ceste in železniško progo med El Kasabo in Matenom ter povzročili velike požare. Napadli smo dalje sovražnikova letalska oporišča pri Kelvanu in Ismaliji ter povzročili tudi tam hude požare, ki smo jih mogli videti iz velike daljave. Vsa naša letala so se vrnila v svoja oporišča.

Molotovljev obisk v Berlinu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nemški veleposlanik v Turčiji von Papen, ki je bil pred tednom dni skupno z zunanji ministrom Ribbentropom in italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano na lovu v Češki Šumavi, se je s posebnim letalom odpeljal nazaj v Turčijo, kamor baje nese važne predloge Nemčije in Italije. Papen je predloge že izročil turški vladi, ki je na nje tudi že odgovorila in Papenovo letalo baje že leti nazaj v Nemčijo, da bo turški odgovor še pravočasno v Berlinu na mizi, kjer se bodo posvetovali sovjetski, nemški in italijanski državniki.

Pot k sporazumu med Sovjeti in Japonci uravnana

Berlin, 12. nov. t. A. P. Na vprašanje časnikarjev, če bodo v Berlinu razpravljali tudi o dosežkem trojnem paktu Rim-Berlin-Tokio, so uradni krogi izjavili, da je nepobito dejstvo, da Nemčija ne vodi samo politike za seba, temveč vedno pri tem misli tudi na svoje prijatelje. Sporazum Sovjetske Rusije in Nemčije je uravnaval pot k sporazumu med Japonci in Rusijo, katerih odnosi se vedno izboljšujejo.

Nemški listi o posvetovanjih

Berlin, 11. novembra. AA. DNB. Blizajoči se obisk Molotova v Berlinu označuje nemški tisk kot

Sovražnikove ladje so bombardirale naše postojanke v Sidi-el-Baraniju. Žrtve ni bilo, tudi škode ne. V odseku 60 km jugozahodno od Sidi-el-Baranija smo zavrtili sovražnikove skupine oklopnih avtomobilov.

V vzhodni Afriki je sovražnikovo topništvo obstreljevalo Galabat, a brez škode. Naša letala so bombardirala obrambne postojanke na hribu Rejzanu, zahodno od Galabata in zadela neko letalo, ki se je nahajalo na zemlji na letališču Sarat Saidu. Napadi sovražnikovih letal na Metemo, Gondar, Masavo in Asab so terjali smrt dveh domačinov, nekaj ljudi je pa ranjenih. Stvarna škoda je nepomembna.

Rim, 11. nov. AA. DNB. Italijansko vrhovno poveljstvo je večer objavilo večje število popisov izgub v mesecu oktobru. Na prvi listi je šest imen častnikov in vojakov, ki so umrli v domovini. Na drugi listi je 58 imen častnikov in vojakov, ki so umrli v severni Afriki, in 137 ranjenih. Tretja lista obsega 13 imen žrtve, ki so padle v italijanski vzhodni Afriki, in na listi je tudi 27 ranjenih. Četrta lista obsega 129 imen častnikov in mornarjev vojne mornarice poleg 250 ranjenih in 312 pogre-

Spet obsežni letalski boji med Anglijo in Nemčijo

Nad Anglijo

Nemška poročila

Berlin, 11. novembra. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Letalska maščevalna akcija proti Londonu se je nadaljevala brez prekinitve 10. novembra in v noči z 10. in 11. november. Razen tega smo izvedli čez dan mnogo napadov na razne vojaške cilje v vzhodni Angliji. V pristaniščih Buckshillu, Hastingsu, Dovru, Claktonu in Yarmouthu smo bombardirali skladišča in prometne naprave, v Eastburyju, Margateju in drugih krajih pa železniške proge. Nemške bombe so uničile več barak in zaklonišč za čete. Svoči smo uspešno bombardirali Birmingham in Liverpool ter neko tovarno za orožje v Greenhamu. Neko nemško letalo je vzhodno od Midlesborougha potopilo neko britansko trgovsko ladjo za 8.000 ton.

V noči z 10. na 11. november so sovražnikova letala metala bombe na več krajev Nemčije. Povzročila so požar v nekem skladišču, na dveh drugih mestih so pa poškodovale električne naprave. Razen tega so sovražnikove bombe poškodovale tri kmečke hiše. Ena oseba je ubita, devet jih je bolj ali manj ranjenih.

V letalskih bojih smo večer zbili štiri sovražnikova letala. Pet nemških letal pogrešamo.

Berlin, 11. novembra. AA. DNB: Ponoči je priletelo nad London, Birmingham, Liverpool, Portsmouth in nad druga angleška mesta več sto nemških letal. Samo na London so letala vrgla več ko 200.000 kg bomb.

Angleška poročila

London, 11. novembra. AA. Reuter: Večerj dopoldne se je delavnost sovražnega letalstva omejila na napade na nekatera mesta ob obali in v grofijah Kent in Sussex. Sovražna letala so napadala posamično, ali pa v skupinah po največ 3 letala. Po poročilih, ki so prišla do 16. ure, je bilo mnogo zgradb porušeni, vendar pa žrtve ni bilo. Zjutraj so s strojnimi napadli otok Sorling. Popoldne je skupina sovražnih letal preletela obalo grofije Dorset, proti njej pa se je dvignila močna skupina angleških lovskih letal. Poročila, ki so prišla do 17. ure, poročajo, da letala niso vrgla bomb.

V noči z nedelje na ponedeljek ni bilo sovražnikovo delovanje posebno veliko in se je končalo takoj po polnoči. Zabeleženih je nekaj osamljenih požarov na več krajev, a nikjer ni posebnih velikih škod. Nekaj ljudi je mrtvih in ranjenih. Žrtve so nastale v glavnem zaradi porušanja hiš.

Srditi boji med angleškimi lovci in italijanskimi bombniki

London, 12. nov. t. Associated Press: V krogih letalskega ministarstva zatrjujejo službeno, da je nad ujem reke Temze prišlo do srditih bojev med skupino italijanskih bombnikov in skupino angleških lovskih letal vrste »Hurricane«. Angleški lovci so sestrelili 5 italijanskih bombnikov in 3 spremljačev lovcev. Dosedaj še noben italijanski bombnik ni vr-

politični dogodek največjega obsega. Listi popisujejo pri tej priložnosti razvoj odnosov med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo po podpisu nemškega in sovjetskega nenapadalnega pakta v septembru 1939. — »Völkischer Beobachter« naglašava v svojem uvodniku pod naslovom »Nemčija in Sovjetska zveza«, da sta se s podpisom tega pakta obe državi vrnili k tradicionalni Bismarckovi politiki. Razvoj vojne z vsemi njenimi vojaškimi odločitvami in političnimi preobratu je pokazal, da je bila ta politika najboljša in stalno živa, njena točnost se pa zdaj ponovno potrjuje z berlinskim obiskom šefa sovjetske vlade. Obisk Molotova kaže razen tega vsemu svetu, da so se izpolnili vsi naklepi britanske politike, ki je hotela vojno razširiti. Zaradi obračunavanja z Anglijo prodirata Nemčija in Italija v Evropi, Japonska pa na Daljnem vzhodu v smeri novega svetovnopoličnega reda in v smer novih oblik sodelovanja med narodi, kar se je v znatni meri omogočilo z uspehom voditelja rajha, ki je odstranil nevarnost vojne na dveh frontah. V tem okviru bo tudi sovjetska Rusija igrala odločilno vlogo, končuje »Völkischer Beobachter«.

Berlin, 11. nov. b. »United Press« »Essener National Zeitung«, ki je blizu Göringa, poročajo o obisku sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Molotova v Berlinu in trdijo, da bo po tem obisku ne le ustvarjen nov red v Evropi, temveč bo izvedena tudi reorganizacija vse svetovne politike v zvezi z bližnjim zlomom angleškega imperija. Zbližanje med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo je omogočilo tudi zblizanje Sovjetske Rusije na Daljnem vzhodu. Svoje razglabljanje zaključuje list z opozorilom, da je prišel čas, ko se bodo sklenili novi sporazumi za bodočnost.

šanih. Peta lista objavlja izgube letalstva, ki znašajo 57 mrtvih in 57 ranjenih ter 54 pogrešanih. Domače čete v severni Afriki so v mesecu oktobru izgubile 20 mrtvih in 53 ranjenih.

Angleška poročila

Kairo, 11. nov. AA. Reuter. Nedeljsko poročilo vrhovnega poveljstva britanskih čet v Egiptu pravi med drugim: V Egiptu, Keniji in Palestini se ni pripetilo nič pomembnejšega. V Sudanu se v pokrajini Galabatu in Kasali operacije nadaljujejo. Ponedeljsko poročilo pa pravi: Egipt, Kenija, Palestina: Položaj se ni izpremenil. Suda: Vojne patrulje so bile v nedeljo živahne v pokrajini vzhodno od Galabata. Operacije v odseku Kasale se nadaljujejo.

Kairo, 11. nov. b. »United Press« poroča, da se bo italijanska ofenziva proti Egiptu sedaj najbrž pričela. Na 50 milj dolgi fronti egiptске pušave, ki so jo zasedli Italijani, je zbranih skupaj pet divizij, razen tega pa je bilo zgrajenih večje število oporišč. Izhodišče italijanske ofenzive je oddaljeno od Aleksandrije kakih 400 km. Vsak trenutek je pričakovati, da bo izdano povelje za napad.

Kairo, 12. nov. t. Reuterjev vojaški dopisnik poroča, da pričakujejo v angleških vojaških krogih skorajšnjega začetka vojnih operacij Grazianijeve armade na severu ob obali. Angleški letalski izvidniki so opazili, da je prišlo veliko čit čisto na novo na fronto. Pri Galabatu, ki ga imajo še Angleži v rokah, so bili srditi boji manjšega obsega.

gel kakšno bombo na angleško tla. Nobeno angleško letalo ni bilo zadeto.

London, 12. nov. t. Ob 4 popoldne poroča letalsko ministarstvo, da so angleški lovci do tega časa sestrelili že 13 italijanskih letal. 7 bombnikov in 6 lovcev in 13 nemških. Angleške izgube znašajo dve letali. Nekaj italijanskih letal je zasilno pristalo. Letalci so bili ujeti.

General de Gaulle zasedel Gabon

London, 11. novembra. AA. Reuter: Mornariško in letalsko ministarstvo sta izdali tole skupno

Prvi Rooseveltov govor

Washington, 12. novembra. t. Predsednik Roosevelt je imel danes svoj prvi javni nagovor po volitvah. Dejal je, da je sedaj v najhujšem razvoju borba med diktaturami, ki pomenijo sužnost, in demokracijami, ki pomenijo svobodo. Amerika se niti trenutek ni premisljevala, kje je njeno mesto. Amerika je v tej borbi za demokracijo

poročilo: Glede na izjave finančnega ministra vichijske vlade, ki so ga objavili keti, da so angleška letala hudo bombardirala Libreville, izjavljajo uradno, da je ta trditve popolnoma neresnične. Nobeno letalo, ki je pod britanskim nadzorom, ni izvedlo operacije bombardiranja na tem področju.

London, 12. nov. t. Reuter. Londonski radio je razširil službeno poročilo, da so čete generala de Gaullea v Gabonu v francoski ekvatorialni Afriki zasedle Libreville prestolnico te kolonije, po srditih borbah. Izgube so na obeh straneh znatne. Prebivalstvo je generala de Gaullea sprejelo z navdušenjem.

Eden vzhodni vojski

London, 12. nov. t. Reuter. Vojni minister Anthony Eden je imel danes v radiu nagovor na angleško oboroženo silo na Blížnjem vzhodu. Eden je dejal med drugim: Tudi mi bomo udarili in nam bo naš udarec prinesel zmago, kadar bo prišla ura za to. Nato jim je razložil, da je njihova bodočnost v njihovih rokah. S potovanja v Egipt je prinesel najbolj spodbudne vtise.

Nad Nemčijo

Berlin, 11. novembra. AA. DNB: Posamezna angleška letala so v noči med nedeljo in ponedeljkom skušala leteti nam nemško prestolnico. Protiletalski topovi so začeli delovati in so prisilili angleška letala, da so se morala vrniti, preden so lahko vrgla kakšno bombo.

London, 12. nov. t. Reuter. Letalsko ministarstvo poroča: V pretekli noči so naša bombna letala obiskala in delovala na velikem prostoru od Baltiskega morja do Biskajskega zaliva. Na vsem tem prostoru je vlekel ledeno mrzel veter, ki pa naših letal ni oviral. Bombardirali smo petrolejske tovarne v Gelsenkirchenu v Porurju in Ruhrlandu severno od Dresdene, tovarne v Bremeu, Kruppove tovarne v Essenu, tovarne v Mannheimu, Fockkerjeve tovarne za letala v Amsterdamu ter tovarne za letala v Dresdenu, pristaniške naprave in ladje v Kielu in Duisburgu ter zahodna francoska pristanišča Lorient, Le Havre, Cherbourg in Brest in Dumkeerque, Flushing, Vlissingen na Nizozemskem, železniška križišča in raznih krajev Nemčije in zahodne Evrope, predvsem v Gdansk, Desau, Münsterju, Mannheimu, Dresdenu. Podnevi pa smo bombardirali 14 letališč na sovražnem ozemlju, ter pristanišča Boulogne in Calais. Pet naših letal se ni vrnilo.

Laval pri Göringu

Clermont-Ferand, 11. novembra. AA. Havas: Havas objavlja razglas o sestanku med Lavalom in Göringom in poudarja, da je bil ta sestanek normalen in da so se razvijali razgovori, ki imajo za cilj politično sodelovanje med Francijo in Nemčijo, ki se uveljavlja z ene in druge strani. Ta komentar zlasti poudarja, da že nekaj časa neka propaganda hoče to politiko raztolmačiti kot škodljivo za francoske koristi. Istočasno pa ta propaganda navaja celo vrsto lažljivih in nemožnih domnev. Tako je angleški radio nekega dne objavil, da se Francija pripravlja, da bi se odrekla

udeležena in je ponosna na doprinos, ki je v tej borbi njen. Ta vojna se bo končala tako, da bo napisana in izgovorjena beseda spet dobila svojo vrednost in svoje spoštovanje. Razume pa se, da se mora tudi demokracija sama popraviti, prenoviti, osvežiti, pomladiti, če hoče doseči ta svoj cilj.

enemu delu svojih kolonij. Na ta način se ta propaganda trudi, da bi škodovala delu, ki naj Franciji omogoči, da bi se vrnila v dobo čim boljše miru. Resnici na ljubo pa mora biti povedano, da se niso vodila pogajanja za mir in o njem se ne bo govorilo, dokler bo trajala vojna med Nemčijo in Anglijo. V sedanjem trenutku gre samo za to, da se med Francijo in Nemčijo ustvari oziroma vzajemnega razumevanja in da se popraviti oziroma potrdi taka politika v javnem razpranju. Uspehi bodo pokazali, da je to edina pot, po kateri mora iti Francija.

Chamberlain umrl

V noči od sobote na nedeljo je v starosti 71 let umrl na svoji domačiji Odham v Hampshire bivši ministrski predsednik Arthur Neville Chamberlain, o katerem bo zgodovina zapisala, da je tudi pod njegovim predsedstvom evropska napetost narasla tako dolgo, da ni sprožila vojne. Nevillu Chamberlainu je pripadla naloga, da je po nemškem vdoru na Poljsko Nemčiji napovedal vojno popoldne dne 3. septembra 1939.

Neville je bil sin enega najbolj slavnih angleških državnikov Josepha Chamberlaina z njegovo drugo ženo. Prva, ki ni dolgo živela, mu je rodila tudi sina, Arstina, ki je kot zunanji minister Anglije igral veliko vlogo v evropski politiki po zaključku zadnje svetovne vojne. Austin je bil kipeče krvi in je Francijo »tako strastno ljubil, kakor človek ljubi le ženo«, se je sam izrazil. Neville je bil bolj tihi, mrke narave in se je v zatijih družinskih, trgovskih in industrijskih poslov, ki so bili zelo obsežni, če ne med vodilnimi v Birminghamu, brigal le za številke. Leta 1915. je prišel v parlament in je ostal poslanec do svoje smrti. Toda tudi v konservativni stranki je veljal bolj za gospodarskega in trgovskega izvedenca kot pa za izbrusnega notranjega ali celo zunanje politika. Leta 1923. je prišel prvič v vlado in najrajši zasedel strokovna ministrstva. Končno ga je lord Baldwin postavil na mesto, kjer je mislil, da bo najbolj uspeval, v finančno ministarstvo. In res, vodil ga je z isto vestnostjo in ozkosrčnostjo »kot trafikant ali mali spekerist«. Varen je bil res vsak funt, ki ga je dobil v blagajno. Toda Neville, ki je bil osebno tip poštenjaka in resnicoljuba ter je prav po otročje mislil, da je ta njegova poteza tudi njegova najbolj blesteča državniška sila, je bil ambiciozno in toliko, da ne bi hotel zaostati za svojim očetom ali za svojim polbratom. V konservativni stranki je veljal za tip pravega Angleža, ki pravilno vodi svoj business, potem pa obuje copate, sede k ognjišču, kadi svojo pipico, srka svoj čaj in svoj whisky in vodi domače življenje, kadar se ne obleče v najbolj revno obleko, ki jo ima, ter gre lovit ribe, nakar pogladi svoje pse in gre v kraj, ob svoji smrti pa zapusti do trohice natančno urejen testament, v katerem so obvezna izplačila za njegovo cerkev, bolnišnico, za vse posle po vrstnem redu in po činu službe. Konservativni, to je vodilni Angliji je bil po režimu razmetavanja, ki ga je uvedla delavska stranka, takšen mož vseh. Pod njegovim vodstvom bi se čutili »sala« (varne). Dobro bo gospodaril, malo poskopsil, v kakšne zunanje vrtloglavosti se ne bo spuščal, ker je za mirno življenje, kakor je bila za mirno življenje vsa Anglija, ki je od zmage leta 1918. obogatela ter je hotela svoje premoženje uživati v miru. Zato ga je konservativna stranka sama potiskala v ospredje. Pod Baldwinom je bil že nekaj prestolonaslednik in ko je Baldwin leta 1937. odstopil, mu je sledil že takrat 68 let stari, nekoliko naglušni in revmatični Chamberlain, ki se je poverjene mu naloge poprijel z vso iskrenostjo.

V stranki se je že prej najbolj bal Churchilla, ki mu je bil najbolj nevaren nasprotnik. Toda stranka sama ga je potiskala v ozadje in Chamberlain je bil tega vesel. Svoje predsedovanje je začel zelo značilno. Zunanji minister mu je bil še vedno mladi, razgibani, dinamični Eden, toda Chamberlain, ki je pripadal tisti skupini bogatih konservativcev okrog Astorjev, ki je na vso moč delala za pomirjenje, je Edena pustil v brezdelju, lorda Halifaxa, ki je pripadal isti skupini, a še sploh minister ni bil, pa pošiljal v Nemčijo na razgovore in pogajanja. Churchill je takrat divjal. Eden se je penil. Toda nič ni pomagalo. Chamberlain je šel za svojo zvezdo. Eden je moral iz vlade, Churchill pa v poslanskih klopek na zadnje mesto. Zunanji minister je postal lord Halifax. Nemški zunanji minister Ribbentrop, ki je zelo spreten mož, je bil prej poslanik v Londonu in je položaj spoznal do natančnosti.

Chamberlain je v svoji želji po miru in pokoju šel daleč. Nič ni verjel, kar so mu pripovedovali Churchill, Eden, Duff Cooper. Nič, kar je slišal iz srednje Evrope. To vse zanj ni bilo res ali nemogoče. Od časa do časa je spustil kakšen zvišen govor o miroljubju in visokih življenjskih vzorih. Vsa Anglija je pod njim sedela v copatah okrog zapečka in se dobro počutila. Chamberlain je šel v češkoslovaški krizi v Monakovo, šel je v Godesberg, pritiskal sam na prasketo vlado, naj bo popustljiva, in ko se je vračal domov, so ga skoraj nesli na ramah doli po ulici Victoria. Tako je ustrezal željam Angležev. Toda takrat je zabil že oster veter po Evropi. Ko je naslednjega marca 1939 češkoslovaška država kljub monakovski pogodbi razpadla, tedaj šele se je Chamberlain prebudil in postal ogorčen. Cutil se je ponižanega. Cutil se je ogoljufanega, izkoriščenega. Tedaj je hotel vzeti bič in vsekati po porednežu, ki mu je to storil. V tej jezi je objubil Poljski oboroženo jamstvo, kar je brez dvoma pozneje, sede pri svojem kamnu, morda mnogokrat obžaloval. Toda ta bič je bil iz pajčevine. Vendar pa so ga dogodki sami gnali naprej do 3. septembra 1939, ko je v spoznanju stvarnosti Nemčiji objavil vojno, toda bil je kot gospodar toliko previden, da je to storil prej kakor Francija, da bi morala ona za njim brez odlašanja, kar se je tudi zgodilo.

Dogodki, ki so sledili, so pokazali, da je bil angleški bič zares iz pajčevine. Anglija je morala ven iz zapekov, proč od svojih zelenih trat in ribjih potokov, ko je nad njo zavijžgal bič, ki ga je Nemčija šest let zvijžala iz železa in jekla. Prva velika burja je Chamberlaina tudi odnesla in potisnila na njegovo mesto odločnega, podjetnega in borbo ljubečega Churchilla, ki je danes duša angleškega odpora. Eden se je vrnil. Postal je vojni minister. Chamberlain pa je odšel sedaj v večnost. Za seboj zapušča spomin dobrega, poštenega moža, ki pa ni bil državnik, ker ni znal ničesar videti naprej in ki je domovino pustil nepravilno sredi največjega viharja njene zgodovine.

Gospodarstvo

Zvišanje prispevkov za socialno zavarovanje

Minister socialne politike in ljudskega zdravja je določil nove mezdne razrede v delavskem zavarovanju. Znižano je število mezdnih razredov od dosedanjih 11 na 9. Novi mezdni razredi so sedaj naslednji, obenem pa objavljamo tudi seznam dosedanjih mezdnih razredov:

Stari razredi		
St.	višina zaslužka na dan	zavarovana mezda
I.	do 8.00 din	6.00
III.	do 11.60 "	9.60
IV.	nad 11.60—14.00 "	11.60
V.	" 14.00—16.80 "	14.00
VI.	" 16.80—20.00 "	16.80
VII.	" 20.00—24.00 "	20.00
VIII.	" 24.00—28.80 "	24.00
XI.	" 28.80—34.00 "	28.00
X.	" 34.00—40.00 "	34.00
XI.	" 40.00—48.00 "	40.00
XII.	nad 48.00 "	48.00

Novi razredi:		
St.	višina zaslužka na dan	zavarovana mezda
0.	do 10.00 din	10.00
I.	do 20.00 "	15.00
II.	nad 20.00—25.00 "	20.00
III.	" 25.00—30.00 "	25.00
IV.	" 30.00—40.00 "	30.00
V.	" 40.00—50.00 "	40.00
VI.	" 50.00—60.00 "	50.00
VII.	" 60.00—70.00 "	60.00
VIII.	" 70.00—80.00 "	70.00
IX.	nad 80.00 "	80.00

Predvsem vidimo, da je najvišji razred sedaj zvišan od nekdanjih 48 din dnevno na 80 din dnevno, kar pomeni, da bodo zlasti občutne nove davke za one nameščence in delavce, ki so imeli doslej višje plače kot 48 din dnevno. Omeniti je treba še, da so v razredu 0. sedaj člani mlajši kot 18 let (vajenci, pomočniki itd.) z zaslužkom do 10 din dnevno.

Poleg tega je odobrena tudi nova tabela denarne protivrednosti prejemkov v naravi.

Razmerje novih razredov do starih razredov je naslednje: 0. razred znaša polovico prejšnjega VII., novi I. znaša tri četrtine prejšnjega VII. razreda, novi II. razred je enak prejšnjemu VII. razredu, novi III. razred znaša deset osmin prejšnjega VII. razreda, novi IV. razred znaša tri četrtine prejšnjega XI. razreda, novi V. razred je enak prejšnjemu XI. razredu, novi VI. razred znaša eno in polkrat prejšnjega XI. razreda, novi VIII. razred pa znaša dvojni prejšnji XI. razred.

Novi razredi stopijo v veljavo že dne 1. novembra letos.

Obenem sporoča Osrednji urad, da znašajo dovoljeni odbitki, torej kar odpade na delavce in nameščence:

A) Onim, ki so zavarovani za onemoglost, starost in smrt:

Po novem:		
razred	na dan	tedensko
I.	0.25	2.00
III.	0.50	7.00
IV.	0.75	4.25
V.	0.75	5.00
VI.	1.00	6.00
VII.	1.25	7.25
VIII.	1.50	8.75
IX.	1.75	10.25
X.	2.00	12.25
XI.	2.50	14.50
XII.	3.00	17.25

Po starem:		
razred	na dan	tedensko
0.	—	—
I.	1.00	5.50
II.	1.25	7.25
III.	1.50	9.00
IV.	1.75	10.75
V.	2.50	14.50
VI.	3.00	18.00
VII.	3.50	21.50
VIII.	4.75	28.75

B) Onim, ki niso zavarovani za starost, onemoglost in smrt:

Po novem:		
razred	na dan	tedensko
I.	0.25	1.50
III.	0.50	2.50
IV.	0.50	3.25
V.	0.75	3.75
VI.	0.75	4.50
VII.	1.00	5.50
VIII.	1.00	6.50
IX.	1.25	7.75
X.	1.50	9.25
XI.	1.75	10.75
XII.	2.25	13.00

Po starem:		
razred	na dan	tedensko
0.	—	—
I.	0.75	4.00
II.	1.00	5.50
III.	1.25	6.75
IV.	1.25	8.00
V.	1.75	10.75
VI.	2.25	13.50
VII.	2.75	16.25
VIII.	3.50	21.50

Pričakovati je, da bodo v kratkem izšle nove tabele, ki jih bo izdal Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, o odtegljajih kakor tudi o denarni protivrednosti.

Novi razredi pomenijo veliko zvišanje bremen socialnega zavarovanja ne samo za delodajalce, ampak v določenem odstotku tudi za vse delojemalce. Povišanje dosega v nekaterih razredih skoraj 50% in je to v sedanjih razmerah, ko se delavske in nameščenske mezde in plače le počasi prilagajujejo naraščajočim cenam za vse življenjske potrebe, težko breme, ki so ga dobili na novo. Čisto gotovo pa, da bodo sedanje razmere povzročile, da so zneski, ki jih plačuje danes delavstvo za svojo starostno preskrbo, taki, da jih delavstvo v enaki protivrednosti ne bo uživalo.

Niti delodajalci niti delojemalci nimajo nič proti temu, da se postopno prilagode tudi davke socialnega zavarovanja novim razmeram, vendar je povišanje izredno znatno in bo na novo obre-

menilo gospodarstvo v vsej državi za približno 350 milijonov dinarjev, kot cenijo strokovnjaki. Samo za Slovenijo je ceniti, da bo znašala nova obremenitev za delodajalce in delojemalce nad 50 milijonov dinarjev.

Nova ureditev razredov ni prišla čez noč, vendar je treba ugotoviti, da niti delodajalci niti nameščenci niti delavske zbornice niso bile vprašane za mnenje. Imajo pa gotovo i delodajalci i delojemalci interes, da se zve, kaj se pripravlja in kako se bo gospodarilo z njihovim denarjem, če se bo z denarjem, na novo nabranim, res delalo za one namene socialnega zavarovanja, ki skrbijo za zaščito delavca, njegove delovne moči ter tudi delavca v položaju, ko obnemore, da ne bi bil izročen največji revščini.

Ze sam ustroj socialnega zavarovanja kaže, da bo le polovica na novo zbranih vsot prišla zopet nazaj v obliki davkov delavstvu, in sicer kolikor odpade na bolniško panogo.

Drugo vprašanje je tudi v pametni, plodonosni in varni naložbi na novo nabranih vsot za kapitalno kritje obveznosti Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, v kolikor jih ima iz neugodnega in starostnega zavarovanja. Danes smo v časih, ko uvođeni vrednost denarja, naloženega v ta namen, in je zato potrebna čimvečja opreznost pri naloganju tako velikih vsot, da bo denar za rente našega delavstva v bodočnosti dobro zavarovan. Zaradi tega se postavlja tudi konkretna zahteva, naj se napravi tak načrt investicij, ki jih je lahko zaradi nestalnosti časa takoj izvršiti v korist zavarovanca, pa zlasti paziti na posamezne pokrajine. V ta namen je zlasti potrebno, da pride do čimprejšnje decentralizacije Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, da se razdele nabrana sredstva med posamezne pokrajine po višini zbranih prispevkov, da se tam naprej lahko denar uporablja, kakor to zahtevajo interesi zavarovancev, pa tudi delodajalcev. Potrebno je to vprav v sedanjem trenutku, ko vedno bolj čutimo v Sloveniji, kako se stekajo ogromne vsote v centralno delavskega zavarovanja, za razne fonde, pa nimamo od tega one koristi, katere bi lahko in morali imeti. Če dobi Slovenija na račun novih razredov okoli 50 milijonov din, od tega lahko porabi za rentne panoge približno polovico, in to bi se pri nas že poznalo, saj bi lahko to vsoto investirali v prepotrebno zgradbo bolnišnic, klinik itd.

Draginjske doklade zasebnim nameščencem

Od Delavske zbornice smo prejeli:

Na kr. banski upravi je bila v ponedeljek, 11. novembra 1940 poravnalna razprava, katere so se udeležili zastopniki delodajalskih in nameščenskih organizacij in zastopniki Delavske zbornice in zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Poravnalna razprava je sklicala kr. banska uprava zaradi spora, ki je nastal glede izplačevanja draginjskih dokladov zasebnim nameščencem. Po dvehurni debati je bila poravnalna razprava odgodena.

Ureditev naših predvojnih posojil v Nemčiji

Iz nemških listov posnemamo naslednje podatke o ureditvi predvojnih posojil v Nemčiji, o kateri smo že nekaj poročali: Pri ureditvi tega vprašanja ni šlo samo za srbska predvojna posojila, temveč tudi za posojila raznih ozemelj, ki so pripadala Jugoslaviji z letom 1918. Ureditev je po skupinah različna.

Posojila, ki se glase na francoske franke in z izrazito zlato klavzulo, so predvsem srbska posojila iz let 1895 in 1909, pa tudi posojila iz let 1902, 1906 in 1913 in zastavni listi in obveznice Drž. hipotekarne banke. Pri teh posojilih se začne obrestna služba s 1. januarjem 1940 na bazi 100 zlatih frankov je 250 din. Zaostanki na obrestih bodo honorirani pri kom. za 500 frankov po 270 din.

Druga vrsta posojil obsega one z valutno klavzulo. To so posebno bosanskohercegovo deželno železniško posojilo in bosansko-hercegovo investicijsko posojilo iz leta 1914. Za te komade (»Valuta-Bosnier«) plača naša država 150 din za 1 krono imenske vrednosti v 5 obrokih do februarja 1942.

Tretjo vrsto tvorijo takozvana zavarovana posojila. To so predvsem razna železniška posojila (železnica prestolonaslednika Rudolfa, avstrijsko železniško posojilo v markah, lokalna železnica Ljubljana—Kamnik in posojilo za regulacijo Temše in Begejskega kanala). Za to jamči Jugoslavija samo z nekaterimi kvotami. Tu znaša enkratno plačilo 0.75 din za 1 krono imenske vrednosti.

Najobsežnejša je četrta skupina, ki obsega čisto papirnata posojila. Tu gre za posamezne dežele nekdanje monarhije: bosanska iz leta 1895, 1898 in 1902, deželna posojila vojvodine Kranjske in kraljevine Dalmacije, nadalje Hrvatske in Slavonije itd. Za ta posojila plača naša država 0.50 din za 1 papirnat krono.

Tudi za ostale papirje je prišlo do sporazuma. Šlo je predvsem za srbsko tobačno posojilo iz leta 1888 (tobačne srečke), srečke za 100 frankov in prvenstvene delnice železnice Čakovec—Zagreb. Končno je prišlo tudi do ureditve povojnih jugoslovanskih posojil, na katerih je bil interesiran posebno protektorat.

Naša država bo ta posojila plačala na klirinški račun v dinarjih. S tega računa se bodo financirale predvsem nemške investicije v naši državi. Zamenjave starih obveznic ne bo, pač pa dobe nemški lastniki v relativno kratkotrajnih rokih odplačilne vsote. Če je tudi težko spraviti skupaj zneske nad en četrt milijarde dinarjev, kar je treba v glavnem plačati v letih 1940 in 1941, bo po nemškem mnenju imela naša država to prednost, da so njene obveznosti sedaj fiksirane in da zaradi plačila ne bo deviznih težav. S tem je tudi uravnana pot za kasnejše finančno odnošaje Jugoslavije in nemškega kapitalnega trga.

Po nemških virih nadalje sodeč bo do sličnih pogajanj prišlo tudi z drugimi državami.

Dve novi delniški družbi. V Belgradu sta bili osnovani delniški družbi: Jadransko trgovsko d. d. z glavnico 1 milj. din in Jadranska keramična in gradbena d. d. z glavnico 2 milj. din. Vpis delnic prve družbe je 18., 19. in 20. novembra, druge 22. novembra, ustanovni občni zbor prve družbe dne 21. novembra, druge 22. novembra.

Uredba o koruzi. Pričakovati je, da bo prihodnji teden objavljena posebna uredba o koruzi, s katero se bodo uvedle maksimalne cene za koruzo in bo uredba vsebovala tudi možnost prisilnega odkupa od producentov.

Enofna cena bakra. Z borskim rudnikom je dosežen sporazum o enotni ceni bakra za vse domače potrošnike. Sicer je pričakovati, da bodo tudi te cene od časa do časa regulirane, vendar bodo ostale enotne za vse države franko rudnik Bor.

Odkup izseljenskih deviz. Devizni odbor je odločil, da se morejeto dati ugodnosti na osnovi odločka ministra za finance z dne 30. maja 1940 v naslednjih primerih za izseljenske devize (devizna okrožnica št. 112):

1. Vsa nakazila, ki jih dajejo naši izseljenci v čeki ali brzojavno (toda ne v efekti) v korist izseljenskih družin v naši državi kot podporo za vzdrževanje, v kolikor bo vnesena deviza v našo državo na naslednji način: a) z nakazili (pismenimi) po domačih pooblaščenih zavodih v svobodnih devizah po nalogu naših izseljencev v inozemstvu v korist izseljenskih družin v naši državi. b) V čeki, katere prejmejo pooblaščen zavod po nalogu in za račun izseljencev iz inozemstva, v kolikor se odnosni čeki glase na naredbi izseljenskih družin ali pooblaščen zavod v naši državi v korist izseljenskih družin (poseben nalog pošiljatelj). c) V čeki, katere prejmejo neposredno iz inozemstva izseljenske družine, toda samo v kolikor se odnosni čeki glase po naredbi oseb, ki so bile družina izseljenca in v kolikor jih v plačilo predlagajo osebe, po katerih naredbi se glase, izjemno pa tudi bližnji člani družine odnosnega izseljenca. V primeru nepoznanja prodajalca se mora zahtevati pismeno potrdilo pristojne občine. Čeki z žiro drugih oseb, razen navedenih, kakor tudi čeki, preneseni s polnomočji in s esijo, ne morejo okoristiti se s to ugodnostjo. d) V čeki, katere pošljejo naši izseljenci, ki eventualno glase po naredbi sodišč v državi, izselj. komisarijata ali katere koli državne oblasti, se morejo tudi okoristiti te ugodnosti, toda samo, ako so poslani po nalogu in za račun izseljencev in v korist izseljenskih družin v državi. 2. Transferji nasledstva, če gre za zneske do 1000 dolarjev. 3. Transferji delavskih zavarovanj. 4. Transferji zneskov, ki se dostavljajo v našo državo v razne humane svrhe (zgradba šol, bolnišnic, daril raznim nacionalnim in humanim društvom in podobno). 5. Transferji odpravnin, katere prejmejo naši delavci-izseljenci po opustitvi posla ali po smrti. 6. Za izseljence v smislu teh predpisov se smatrajo samo one osebe, ki so bile naši državljani tudi pred letom 1931.

V septembru so se povečale vloge v slovenskih hranilnicah za 5.8 milijonov dinarjev. V podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so se povečale pri 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah v septembru 1940 vloge na knjižice za 2 milijona na 765.8 milj., v tekočem računu za 3.8 milj. na 223.9 milj., skupne vloge pa za 5,831.416 na 989,793.485 din. Povečanje vlog na knjižice se opazja pri 11, vlog v tek. računu pri 13, skupnega zneska vlog pa pri 11 hranilnicah, medtem ko se je število vlagateljev na knjižice povečalo pri 10, vlagateljev v tek. računu pri 4, skupno število vlagateljev pa pri 10 hranilnicah in znaša 125,563. Povprečna vloga znaša torej 7883 din. Ti zelo razveseljivi podatki dokazujejo zaupanje vlagateljev v hranilnice in v denarne zavode ter zavest, da je varčevanje koristno in potrebno zasebnemu in javnemu gospodarstvu.

Borze

Dne 11. novembra 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 6,253.638 din, na belgrajski pa 11,460.000 din, od tega 111.031 in 506.000 mark, 855.000 drahem, 8.100 din v kliringu z Sofijo 568.000 sv. frankov in 34.377 dolarjev. V efekti je bilo prometa na belgrajski borzi 580.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt 175.15—178.35
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov 1028.64—1038.64

Atletski miting v Celju

V nedeljo dopoldne je priredil SK Celje na Glaziji svoj poslednji letošnji atletski miting združen v tekmovalno olimpijskega peterboja. Tekmovalja so se udeležili samo tekmovalci prireditelja. Hladno vreme je preprečilo, da niso bili doseženi boljši rezultati, katere spodaj navajamo.

Peterboj:

Skok v daljino: 1. Pleteršek 6.24; 2. Jakec 5.80 (s prestopom 6.40); 3. Katič 5.70; 4. Urbančič 4.40; 5. Masa 4.40.

Met kopja: 1. Jakec 38.32; 2. Katič 37.46; 3. Urbančič 31.54; 4. Pleteršek 30.25; 5. Masa 29.35.

Tek 200 m: 1. Pleteršek 24.5; 2. Jakec 24.8; 3. Urbančič 25.8; 4. Katič 26.2; 5. Masa 28.2.

Met diska: 1. Urbančič 28.53; 2. Katič 28.50; 3. Masa 27.51; 4. Jakec 26.10; 5. Pleteršek 25.05.

Izven: Slamič 26.60; Deržek 28.17; Kodre 28 m.

Tek 1500 m: 1. Pleteršek 5.09.8; 2. Katič 5.13.4; 3. Jakec 5.30.2 Izven: Kos 4.88.8.

Končni rezultat po točkah je sledeč: 1. Pleteršek 2158.5; 2. Jakec 2087.5; 3. Katič 2064.7; 4. Urbančič 1405.5; 5. Masa 1173.5 (vsi SK Celje).

V ostalih disciplinah pa so bili doseženi naslednji rezultati:

Met krogle: 1. Slamič 11.66; 2. Deržek 10.93; 3. Katič 10.81; 4. Urbančič 9.59; 5. Masa 9.17.

110 m zapreke: 1. Pleteršek 17.2; 2. Rebenšek 18.8; 3. Tone 23.

Met kljavi: 1. Slamič 34.37; 2. Kodre 31.50; 3. Deržek.

Prvenstvo banovine Hrvatske v namiznem tenisu za l. 1940-41

V soboto in nedeljo je bil v Zagrebu velik turnir za prvenstvo banovine Hrvatske.

Moštva: Nastopilo je 13 moštev, ki so bila razdeljena v dve skupini. Četrta v drugi skupini je bila SK Mladika, ki je dobro reprezentativno slovenski tabletenis, dasi v nepopolni postavi. V semifinalni borbi je Hašk dobil proti Uraniji z 5:3 in se s tem plasiral v finale, kjer se bo pomeril z zmagovalcem iz borbe STTC:Macabi (Zagreb), ki ji je ob času, ko to poročamo stanje 1:1.

Gospodje: Nastopilo je 38 igralcev. Med prvih osem so se plasirali: Dolinar Z. zmagal proti Živičnjaku 3:0. Što je zmagal nad Kosjem 3:1. Harangoso II. je premagal Konca 3:0, Horškovič

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 216.61—219.81
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov 1271.10—1281.10

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka 1772.00—1792.00
Belgrad — zasebni kliring:

Solon 100 drahem 42.65—43.35
Sofija 100 din 51.28—52.88

Curih. Devize: Pariz 9.925, London 17.10, Newyork 431, Milan 21.775, Madrid 40, Berlin 172.50, Buenos-Aires 101.

Vrednostni papirji

Volna škoda:

v Ljubljani 442—445

v Zagrebu 444—446

v Belgradu 444—445

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 98.50—100.50, agrarji 54.50—56.50, vojna škoda promptna 442—445, begluške obveznice 76—77, dalm. agrarji 70—71, 8% Blerovo posojilo 100—102, 7% Blerovo posojilo 94—96, 7% posojilo Drž. hip. banke 100—102, 7% stab. posojilo 94—96. — Delnice: Narodna banka 6.300—6.500, Trboveljska 340—350, Kranjska industrijska družba 136 denar.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 98 denar, agrarji 55 denar, vojna škoda 444—446, begluške obveznice 78 blago, dalm. agrarji 71 blago, 6% šumske obveznice 71 blago, 4% severni agrarji 52.50—53.25, 8% Blerovo posojilo 100 denar, 7% Blerovo posojilo 94—95.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 101 denar, 7% stab. posojilo 93 denar. — Delnice: Narodna banka 6450 blago, Priv. agrarna banka 192 denar, Trboveljska 347.50—350 (347.50), Nar. šumska Našice 400 denar, Sladk. tov. Bečkerek 650 denar, Oceania 700 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99.50—100.50, agrarji 58 denar, vojna škoda promptna 444—445 (444), begluške obveznice 76.50 denar, dalm. agrarji 69.50—70 (69.50), 6% šumske obveznice 69.25 denar, 4% severni agrarji 58.25 denar, 8% Blerovo posojilo 100 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar (100.50). — Delnice: Narodna banka 6500 denar (6.500), Priv. agrarna banka 195 denar.

Žitni trg

Novi Sad, Rž, bač. 332.50—335, ban. 330 do 332.5; koruza, bač. nova sušena pariteta Indija 260—262, bač. nov. suš. pariteta Vršac 258—260. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Cene živini in kmetijskim pridelkom

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Dol, Logatec dne 4. novembra t. l.: voli I. vrste din 9—10, voli II. vrste din 8, voli III. vrste din 7, telice I. vrste din 9—10, telice II. vrste din 8, telice III. vrste din 7—8, krave I. vrste din 8, krave II. vrste din 7, krave III. vrste din 6, teleta I. vrste din 11, teleta II. vrste din 10, prašiči špeharji din 17—18, prašiči pršutarji din 17, za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste din 17, goveje meso II. vrste din 14—15, svinjina din 18—20, slanina din 22, svinjska mast din 24—26, goveje srove kože din 10—12, teletje srove kože din 16, svinjske srove kože din 7 za 1 kg. — Oves din 3.50, krompir din 1.50,

Blagoslovitev oficirskega planinskega doma na Kofcah

Višji vojni duhovnik Ignacij dr. Marinčič se pripravlja k blagoslovu. — V vrsti: brigadni general Lukič. Ob mizi: domačin major Vajević.

V nedeljo je praznoval oficirski zbor I. bataljona I. planinskega polka iz Škofje Loke svoj velik praznik, ko je na planini Šiji na Kofcah blagoslovil svoj Oficirski planinski dom, ki je eden prvih takih planinskih oficirskih domov v naši državi, gotovo pa najlepši med njimi. Ob tej priliki so se podali častniki in skupina godbenikov ter četa moštva I. bataljona že s jutranjim vlakom iz Škofje Loke ter se odpeljali do Tržiča, kjer so se jim pridružili tudi gostje iz Ljubljane. Tam so se vsi družno peljali z avtobusom do Sv. Ane, odkoder so nastopili pot na Kofce po lepi poti pod Košuto mimo Matizovca in po snegu mimo Primožičeve koče na planino Šijo, kjer nad stajami barona Borna že blizu vrha ob drž. meji stoji lep in moderno zgrajen Oficirski planinski dom, pred katerim vihra na dolgem drogu državna zastava. Tam sta goste pričakovala graditelja koče kpt. I. kl. Maks Smerdu in ppor. Radko Cotič ter sprejemala svoje tovariše in goste, ki so se okrog 11 začeli zbirati od vseh strani. Od Tržiča gori so prišli tržički fantje in dekleta, iz obeh koč na Kofcah gostje ter napolnili mesto pred kočo, kjer so bili vsi lepo postreženi. Čeprav je bila megla, da se ni videlo nikamor, samo nekaj metrov predse, ter je ležal že precej visok sneg vse od Malizovca navzgor, je bila izletna pot na Kofce ta dan izredno polna izletnikov, ki so v sveži naravi doživeli lep izprehod. Iz Škofje Loke je prišel na čelu svojih častnikov domačin Oficirski doma major Vajević Petar, poveljnik I. bataljona, kateremu sta se pridružila ppik. Mamula, pomočnik komandanta I. planinskega polka ter generalštabni major Novak. S to skupino častnikov, rezerv-

nih in aktivnih, so prišli tudi zastopniki ljubljanskega tiska, zastopnik uradništva »Slovenec«, prijatelji planinskega polka iz Škofje Loke, tržički župan Majeršič ter tudi oba vojna svečenika, kat. župnik Ignacij Marinčič in pravoslavni prota Petrovič Dušan. Od drugih strani pa so prihajali domačini in izletniki, ki so slučajno bili na Kofcah, ter so prihiteli pozdravit častniško slavlje. Ob 12 pa sta prišla iz Ljubljane brigadni general Lukič, prvi jugoslovanski planinski general, ter polkovnik 40. polka Gladovič, da pozdravita slovesnost tovariškega polka. Godba škofjelokeškega planinskega polka je pozdravila prihod visokih gostov, nakar se je začela blagoslovitev doma. Domačin major Vajević je z otvoritveno besedo pozdravil prisotne odličnike, zastopnike slovenskega javnega življenja, oblasti, tiska, planinskih in drugih ustanov ter prosil svečenika, da blagoslovita dom. Najprej je blagoslovitvene obrede izvršil kat. vojni župnik Ignacij Marinčič, za njim pa pravoslavni prota Petrovič. Ko so bili obredi izvršeni, je povzel besedo zopet domačin major Vajević ter v vnešenih besedah slavil lepoto naših planin, jugoslovanskih planin, ki so rodile najbolj trdo in kleno ljudstvo, hranile našo narodno govorico in stale na braniku domovine. Na teh grebenih stoji sedaj jugoslovanska vojska, da brani naše planine in čuva njihovo narodno življenje. Iskreno je govoril o delu naših planincev, vojakov, o njihovih žrtvah ter ljubezni do planin in nevarnosti, pa vendar o nepremagljivi ljubezni do domovine in države, za katere brambo so pripravljali dati tudi življenje. S klicem Nj. Vel. kralju Petru II. je zaključil svoj slavošpev planinam in planincem. Temu klicu so se pridružili živjo-klici vseh udeležencev lepe slovesnosti. Godba, ki je svirala pri blagoslovu molitev, je sedaj zaigrala državno himno. Za majorjem domačinom je govoril brigadni general Lukič ter čestil majorju Vajeviću in vsem častnikom, podčastnikom, kaplarjem in vojakom I. bataljona I. polka k tako lepemu domu, ki naj jim bo odmor v delu ter zatočišče v delu na terenu. Tudi on je poudarjal lepoto in ljubeznost planincev do gora, ki stoji na mejah domovine ter o velikih dolžnostih planincev do države. V imenu 40. polka je čestil majorju Vajeviću komandant polka plk. Gladovič, nakar je povzel besedo predsednik Slov. planinskega društva dr. Pretnar ter v njegovem imenu kakor tudi v imenu Zveze jugoslov. planinskih društev pozdravil novo postojanko na naših planinah in to postojanko naših častnikov, ki bodo garantirali za narodni razvoj slovenskega planinstva. V imenu občine Tržič, na katere zemlji stoji dom, je nazdravil domu in mu želel veliko uspeha župan Majeršič. Po teh pozdravih se je major Vajević zahvalil še enkrat vsem udeležencem ter zaključil slavnost in povabil vse v koč na ogled in okrepčilo.

Oficirski dom stoji na prijetni planini Šiji nekako uro hoda od Koče na Kofcah skoraj naravnost nad njo. Škoda, da megla ni dopustila lepega razgleda, ki da je izpred Doma čudovit.

Zgradba sama pa je zgrajena z najmodernejšimi sredstvi. Zunaj je obdana z lesenimi deščicami, znotraj pa grajena z izoliranimi ploščami. Krita je z eternitom. Iz veže se pride na levo v kuhinjo in na verando, na desno pa naprej v lepo opremljeno obednico in družabni prostor, iz nje pa v spalnico, kjer je prostora za deset postelj, sedem pri tleh, tri pa nad njimi. V obednici visi slika kralja Aleksandra, na njegovi desni je iniciator doma major Vajević, na levi pa vodja tehničnih del pri graditvi ppor. Cotič. Na južni steni pa je panorama z Vogla ter bo sedaj tudi pogled na Jalovec, slika, ki jo je Domu poklonilo Slov. plan. društvo ob današnji slovesnosti. Iz veže pa je lestev v podstrešje, kjer je skupno ležišče. Zunaj pa je zbirališče za vodo (kapnica), ki se filtrira v jami. Okrog koče, 1580 m visoko, je še nekaj prostora (vsega 300 m²).

V obednici se je razvila živahna zabava, pri kateri so peli tržički pevci in častniki ter gostje v prijetnem navdušenju in proslavljali to lepo novo planinsko postojanko, namenjeno naši hra-

Ormož je dobil velik prosvetni dom

Današnje mesto Ormož je že v davni zgodovini vzhodnih slovenjgorijskih Slovencev imelo veliko vlogo. Saj je bilo za časa Ptujskih gospodov in njihovih bojev z Madžari važna obrambna postojanka. Iz te vojaške trdnjave je pozneje, ko so minili časi nevarnih madžarskih vpadov, nastalo eno prvih gospodarskih središč vzhodnih Slovenskih gor, kar je še danes in bo to tudi ostalo. Povsem razumljivo je, da je z zavestjo o svojem gospodarsko pomembnem položaju in z voljo po gospodarskem vodstvu tega dela naše zemlje v Ormožu sčasoma vstala tudi volja v tem mestu napraviti našo močno prosvetno postojanko, ki naj ima vidnejšo vlogo v prosvetnem življenju vsega predela, ki mu je Ormož središče.

Volja po takem vodilnem položaju v našem prosvetnem življenju se je že pred časom pokazala v intenzivnem prosvetnem delu doma in s pomočjo, ki jo je Ormož čisto izkazoval tudi drugim krajem, ki so nanj navezani. Zlasti pa je voljo po močnem prosvetnem udejstvanju pokazalo požrtvovalno delo ormoških prosvetnih delavcev za gradnjo novega doma in nedeljska slovesnost, ki je bila združena z blagoslovitvijo srečno dokončanega prosvetnega doma. Pred dvema letoma je bila na velikem farnem prosvetnem sestanku izražena glasna želja, naj dobi Ormož potreben in velik prosvetni dom. Zelja je dovela do dela in delo je rodilo uspeh. Po dveh letih trdega dela je bil dom dograjen in preteklo nedeljo izročeno svojemu namenu. Zemljišče je daroval domači gospod župnik-vikar p. Remigij Jereb, nekatere javne ustanove in mnogi posamezniki so dali denarna sredstva, cele vrste naših zavodnih moči in fantov je dala na razpolago moč svojih delovnih rok in tako je bilo mogoče, da je po dveh letih zrasel krasen dom, ki predstavlja danes vrednost okoli 600.000 din. Ta velika denarna vrednost novega doma priča, da se ormoški prosvetni delavci niso prav nič ustrašili velikih izdatkov, ker so se dobro zavedali, da je krščanska izobrazba, ki se bo iz tega doma širila, več vredna kakor največje vsote denarja.

Preteklo nedeljo je bil Prosvetni dom slovesno blagoslovljen in izročen svojemu namenu. K slovesnosti so prišli mnogi domači ugledni močje in gostje iz Maribora in Ptuj, močje in žene iz Ormoža in bližnje okolice, v največjem številu pa je prišla mladina iz vsega ormoškega okrožja.

Popoldne ob dveh so se vsi številni gostje, zlasti pa mladina v pestrih fantovskih in dekliških krojih in v civilu, udeležili slovesnih večerice. Cerkev je bila polna mladine in že večernice so tako potrdile besede, ki so bile pozneje izrečene, namreč, da je nov prosvetni dom namenjen zlasti mladini, ki je z udeležbo pri slovesnosti potrdila, da se te resnice tudi dobro zaveda.

Po večernicah so se vsi udeleženci zbrali v veliki dvorani novega doma, kjer je bila slovesnost blagoslovitve novega hrama krščanske prosvete. Tukaj je bil zbran cvet ormoške mladine, zavedni krščanski močje in žene, poleg njih pa gostje, ki so bili k slovesnosti povabljeni. Slavnosti so prisostvovali zastopnik g.

bri vojski, predvsem oporavilišča naših vrlih plačev. Med gostjo so se vpisovali v spominsko knjigo zastopniki raznih ustanov, ki so se udeležili blagoslovitve Poleg že omenjenih še Pododbor rez. častnikov iz Ljubljane in podružnice Tržič, Bralno društvo iz Tržiča, tovarnar dr. Borna, (na katerega svetu stoji dom) z družino itd. itd. Na naslovni strani te Spominske knjige pa je z lepimi črkami podana vsa predgovodina tega doma, iz katere posnemamo v kratkem naslednje:

Tu na planini Šiji so stale pred vojaške stajaje. Ko jih je bilo treba podreti, se je spomnil major Vajević, da bi se dale porabiti pri event. razširitvi ter bi se dale spremeniti v Dom. Iniciator je tako major Vajević. Na sestanku aktivnih in rez. častnikov I. bataljona v Luki je bilo sept. 1940 sklenjeno, da se postavi Dom. Niso pa vedeli, ali pri Sv. Katarini ali na Kofcah. Komisija, v kateri so bili kpt. I. kl. Predojevič, kpt. I. kl. Smerdu in ppor. Cotič se je odločila za Kofce, vendar pa spet se je ni bilo določeno mesto, šele major Vajević je odločil planino Šijo. Tu so najeli za 20 let (najemnina 50 din letno) 300 m² ter začeli z zidavo šele 29. septembra letos, tako da so v enem mesecu zgradili celoten dom in ga opremlili. Največje zaslug za Dom imata gotovo kpt. I. kl. Smerdu Maks ter ppor. Cotič, ki sta zbirala gradivo in vodila delo. Material so povečini darovali dobrotniki in prijatelji planincev, katerim se je major Vajević še posebej zahvalil. Le tako so mogli v enem mesecu zgraditi dom in ga že sedaj blagosloviti.

bana ptujski okrajni glavar g. dr. Farčnik, prior križniškega reda g. Učak, rektor Viseke bogoslovne v Mariboru in preasenski Prosvetne zveze v Mariboru dr. Jos. Hohnjec, senator dr. Fr. Schaubach, bivši oblastni predsednik dr. Leskovar, bivši narodni poslanec M. Kranjc, starešina ormoškega okrajnega sodišča dr. Fabiani, dekan Franc Ks. Bratušek, ravnatelj ptujske gimnazije g. Alič, predsednik Podzveze fantovskih odsekov v Mariboru ter mnogi zastopniki naših prosvetnih in gospodarskih organizacij iz bližnje in daljnje ormoške okolice.

Domači župnik-vikar g. p. Remigij Jereb je najprej pozdravil vse odličnike in udeležence slovesnosti nato pa prečital brzojavne in pismene pozdrave ki sta jih poslala prosvetni minister dr. A. Korosec in minister dr. Krek, ki sta bila k slovesnosti povabljeni, pa se je nista mogla udeležiti. Izrekel je zahvalo vsem, ki so s podporami in požrtvovalnim delom pomagali k zgraditvi teka veličastnega doma, ki bo v ponos vsi fari.

Blagoslovitvene obrede je nato opravil prior križniškega reda g. Učak iz Ljubljane, ki je po izvršenih obredih spregovoril globoke besede o novem prosvetnem domu, v katerem naj gre delo v tri smeri: pri vseh, ki bodo v dom prihajali, naj pogloblja krščansko miselnost, goji narodno zavest in vzgaja k ljubezni do države. Po svoji vsebini pa naj vse to delo goji tri vrednote: resnico, lepoto in veselje, kar pa ne sme biti nikdar v nasprotju z najvišjimi božjimi zakoni.

Za gospodom priorjem je stopil na oder predsednik Prosvetne zveze v Mariboru rektor dr. Josip Hohnjec, ki je iz današnjih razmer, ki vladajo po vsem svetu, izluščil nauk za slovensko mladino, ki naj sodeluje pri odstranitvi materialistične miselnosti iz našega naroda in v sebi in za narod goji smisel za neizmerno ideale, ki bodo edino mogli iz današnjih ruševin, v katere se vedno bolj razkrajata današnja družba, zgraditi novo, krščansko. In pri tem delu bo glavno delo opravila mladina, ki se mora za tako delo pripraviti. Za tako delo in za mladino, ki se za tako delo pripravlja, je bil om tudi zgrajen in zato naj vanj prihaja.

Kot tretji govornik je nastopil požrtvovalni vodja akcije za gradnjo novega doma ravnatelj Kletarskega društva g. Martin Munda, ki je zlasti poudaril pomembno misel, naj novi dom v medsebojnem spoštovanju in skupnem delu za skupne cilje družji kmata-okolice in meščana, saj je bil dom z velikimi žrtvami za oba zgrajen.

Sledila je akademija, katere spored so izpolnili pestri nastopi domačega pevskega zbora ter članov, članice in mladenk z lepimi simboličnimi vajami. Lepa simbolična slika »Slovenska prosveta« je zaključila akademijo, ki je s svojo vsebino hotela vsem udeležencem pokazati, kaj bo novi prosvetni dom mladini, ki se bo v njem zbirala, dajal: hrano za njeno duhovno življenje, smisel in sredstva za bi-striitev uma in priliko za urjenje svojih telesnih sil in sposobnosti. Vse v skladu z večnimi krščanskimi resnicami in za blagor naroda in države.

Kako je Francija izgubila vojno

Andre Maurois

XVI.

Navzlic vsem predsodkom, ki so morda v Franciji vladali proti Angležem, nemška propaganda do aprila 1940 svojega namena ni dosegla. Res je bilo takrat v Franciji prave anglofobe (ljudi, ki sovražijo Angleže). Toda teh smo imeli zmerom dovolj in so si mnogi sovražstvo do Anglije izbrali za svoj poklic. Odnosaji med obema generalnima štaboma so bili dobri, na splošno lahko rečemo, da boljši kakor v zadnji svetovni vojni. Admirali-teti druga pred drugo nista ničesar skrivali. Angleži so nam dali na razpolago svoje iznajdbe, mi smo jim odprli vse svoje akte. Toda pobratenje med obojnim moštvom ni bila lahka stvar. Ze jezik sam je delal oviro. Toda če se je je prikazala kakšna prilika, si je moštvo medsebojno izkazovalo prisrčno prijateljstvo. Pravi anglofobi so bili mnogo bolj zastopani med vodilnimi krogi, kakor pa med ljudstvom.

Mnogi francoski civilisti so prepričani, da so angleški mornarji in angleško letalstvo rešili vojaško čast Anglije. Dogodki, kot tisti z nemško okopnico »Graf von Spee« ali z nemško ladjo »Altmark«, ali bitke pred Narvikom, so napravili pri nas v Franciji najgloblji vtis. Angleško letalstvo je bilo med Francozi sploh zelo priljubljeno. V začetku vojne, ko se je pokazalo, kako malo ima Francija svojih letal, je delovanje angleških letalcev pomirjevalno učinkovalo. Naši vojski so z zadovoljstvom videli prihajati kakega »Hurricane«, ki se je spustil v boj z nemškim »Heinkelom« ali »Dornierom«, izstrelil proti njemu kar naenkrat iz vseh osem strojin in ga poslal na tla. Vsi naši strokovnjaki so angleška letala, tako stare modele, kakor najnovejše aparate, brez izjeme občudovali. Toda tudi angleški piloti so bili vredni

svojih letal. Kakšno veselje je bilo gledati te mlade, navdušene sportnike v njihovih sinjih uniformah. Pri tem pa so bili prav tako skromni in ponižni, kakor so bili pogumni.

»Ali je težko sestreliti nemški bombnik?« sem vprašal nekega letalca. — »Težko,« je odgovoril, »težko ravno ni. Je pa treba natančno izpolniti vsa navodila, ki nam jih dajejo v letalski šoli. Tam so nam povedali, da je treba sovražno letalo pač zasledovati brez čezira na njegovo streljanje. Ko se mu približamo na dobrih 300 m, potem ga je treba spraviti v sredo tegale rdečega kroga tukaj, ki ga vidite na merilni lestevici, ter pritisniti na tale gumb, ki takoj sproži vseh osem strojin in izstrelijo na stotine krogel v Nemca. Nemško letalo se potem mora zrušiti. Jaz pač natančno ubogam navodila. Zato pravim, da ni težko sestreliti Nemca.«

Letala in letalci so bili pri Angležih popolni. Toda ne tako njihova letalska organizacija, ki je bila okorna in zamotana. V severni Franciji je imel general Gort na razpolago posebno skupino letal, ki se je imenovala »Component Air Force« (dopolnilna letalska sila). V Champagni je bila neka nova skupina pod imenom »Advanced striking force« (prednja udarna sila). Večidel so bili to bombniki. Mnogo letal je ostalo v Angliji, da branijo svojo industrijo in svoja naselja. Toda letalske skupine, ki so ostale v Angliji, so le redko služile v Franciji. Pri Dunkerqueu so posegle v borbo zato, ker se je bitka razvijala že blizu angleške obale. Od bojišča so bili oddaljeni samo pol ure. Pol ure so se sijajno borili in v pol uri so bili spet nazaj doma ter naložili novo breme bomb, bencin in strelivo. Toda čimdalje nižje so se boji razvijali, tem huje je bilo za letala, da bi posegla v boj.

Bitka v Flandriji je seveda dala povod za medsebojna očitavanja. Poguma res nikjer ni manjkalo. Mnoge angleške edince so se presiljajo borile, prav tako kakor francoske. Toda treba je bilo najti neko razlago, neki izgovor. »Obkoljeni smo bili,« so se izgovarjali Angleži, »izgubili smo naše orožje in možnost za dobavo vojnihi potrebščin zaradi strateških napake, ki je nismo mi zakrivali.« Francozi so spet odgovarjali: »Res je, zmote se vedno pripetijo, toda prva in največja pomota je bila, da nismo imeli dovolj moštva na kraju bitke. In to zmoto ste vi Angleži najbolj zakrivali.«

Takoj po nemškem predoru pri Sedanu je skušal Churchill pomen tega poraza zmanjšati. Toda, ko je dne 15. majnika prišel v Pariz, je vrhovni vojni svet naravnost začudil s svojo silo in odločnostjo. Vojni svet je bil zanj navdušen. Kdor ga je na ta dan videl, je bil navdušen nad njegovo strašno jezo, ki je bila podobna jezi starega leva, a tudi nad njegovo zgovornostjo. Churchill je bil proti umiku iz Belgije in proti žrtvovanju Bruslja in Louvaina. Churchill je hotel proti nemški ofenzivi vreči skupno protiofenzivo. Toda dne 26. majnika je bil Reynaud v Londonu, kjer je pokazal uničujoče poročilo o položaju in izjavil, da bo Francija pač prisiljena, da položi orožje, ako se Anglija ne bo odločila za skupinski napad s svojimi ljudmi. Toda dva dni pozneje, dne 28. majnika so kapitulirali Belgijci, kar je pospešilo splošen umik vseh, Angležev in Francozov proti Dunkerqueu.

Po bitkah pri Dunkerqueu je v angleškem javnem mnenju zavladala velika zmeda. Mnogi časopisi so ostro nastopili proti načrtu, da bi Anglija svoje divizije, ki jih je s tolikšno težavo rešila iz Flandrije čez Rokavski preliv, spet poslala nazaj na francosko bojišče. »Francoski armadi, ki se nahaja v brezupnem položaju, itak ne bi moge več koristiti, za obrambo domačega ozemlja pa so izgubljene,« so pisali. Celo tisti, ki takšnega samoljubja niso delili, so bili prepričani, da je treba najmanj 3 mesece, da se te angleške divizije spet

na novo oborože in usposobijo za boje. Kajti te divizije so izgubile vse orožje in so rešile le golo življenje. Ko se je razvijala bitka na Sommi, je ostala v Franciji samo še ena, 51. angleška divizija, ki se je iz katastrofe v Flandriji rešila. Poslali so jo v odsek Saint Valery en Eaux. Prav takrat so izkrcavali tudi eno angleško motorizirano divizijo. Od neke nadaljne divizije so ostali samo še drobci. To je bila vsa angleška armada v Franciji po Dunkerqueu. Kanadci so bili sicer poslani čez Kanal, toda prišli so prepozno in so se brez bojev spet vrnili nazaj na angleške otoke. V trenutku torej, ko se je bila največja bitka v sedanji vojni, je 150 nemških divizijam stala nasproti francoska armada, v kateri so stale samo 3 angleške divizije. Kdor je vse okoliščine poteka vojne zasledoval, že uvidi, da je to bila posledica poraza v Flandriji. Toda na drugi strani je tudi razumljivo, da so v Franciji imeli res občutek, da se borijo proti Nemcem sami.

»Angleži poznajo samo eno vojno operacijo,« je javljal nemški radio, »namreč umik in vkrcanje. Kmalu bomo brali navdušena uradna poročila, kako je brodogej njegovega veličanstva doseglo sijajne uspehe, ko se mu je posrečilo, da je zadnje angleške vojske brez prelivanja krvi vkrcalo in rešilo nazaj v Anglijo.« Tako so govorili Nemci. Navidezno so imeli prav. Videz je pospeševal propagando. Angleški generali so bili po porazu v Flandriji res mnenja, da so obkoljeni in so nagonso iskali zaslonbe na obali Rokava. Francosko vrhovno poveljstvo je to vedelo in ga je bilo strah posledic tega razpoloženja. V začetku junija je bilo razpoloženje pri obeh armadah tako strupeno, da sem o tem s poudarkom govoril mojim predstojnikom. Nato sem dobil, kot že povedano, nalog, naj potujem v Anglijo, da bi ljudstvo, ne vladajo, ki je položaj poznala, poučil o obupnem položaju Francije in mu dokazal, da mora Anglija sedaj brez ozira na svojo lastno varnost svoje zadnje letalo in svoj zadnji bataljon poslati v Francijo. Sicer da je katastrofa neizbežna. (Dalje)

Razprodane
predstave pričajo,
da je film

VDOVA

zadovoljili občinstvo v vsakem pogledu. Soglasno je mnenje, da tako lepega umetniškega dela še dolgo ni bilo v ljubljani na kinematografskem platnu. V glavnih vlogah: Emma Gramatica, Isa Pola, Roggero Ragazzi, t. d. Obenem predvajamo domači film **Odčitje spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani.**

KINO UNION, tel. 22-21

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

LJUBLJANA

Planina cvete

V petek zvečer je bilo v Delavski zbornici prvo letošnje predavanje SPD. Predaval je g. K. Ko, člančič in kazal z morda najboljšim modernim projektorjem svoje barvne posnetke. Moč tradicije — kajti SPD nam je v prejšnjih letih z vsakim predavanjem predstavilo odličnega predavatelja s temo o zanimivih planinskih ali sorodnih vprašanjih — in pa splošno veliko zanimanje ljubljanskega občinstva za planine in njih lepote je tudi ta večer skoraj napolnilo veliko dvorano Delavske zbornice. Zali se pa, da je tokrat SPD ustrelilo mimo cilja ali pa bolje, da je predavatelj izgubil iz vida naslov svojega predavanja. Kar zmanj smo pričakovali namreč krasne diapozitive naših gor in planin, ki jih je bilo komaj toliko, da bi jih prešli na prstih ene roke, pa tudi predstavnice alpske in visokopolske flore ni bilo kaj dosti videti. Po predavanju posnetkih moremo sklepati, da je predavatelj bolj doma na prijaznih gričih v bližini ali daljini okoličici Ljubljane, kakor pa v kraljestvu gorskih velikanov. Pa tudi, če se ne oziramo na to toaletno napako, moremo ugotoviti, da od predvajanih posnetkov z nekaterimi redkimi izjemami s fotografskega stališča ni bilo mogoče zaslediti kakšnih odkritij in se je poznalo, da je predavatelj ob pomanjkanju boljšega pač precej temeljito postal svoje shrambe, zakladnica pa ni zadostovala, da se ne bi bilo treba opravičiti z izgovorom, da se je tudi na slabih primerih mogoče marsikaj naučiti. Kaj radi se ob vsaki priliki pohvalimo in tudi g. Kocjančiču pri sodelovanju s slavospevi ni odrekati zaslug, da se slovenski fotomateriji brez skrbi lahko merijo z najboljšimi na svetovnih fotografskih razstavah. Zato pa nam je potrebna dobra mera prave lastne kritike ne samo v že dobro začrtanem razvoju črno-bele fotografske umetnosti, ampak tudi v neusmerjenosti, mladi in s številnimi zgolj tehničnimi problemi boreči se barvni fotografiji. Prav to pa je tisto, česar nam g. Kocjančič v svojem predavanju ni mogel pokazati. Ker se je v zadnjih dveh letih, zlasti pa letos, dvignilo pri nas zanimanje za barvno fotografijo, smo prepričani, da bi se SPD moglo predstaviti s kvalitativno in kvantitativno boljšo zbirko planinskih posnetkov ne samo pokrajinske vsebine, ampak tudi cvetja. Za tiste pa, ki s primerno spoštljivostjo samo od daleč gledajo na barvno fotografijo in ki se zaradi tega ne spuščajo v analizo, je pa moglo predavanje napraviti vtis, da je vsaj po zunanosti bilo vložnega vnanj truda.

Sodeč po objavah v časopisu SPD s tem predavanjem ni zasledovalo cilja, pokazati planine in cvetje naskalnih trat, ampak je imelo namen, s kratkim poukom, ki ga je mogoče dati v enem predavanju, razpršiti med planince strah pred težavami pri snemanju z barvnim materialom. Morda je to v zvezi s knjigo o planinski flori, ki jo SPD objavlja že lepo število let, ki pa najbrž v tej zvezi ne bo nikdar izšla. Po tej poti se kvečjemu da samo še kak album slik »Z naših gor«, kjer je prano, kar se pač tu in tam slučajno nasterja; ta knjigo o flori in favni je pa treba sistematičnega dela ali, da se izrazimo s predavateljevimi besedami, treba je idealizma. Končno pa, ali je SPD pozabilo, da je teh posnetkov napravljenih že znatno več, kakor jih je predvideval program, in tudi precej boljših, kakor smo jih videli na predavanju. Menda bi lahko tudi za SPD veljale Vodnikove besede: »Glej, stvarnica vse ti ponudi, le jemaj od nje ne zamudi!«

Predavatelj je predavanje razdelil v dva dela. Prvi tehnični del je vseboval nasvete, ki si jih je pri fotografiranju cvetlic nabral z barvnimi filmi, v drugem delu pa naj bi govorili bolj posnetki, na katere je trdil, da je zbral tiste, ki so se mu zdeli zanimivi. Ker se je oprstilo, da ni botanik in je do lanskega leta komaj na mizi ločil krompir

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Pretrsljiva zgodba o življenju in ljubezni nesrečne francoske kraljice, ki je žrtvovala na oltar domovine svojo ljubezen in končala pod rabljevo sekiro

Marija Antoinette
Norma Shearer, Tyrone Power

Niti eno oko ne ostane suho, ko nesrečna kraljica zadosti sovraštvo svojih nasprotnikov

ROSSINIJEVA OPERA
Seviljski brivec

v originalni španski verziji

DANES ZADNJIKRAT!

od zelja, mu tudi ni toliko zameriti, da mu je tu in tam kaj napačnega ušlo in da je travnišče ali gozdne cvetke predaval za planinske ter da smo od planinskih pogrešali kar dosti znanih in lepih, pogostih in redkih reprezentantov, med temi tudi planiko, kraljico planinskega cvetja, ki jo je gotovo zmanj iskal v svoji zbirki. Važnejši za presojo vrednosti predavanja je torej prvi del, v katerem se je predstavil s svojim strokovnim znanjem. Zali bog, pa mu tudi tu ne moremo v vsem priti. V prvi vrsti je šepala njegova razlaga hladnih in toplih barvnih emulzij, ki jih je razlagal nekam na ta način, da njih posnetki v projekciji kažejo hladni ali topli barvni značaj, pri tem pa ni pomislil, da bi primera škrlatice, ki ju je pokazal, mogoče dobiti na enem in istem filmu. Misel je očitno pobral iz Windische, »Schule der Farbenphotografie«, ki pa ga ni dovolj pazljivo prečital, da bi ga razumel, ko definira: »Emulzije, ki delajo toplo in jih torej moremo imenovati idealne, so one emulzije, katerih barva modrine neba in drugih modrih tonov se ne nagibajo niti na vneto niti na modrozeleno, ampak dajo lepo čisto modro barvo, kakor jo ima plavica. Te emulzije imajo naj-večji akcijski radij. Njih nevtralne modri ton, če se

pojavi kot obarvanost, svetloba projektorja najlažje vsrka.« Prav tako se je videlo, da nima izkristaliziranih pojmov o uporabi barvnih filtrov in da mu ni jasno, da rumenica, ki je namenjena za črno-belo slikovno tvorbo, ni primerna za barvni material, kar se je videlo na pripadajočih pokrajinskih primerih; na primeru cvetja pa bi bil mogoč, če bi bil stvar razumel, samo povedati, da je treba take predmete fotografirati v soncu, kajti če s filtrom zboljšamo eno barvo, pokvarimo s tem večino drugih. Učinek eskulinskega filtra pri bliskih snimkih zamenjava z nekoliko krajšo osvetlitvijo. Mogli bi poleg njegove konstatacije, da je lansko leto pri Kodakovem barvnem materialu bil menda svež samo datum zunaj na škaltju, navesti še kaj, vendar končamo z njegovimi besedami, da jih ne pozabi: »Barvna fotografija v resnici ni za otroke in ni igrača.«

I Trnovsko prosvetno društvo je priredilo v nedeljo zvečer v društvenem domu Goldoni-jevo komedijo »Zdrava na vasi« in s tem začelo letošnje igralsko sezono. Prireditev je v vseh ozirom dobro uspela. Režija in igralci so bili na taki višini, da se morejo meriti z najboljšimi ljubljanskimi diletantskimi odri. Dobro je bilo izbrano tudi delo samo, ki je prava fotografija življenja, kar v vsem poteku igre gledalca vedno znova veselo preseneča. Prav je, da se naši diletantski odri ukvarjajo s takimi kvalitativnimi deli, čeprav zahtevajo od igralcev in režiserja večje truda kakor plehke komedije. Preden pridejo na trnovski oder še druge igre, bodo Goldoni-jevo »Zdrava na vasi« še ponovili, ker je bila zadnjič dvorana razprodana in je moral iti marsikdo domov.

I Razstava Kluba neodvisnih je podaljšana zato ker je zanimanje kulturnega občinstva zelo naraslo. Podaljšana je do 17. t. m. Oglejte si jo še vi, ne bo vam žal. Na podaljšanje opozarjamo gospe ravnateljice ljubljanskih šol! Prostorji so kurjeni. Katalog ima trajno vrednost. Vodnik po razstavi vedno na razpolago! Na žalost pa moramo kljub vsemu ugotoviti, da je to pot izostal najmanjši nakup s strani javnih uradov in ustanov.

I Združenje krojačev, krojačic in sorodnih obrtov v Ljubljani obvešča članstvo, da v sredo dne 13. novembra 1940, ob 8. zvečer v hotelu Strukelj v Ljubljani ne bo članskega sestanka, pač pa se bo vršil istotam pri Struklju članski sestanek v sredo, dne 20. novembra 1940 ob zvečer. Vabimo vse člane, da se sestanka udeležijo. Na sestanku bodo strokovno poučni razgovori.

I Vojaški pregled konj in voz za mesto Ljubljano bo od 30. XI. do 4. XII. t. l. na konjskem sejmišču pri mestni klavnici. Pregledani bodo vsi

konji in vozovi, zato jih morajo lastniki brezpogojno pripeljati k pregledu, sicer bodo kaznovani po voj. kaz. zakonu. K pregledu naj lastniki pripeljejo svoje stvari tisti dan in tisto uro, ki jo imajo na pozivu. Kdor poziva ne bil prejel, naj se pred pregledom zgleda v mest. voj. uradu na Amroževem trgu št. 7-1 soba 3. Do izvršitve pregleda je vsaka odtujitev konj in voz prepovedana.

I Staro Batovo trgovino podirajo. Ko so začeli pred tedni podirati starodavni Maličev hotel, ki je zakrival pročelje nove Batove palače v Selenburgovi ulici, so podri vso hišo, razen pritličja, v katerem je bila trgovina Bat'a. Ta del stavbe je ostal do konca prejšnjega tedna, ko so začeli trgovino seliti. V ponedeljek zjutraj pa so izprazneno trgovino z vso naglico začeli podirati in na večer od stavbe ni ostalo skoraj ničesar več. Sedaj bodo morali še podreti kletne oboke, tako da bo mogoče razširiti do Bonačeve trgovine hodnik za pešce. Šele sedaj se bo odprl tudi pogled na mogočno palačo, ki v svojih zgornjih nadstropjih tudi že kaže, kako bo zunaj urejena.

I Razširjeno Wolfovo ulico so začeli tlakovati v smeri proti Filharmoniji. Delo gre hitro od rok in kakor vse kaže, bo cesta v nekaj dnevih že lahko izročena prometu, kar bodo pozdravili prav gotovo vsi, ki so se doslej jezili zaradi zaprtega prehoda na cesti.

I Vrtnarski tečaj za lastnike malih vrtov. V okviru tega tečaja bo prihodnje predavanje, s katerim se prične pouk o načrtu gojitvi zelenjave v malem vrtu, v torek, dne 12. novembra t. l. ob sedmih zvečer v kemijski dvorani na I. državni realni gimnaziji v Vegovi ulici. Predaval bo g. nadzornik Josip Strekelj o vzgoji sadik v topli in mrzli gredi, o setvi, pikanju in presajenju povrtnine in o zalivanju. — Vstop prost.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

I Pretkana goljufija z volno za pletenje. Na Sv. Petra nasipu št. 71 stanujoča soproga pletila jopičev ga. Jerica Mencini je prijela policijski upravi, da jo je neki Tone J. samski pletilec jopičev osleparil za 14 kg volne v vrednosti 840 din. Volno je J. dalje prodal n. e. da bi spletel obljubljene jopiče. Tone J. je bil večeraj dopoldne aretiran.

I Tatvina moških srajc. Na Celovski cesti št. 44 stanujoča ga. Mandel Roza je prijavila policiji, da ji je neznan tat ukradel 6 moških srajc, vrednih 900 din. Srajce so se sušile na dvorišču.

I Preprečen požar. Včeraj okrog pol 11. dopoldne je v trgovini Manon v Selenburgovi ulici nastal majhen ogenj, ki je bil velik samo po dimu. Ob peči se je vnel leseni opaž, ki je zadimil vso trgovino. Poklicani gasilci so prihiteli popolnoma zastoj, ker je že osebe samo takoj pogasilo malenkostni ogenj, ki je nastal.

MARIBOR

Regulacija Ložnice - lep primer sporazumnega dela med oblastjo in interesi

Za regulacijska dela se bo letos potrošilo 1,250.000 dinarjev

Maribor, 11. novembra.

Lansko leto smo poročali v »Slovenec«, da se je ustanovila v Slovenski Bistrici posebna zadruga interesentov, ki bo sodelovala z oblastjo pri regulaciji potoka Ložnice in da je v ta namen država določila iz melioracijskega sklada za tritelna regulacijska dela znesek 6 milijonov din. Letos so se pa regulacijska dela že začela izvajati ter so podala vzgleden primer sodelovanja med interesi — člani navedene vodne zadruge ter med oblastjo, ki jih izvršuje. Če se bo regulacija potoka Ložnice nadaljevala po sedaj započetem pravcu, bodo ta dela pokazala, koliko se da napraviti, če pride med prebivalstvom od poplav prizadetih pokrajin do sodelovanja.

Potok Ložnica poplavlja s svojim pritokom Bistrico obširno, kakih 642 ha veliko področje med Slovensko Bistrico ter izlivom potoka v Dravinjo. Prizadete so od teh poplav vasi Pečke, Statenberg, Pretež, Laporje, Črešnjevce, Cigonce in sama Slovenska Bistrica. Poplave na tem področju so stalne, ter so imeli samo v letošnjem poletju šest poplav, med temi dve taki, kakor jih ne pomnijo ljudje že 50 let. Omenjenih 642 hektarjev zemlje ni mogoče obdelovati ter obstoji svet samo iz grmičevja, močvirij in zamočvirjenih travnikov, na katerih raste kislja kрма. Pred vojno je bivša Avstrija kupovala od kmetov to kisljo seno za vojaške konje, da je prebivalstvu vsaj nekoliko pomagala. Pridelek sena znaša letno približno 16.000 mte, okrog 25 mte na ha, da je tedaj srednji letni donos samo 521.000 ha. Če bi se travniki z regulacijo osušili, bi znašal pridelek okrog 65 mte sladkega sena na ha ter čisti donos vseh zemljišč 2.900.000 din. V resnici pa bi bil donos zemljišč še mnogo večji, ker bi se zemlja potem lahko uporabljala tudi za njive in ne samo za travnike. Poleg tega pa je regulacija Ložnice v ozki zvezi še z regulacijo same Dravinje ter njenih pritokov Polskave in ostalih potokov, ki močvirijo znano Pragersko polje. Izvedba celotnega tega regulacijskega načrta predstavlja pri nas sploh največji melioracijski problem, ki je mnogo važnejši, kakor regulacija Pesnice in ostalih voda, saj bi se pridobilo na Pragerskem polju z melioracijo več tisoč hektarjev najboljših plodne zemlje, ki je sedaj povsem neizrabljena ter bi se površina obdelanega zemljišča s tem v Sloveniji znatno dvignila.

Ko se je ustanovila vodna zadruga za regulacijo Ložnice, za katero ima največji zaslug upokojeni železniški uradnik g. Mally, ki je z velikimi napori znal vzbuditi med ljudmi prizadetih vasi zanimanje za to vprašanje ter jih je pridobil za aktivno sodelovanje, so se dela takoj pričela. Letos je bilo že izgotovljenih prvih 300 metrov od izliva v Dravinjo navzgor. Za nova dela, ki se bodo sedaj kmalu spet pričela, pa je že pripravljen kredit 1.270.000

dinarjev. S tem denarjem se bo reguliral tok Ložnice za nadaljni kilometer ter se bo tudi odkupila vodnopravna pravica statenberškega mlina, ki se bo potem motoriziral. Regulacijska dela se vršijo zelo temeljito. Regulacijski profil je dvojen — eden za navadno normalno vodo v širini 6 metrov, dočim ima profil za visoko vodo na vrhu 28 metrov širine. Fašine so položene samo ob gladini normalne vode, ostalo obrežje profila pa je obloženo z rušo ter poraščeno s travo, tako da bodo imeli obrežni posestniki na tem pobočju lepo košnjo. Za fiksiranje dna bo v vsej dolžini reguliranega toka izvršenih 45 pragov. Sedaj je v teku komasacija ter si bodo lastniki razdelili zemljo med seboj tako, da bodo imeli zemljišča samo na eni ali na drugi strani struge. Opuščena struga se nasipava sproti z izkopanim materialom kanalov, ki bodo izravnavali prevelike ovinke. Dolžina izkopov v letošnjem gradbenem programu bo znašala okrog 800 m. Nekaj izkopane zemlje se bo porabilo tudi za nasipe.

Za izvršitev celotne regulacije Ložnice in pritokov v dolžini 10 km bi bilo treba 19 milijonov din. Ta investiran denar se bo bogato obrestoval ter že v nekaj letih povrnil. Kakor rečeno, bi bila regulacija neizvedljiva, če ne bi domače prebivalstvo aktivno sodelovalo. Vsi posestniki poplavljenega ozemlja so člani vodne zadruge. Svoj prispevek k delom poravnajo v obliki kuluka. Pri regulacijskih delih so zaposleni samo domačini. Osem ur na dan delajo za mzdo, dve uri pa brezplačno ter tako s svojim delom prispevajo. Zaradi tega so zadržali tudi zainteresirani na tem, da bi se današnja regulacijska dela vršila v državni režiji, ne pa po tomo zasebnega podjetnika, ker bi morali potem svoj prispevek najbrž plačevati v gotovini, ne pa v obliki osebnega dela.

*
m Za novo pošto na Teznem. Prebivalci Tezna pri Mariboru so začeli z akcijo za ustanovitev poštne urada. Naslovili so na ravnateljstvo pošte v Ljubljani posebno spomenico, v kateri navajajo, da je tu občina Pobrežje prosila za poštni urad. Na Teznem je veliko industrij ter okrog 600 stanovanjskih hiš, potem bo tu postavljena tudi radio oddajna postaja, tako da je poštni promet zelo velik. Spomenico so podpisala vsa industrijska podjetja ter veliko število prebivalcev.

m V Ljudski univerzi predava jutri v sredo, 13. novembra ob 20 Karlo Kocjančič iz Ljubljane. Priказal bo krasno svoje barvne diapozitive »Planina v cvetju«. Predavanje priredi SPD v Mariboru.

m Stavbeniki si želijo lepega vremena. Jesensko deževje je močno zavrla dovršitev nekaterih stavb, katere letos gradijo v Mariboru. Če bi bilo trajnejše lepo vreme, bi bila večina zgradb že pod streho, tako pa so še vedno nedokončane. Najhitreje se napreduje zidanje ogromnega Hutterjevega bloka, kjer delavci dokončujejo 4. nadstropje. Na stavbi pa delajo noč in dan. Ponovi delavci betonirajo ter pripravljajo gradbeni material ob svitu električnih svetilk, da se potem dela čez dan hitreje vršijo. Le tako bo mogoče v kratkem spraviti ves blok pod streho. — Zaradi deževja ne pridejo nikamor naprej tudi dela, ki jih vrše mestni gradbeni urad na cestah in kanalih. Tlačenje Frankopanske ceste je sicer v glavnem že končano, morala pa bi se letos tlakovati še Radvanjska cesta do opece Dravske ulice ter Betnavska cesta do Stritarjeve ulice. Če

Neville Chamberlain, bivši angleški ministrski predsednik, ki je umrl v soboto zvečer 7 let star. Več o njem glej članek spodaj.

bo vreme še naprej nagajalo, ne bo mogoče teh del izvršiti.

m Novo vodstvo Kulturbunda v Mariboru. V Gambirnovi dvorani je imela mariborska krajevna skupina Kulturbunda občni zbor v petek zvečer. Udeležili so se ga tudi zastopniki sosednjih krajevnih skupin in sicer dr. Brodar iz Ptuj, Arzenšek iz Slov. Bistrice, Zmork iz Marenberga in ing. Frankl iz Studence. Lani je imela mariborska skupina 572 članov, letos pa je to število močno naraslo. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Josef Klingberg, bančni uradnik; predsednikov namestnik Baumgartner Egon, uradnik; I. tajnik Rudolf Holzer, gradbeni mojster; II. tajnik Grill Gotfried, uradnik; I. blagajnik dr. Bučar Eduard, odvetnik; II. blagajnik Weiss Maks, kotlar; pregledniki računov: Anrather Peter, čiljarski mojster, dr. Galle Gerhard, zdravnik; čiljarski uradnik, in Schori Hans, trgovec; prisidniki: Dadieu Otto, mehanik; Egger Albert, zobni tehnik, Finkeš Rudolf, Rochel Hans, mizarski mojster, Welt Ferdinand, mehanik; Werbnig Oskar, skladist, Winder Fritz, Dreher in ing. Wagner Richard, obratovodja.

m Slaba metoda za kupčevanje. Po Mariboru se govori o nenavadni smoli nekega trgovskega potnika, kateremu se njegova najnovejša metoda za kupčije ni dobro obnesla. Potnik je prišel v neki trg v Dravski dolini, kjer sta dva trgovca: eden je Nemec, drugi pa zaveden Slovenec. Potnik je prišel najprej k nemškemu trgovcu ter se mu izkazal z legitimacijo Kulturbunda kot zvest somišljenik, nakar je napravil dobro in donosno kupčijo. Potem pa se je podal k Slovencu ter začel na vso moč udrihati čez sosedo ter se je predstavljal kot zagrozen narodnjak. Slučajno pa je bil slovenski trgovec obveščen, s kakšno izkaznico se je predstavil potnik pri njegovem konkurentu. Ves ogorčen je potnika naglal.

m 800 din vreden genilni jermen je bil ukraden na Hlebovi žagi v Zgor. sv. Kungoti. O tatu ni nobenega sledu.

Gledališče

Torek, 12. novembra ob 20: »Na dnu.« Red A. Sreda, 13. novembra: Zaprtlo.

Ptuj

Prometne težave. Ukinitve nekaterih potniških vlakov je prav občutno zadela ves potniški promet na progi Pragersko—Kotoriba, kar občutijo zlasti oni, ki potujejo v Maribor, oziroma v Ljubljano. Za pot v to ali ono slovensko središče se porabita sedaj kar dva dneva. Nujna je zopetna uvedba vsaj nekaterih vlakov. Poslovno občinstvo pogreša zlasti večerni vlak s Pragerskega proti Čakovcu. Najhuje pa so udarjeni ptujskih šolarji, ker se po šoli ne morejo vrnati domov. Čeprav so šolske uprave poskrbele, da dijaki-potniki ne zmrzujejo in da niso brez kosila, vendar ti z veliko zaskrbljenostjo pričakujejo zime, ko bodo morali zvečer po snegu gaziti domov. Upamo, da se bodo pred zimo uvedli vsaj najpotrebnejši vlaki, saj bi bilo to v korist obeh slovenskih središč.

Avtobusne zveze z Mariborom bi mestna občina rada pomnožila, zato je posredovala pri mariborskem županu in pri ravnatelju mestnih avtobusnih podjetij. Ker je Ptuj z ukinitvijo štirih vlakov skoraj izgubil zvezo z Mariborom, je ptujška občinska uprava dosegla, da se bosta uvedli še dve avtobusni vožnji med Mariborom in Ptujem, kakor tudi, da se preuredijo že obstoječe tako, da bodo zopet možne zveze z Mariborom in s tem z železniško progo Maribor—Ljubljana.

Novo postajo bodo napravili na progi Pragersko—Kotoriba in to med postajama Velika Nedelja in Osluševci. Velika razdalja med Moškanjci in Ormožem dela resno oviro prometu in preobremenjuje Ormož. Razen tega se bo z novim izogibalščem in tovrstno postajo odprl ugodnejši dohod v dolino proti Sv. Tomažu in proti Mali Nedelji.

Razsvetljava ptujске postaje je že staro vprašanje. Postaja je skoraj zatamnjena. Vprašujemo se po usodi visokih svetilk, ki so bile namenjene ptujski postaji in za katere so bili drogi že postavljeni.

Združenje rokodelskih obrti v Ptuj je imelo imelo letno skupščino dne 27. oktobra. Pri skupščini so podali poročila o stanju združenja do likvidacije zastopniki posameznih obrti, le peki niso podali poročila. Po odobritvi proračuna za tekoče leto je skupščina soglasno sklenila prepustiti prijavljenim strokovnim odsekom premoženje ukiniteljnih združenj, da se uporabi za dobrodelne namene. Razen že obstoječih bodo uvedli še nekaj novih odsekov. Skupščina je izbrala nov odbor s predsednikom g. Brusom Antonom in podpredsednikom g. Ropičem Joškom.

Mestno kopališče je eno najbolj perečih vprašanj našega mesta. Z načrtom, da prenovi zunanje mestno kopališče ob Dravi, je mestna občina iz dobodkov za plinske cevi, ki jih kopljejo sedaj iz mestnih ulic, kupila Jugovčovo hišo s prostranim dvoriščem. Ker je kupljeni prostor tik mestnega kopališča, se bo lahko uporabljal za zgradbo modernega kopalnega bazena. Načrte je že pred nekaj leti izdelal arhitekt Vurnik.

Listnica uredništva. Pismo z dopisi smo prejeli šele v nedeljo, čeprav ima ptujski poštni pečat datum 8. novembra.

Danes poslednjič! Viktor Me Laglen in Binnie Barnes v filmu pestre in močne vsebine **V vrtincu življenja** Kino Sloga, tel. 27-30 Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Danes zadnjikrat globoka, čustvena in ganljiva povest o silni, toda nedovoljni ljubezni v filmu **Prepovedana ljubezen** (Manon Lescaut). V glavnih vlogah: Vittorio da Sica, lepa Alida Valli. Režiser Carmine Galone Poje: Beniamino Gigli Predstave ob 16., 19. in 21. uri KINO MATICA, tel. 22-41

KULTURNI OBZORNIK

Ljubljanska drama: Milčinski: Cigani

(Premiera 9. novembra 1940).

Malomestno šaloigro v treh dejanjih z naslovom »Cigani«, ki jo je izdal Fran Milčinski pod izmišljenim imenom Jakob Dolinar v goriški Taliji (23. zvezek, 1906), so istega leta nekoliko poprej tudi uprizorili v ljubljanskem gledališču. Po vojni so burko večkrat igrali razni ljudski odri in igralske družine. Za njimi jo je sedaj — prvič po vojni, kakor beremo v Gledališkem listu — uvrstilo v avtorji spored tudi Narodno gledališče v Ljubljani in s tem pokazalo nič kaj zavidanja vredno iznajdljivost v izbiro izvornih slovenskih del.

Pisateljevo ime ne sme nikogar motiti. Kritičen pretres literarnih del Frana Milčinskega bi najbrže prisodil avtorju skromnejše mesto v naši literaturi, kakor mu ga je zmerom radi pripisujemo. To resda ne velja toliko za njegove pravljice in vobče mladinske spise, med katerimi bodo zlasti »Ptički brez gnezda« slej ko prej ohranili svojo vrednost, čeprav je tudi zanje tu in tam značilen nekoliko izmetničen slog. Manj ugodna bi utegnila biti sodba o njegovih tako imenovanih humorističnih spisih, kjer je poleg resničnih duhovitosti tudi mnogo prisiljenega duhovičenja, tako da se marsikdaj ne dvigajo nad povprečno podlistkarsko literaturo. Kar pa zadeva njegovo dramatično, že danes lahko rečemo, da Milčinski v bistvu ni bil dramatik in da si je s tega področja prisvojil predvsem zunanjo obliko, ki se mu je zdela pač najprimernejše sredstvo za populariziranje raznih humorističnih in celo satirnih motivov.

O tem pričajo tudi »Cigani«, ki smo jih te dni gledali v naši drami. Fabula te šaloigre je zajeta iz sodobnega malomeščanskega življenja ter nam poleg sodniškega in gostilniškega okolja pokaže tudi tedanje igralstvo. Zgodba s cigani, ki so prijetni zaradi vlačugarstva, a jih pobege morajo »igrati« slučajno navzoči igralci, služi zabavnemu zapletu in daje pisatelju priložnost za deloma posrečeno situacijsko komiko, prav tako kakor prihod sodnega inspektorja. To je poleg dobro zadetega malomeščanskega okolja najpozitivnejša poteza te burke, ki po drugi strani sloni na stereotipni ljubezenski zgodbi med sodnim avskultantom in krčmarjevo hčerko; v nji nastopa kot intrigant advokat, ki poleg provincialnega sodnika in zapitega sodnega sluga zaključuje vrsto tipov, predstavlja jočih malomeščansko sredino. Osebnih značajskih potez na njih ne najdemo, prav tako je tudi besedna komika revna in vsakdanja, tu in tam celo banalna in dvoumna. Kdaj bomo vendar spoznali, da ceneno duhovičenje in vulgarni dovtipi kakor jih poznamo sicer iz zabavnih magacinov, še niso humor, zlasti ne umetniško uporabljiv humor. To delo Milčinskega je debela burka in nič več. Aluzija na sodobno igralstvo, zlasti na »Rokovnjače«, ki jih je pisatelj vpletel v svoje delo kot igro v igri, sicer kaže, da je menda nameraval pisati neke vrste satiro. In res bi bila ta snov literarno zanimiva in pomembna edinole s tega vidika. Kajpada bi bilo treba za to več umetniškega prizadevanja in moči ter zlasti več satirnega temperamenta, kakor ga je pokazal Milčinski. Če nam je hotel v pouk pokazati socialno-kulturno podobo svojega časa, tedaj je v »Ciganih« pač vir za »ridendo«, medtem ko je »discimus« popolnoma izostalo.

Gostovanje ge. Gjungjenac, nastop g. Sladoljeva v Čajkovskega Evgeniju Oneginu

Kot Tatjana v zgoraj navedenem opernem delu je v soboto nastopila ga. Zlata Gjungjenac-Gavella. Dasi jo poznamo kot pevko in igralko izredne vrednosti, vendar tokrat ni bila na višku svojih dosedanjih obojestranskih oblikovnih možnosti. V pevsko-tehničnem pogledu ni bilo opaziti pomanjkljivosti, če izvajem v visoki srednji legi nekaj nekoliko vibrirajočih tonov in pa v nižini malo z ozirom na celotni obseg premalo prodoren glas. Pač pa naj se pevka ogiblje predloženih glisandov in zadevanju visokih tonov, ki motijo v glasbeno-estetskem oblikovanju. Njeno glasbeno oblikovanje je na več mestih motilo za Čajkovskega kantileno nekoliko presunkovito fraziranje v smislu dramske učinkovitosti, ki jo je pevka hotela doseči v svojem izrazitem dramskem pojmovanju, česar pa Čajkovskega pevski del ne prenese niti v zadnji sceni. Če primerjamo interpretacijo g. Heybalove v zadnji sliki, moram ugotoviti, da je v tem smislu bila boljše, prav tako tudi v igri, dočim je bila igra gospe Gjungjenac v zadnji sliki z ozirom na razvoj celotne drame nekoliko premalo plemenito umirjena, preostalo zunanje izstopajoča z ozirom na notranji konflikt. Pač pa je njena igra bila boljše v pisemski sceni, dasi nekam hladna in v podajanju mladostno probujene ljubezni dekleta psihološko premalo dognana. Na podlagi teh dejstev smem reči, da se oblikovalka ni mogla približati globlje svoji junakinji ter nam jo popolnoma prepričevalno predstaviti v igri. Seveda je bila dramska interpretacija kljub temu na dostojni višini, vendar ne tako dognana kakor liki, ki jih je umetnica postavila v drugih vlogah. Upoštevati pa mi je še to, da se oblikovalka ni počutila spričo razrhljanosti zlasti prvega dela predstave dovolj razpoloženo in je vplivala nanjo hladnost okolja.

Lenskega je prvič pel g. Sladoljev. Mladi pevec ima prav lep lirični tenorski glas, ki mu je že narava sama dala zadovoljivo dispozicijo. Seveda mu manjka tehnične uvečnanosti, vendar je glas v celotnem obsegu enakobaravno uravnovešen in enakoprodoren, če izvajem visoke tone, ki jih zlasti v prvih slikah ni mogel pravilno zastaviti in jih razviti v polnozvočje zaradi krčevitosti. Vzroka sta predvsem dva: nervoznost, ki je nastala predvsem v skrbi za igro in mu ta ni dovolila večje zbranosti predvsem v pažnji na dihanje in vokalizacijo, drugi vzrok pa to, da je pevec imel premalo naštudirano pevsko vlogo, izvemši glavno arijo in še poprej arijo »V vašem domu...« Predvsem naj pevec polaga pažnjo na dihanje; nikdar ne sme dopustiti, da bi sodelovala muskulatura. Ton mora biti vedno podprt s sapo. Portée je pa mladega pevca zadovoljiv. Pri očitno je prejel naštudirani glavni ariji je pevec višine zastavljal dobro ter jih zadovoljivo razvijal, pri čemer ni bilo opaziti nikakega preskoka, kar je znak, da se pri pevcu lepo družita obe funkciji. Zadnje čase se je pevec izboljšal tudi v vokalizaciji; glas mu lepo pride v prostor. V skrbnem pevsko-tehničnem študiju in počasnem, podrobem, temeljitim pripravljanju pevskih partij bo v prav kratkem času marsikaj zboljšal. Opozoriti pa hočem ob tej priliki operno vodstvo, naj mu že zdaj da vloge, da mu bo mogoče dovolj časa študirati, ako mu namerava poveriti še katero nalogo. Zakaj napram novincem moramo biti previdni, da jih s prenašanjem in površnim študijem ne pahemo v tehnično površnost, ki utegne imeti vpravo dalekosežne kvarne posledice za dolge

stal. Če pa je celo hotel bičati našo takratno gledališko tako imenovano šmiro, na kar bi utegnili sklepati zaradi rokovnjaške medigre, tedaj pa moramo zopet reči, da je izganjal hudiča z Belcebubom, kajti ta medigra in pisateljev okvir sta došla iz istega kova. »Cigani« se tako po vsej svoji podobi močno približujejo vrsti tistih del, ki jih zadeva satirična ost Cankarjeve Krpanove kobile.

Zanimiva je ugotovitev, da so pred izidom te Cankarjeve satire uprizorili »Cigane« v februarju, medtem ko smo jih letos — po več kakor tridesetih letih gledali že v novembu. Če to ni bil morebiti slučaj, bi utegnili iz tega sklepati, da so tedaj boljše nego mi danes zavedali, da je to delo samo zabavna predpustna burka in da zaradi tega zahteva, če se že uprizori, tudi v gledališču svoj čas.

Uprizoritev tega dela ne zahteva posebnega napora niti od režiserja niti od igralcev. Iskati v nji globlje jedro ne kaže in zdi se, da je njena odrska sprejemljivost v čisti tetraliki. Režiser g. Ošip Šest je igro zares tudi tako pojmoval in ji dal dovolj razgibanosti in nazornosti. Prav je, da so izpadli vsi neokusni kupleti, saj je še tako ostalo žargona in drastične več ko preveč. Tu in tam bi se dalo še kaj izboljšati, tako zlasti zmešnjava v tretjem dejanju. Kar zadeva prizorišče, bi dal prednost drugemu dejanju, medtem ko so me v sodniški dvorani motili prizori ob oknu. Največ so seveda dali igralci, izmed katerih so nekateri ustvarili izredno posrečene tipe. To velja predvsem za g. Daneša, čigar sodni sluga Brenk je bil podan s pravo burkasto komiko, ki je potrebna za lik tega samozvestnega pijančka. Izredno plastični podobi sta bila nadalje ravnodušni sodnik g. Cesarja in blebetavi zdravnik dr. Pacek, ki ga je igral g. Lipah z njemu svojico iznajdljivostjo. Tudi g. Presetnik nas je v bolj karikirani kakor karakteristični vlogi sodnega nadzornika znova prepričal, da bo prav uporaben igralec. Tipična secesionistična gospodična in navno ponujasto dekle je bila g. Gabrijelčičeva, vendar je proti koncu izpadla iz vloge. Medleu avskultantu je dal g. Drenovec nekaj živih črt, medtem ko je bil odvjetnik g. Kauklerja zamišljen preveč izven okolja igre. Bolj domača je bila gostilničarka g. Rakarjeva. Potujoči igralski par sta zadovoljivo predstavljala ga. Nablocka in g. Peček, ki sta imela zaradi otpljivih aluzij najneprijetnejši del igre v svojih rokah. Poleg potepajoče se skupine cigánov, ki so jih bolj slikovito kakor plastično podali ge. in gg. Simčičeva, Slavčeva, Potokar in Novak, je v igri še nekaj oseb manjšega pomena. Med drugimi sta v teh stranskih vlogah nastopila gđ. Praprotnikova (natakarica) in g. Tiran (Obloški Tonček).

»Cigani« so potemtakem namenjeni razvedrilu, zabavi, smehu. Delo bo gotovo imelo dosti hvaležne publike. Kajpada bi bilo narobe, ako bi kdo od tistih, ki se pri tej burki lahko na glas krohoče, mislil, da velja njegov smeh igrivim ali pa zbadljivim norčijam vesele Muze, ki je že od nekdanjih navdihovala komediografe. Kajti tedaj bi bil izlaska prišet med njene izbrance celo Jakob Alešovec, pa Boltetov Pepe, najbrže tudi.

France Vodnik.

Težki angleški tank preizkušajo z ozirom na hitrost in uporabnost.

Senator Key Pittman

Časopisje je prineslo vest, da je umrl predsednik zunanjepolitičnega odbora v senatu Združenih držav severoameriških, senator Key Pittman. Rodil se je 19. septembra 1872 v Vicksburgu, v državi Missouri. Najprej ga je vzgajal domači učitelj, nato pa je nadaljeval študije na Southwestern Presbyterian univerzi v Tennessee. Posvetil se je pravnemu študiju. Kot pravnik se je začel praktično udeleževati leta 1892 v Seattle. Ko je šel l. 1897 po deželi glas o zlatu v Klondyku, je tudi on zahrepenel po večji sreči in je šel na lov za zlatom. Dve leti ga je prevladovala strast po iskanju zlata. Iz tistega časa je tudi soudeležen pri zlatih rudnikih, odnosno pri družbah, katerih pravni zastopnik je bil. On je tudi zastopal lastnike rudnikov v sporih nastalih med njimi in med oblastmi.

Leta 1899. je šel na Aljasko, od l. 1901. pa je nekaj let prakticiral v Tonopahu. V tem času

se je tudi močno zanimal za politično življenje. L. 1910., ko je bil njegov politični vpliv že precej močan, se je sam ponudil za demokratičnega kandidata države Nevade v senat. Dve leti kasneje je bil res izvoljen za senatorja, od takrat naprej pa je bil vedno senator. Med leta 1913. in 1917. je bil sekretar demokratske nacionalne skupščine, l. 1928. pa je bil sekretar komiteja za program.

Po Rooseveltovi izvolitvi za predsednika Združenih držav je prišel Pittman v marcu leta 1933. na mesto senatorja Boraha kot predsednik senatnega zunanjepolitičnega odbora. Na tem mestu je imel zelo močan vpliv na ameriško zunanjo politiko. Kot demokrat je večkrat nastopal proti avtoritarnim državam. Vendar je bil do priključitve Avstrije in Sudetov Nemčiji precej naklonjen Nemcem. Od takrat pa je večkrat ostro nastopal proti Nemčiji ter proti silam osi. To se je zlasti pokazalo v sedanjih vojni, ko je zagovarjal čim večjo ameriško pomoč Angležem. V sedanjih volivni borbi se je odločno potoževal za Roosevelt in za njegovo politiko.

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Samo nogometaši še nastopajo, drugi športniki so se pa podvrgli zimskemu treningu v zaprtih prostorih. Tako je bila zadnja nedelja zopet bogata na nogometnih prvenstvih slovenske, hrvatske in srbske lige.

Poleg nogometa smo imeli v Ljubljani tudi zanimive konjske dirke na stadionu ZSK Hermesa, ki so privabile rekordno število gledalcev.

Nogometne tekme v slovenski ligi

so dale naslednje rezultate:

SK Ljubljana : SK Bratstvo 4 : 1 (2 : 0);
Kranj : Mars 4 : 3 (4 : 2);
ISS Maribor : SK Amater 4 : 2 (3 : 1);
Železničar : Olimp 5 : 0 (1 : 0).

Tabela slovenske lige ima do prihodnje tekme tole lice:

1. Ljubljana	10	7	1	2	43:19	15 točk
2. SK Železničar	10	6	2	2	22:9	14 točk
3. SK Amater	10	6	1	3	28:13	13 točk
4. Kranj	9	5	1	3	20:16	11 točk
5. Mars	9	3	2	4	19:18	8 točk
6. Maribor	10	3	2	5	21:27	8 točk
7. Bratstvo	10	3	1	6	18:32	7 točk
8. Olimp	10	1	0	9	9:36	2 točki

Druge tekme v Sloveniji:

Svoboda : Korotan 2 : 0;
Grafika : Jadran 2 : 1;
Hermes jun. : Svoboda jun. 6 : 1;
Mladika jun. : Grafika jun. 4 : 1;
Ljubljana jun. : Jadran jun. 4 : 0.

Tekme v hrvatski ligi

Gradjanski : Sašk 3 : 1;
Concordia : Železničar 4 : 0;
Bačka : Slavija (0.) 1 : 1;
Hašk : Slavija (Var.) 1 : 0 (0 : 0);
Hajduk : Split 2 : 1.

Tabela hrvatske lige po zadnji nedelji:

Concordia	9	7	2	0	31:8	16
Hajduk	8	7	0	1	25:7	14
Gradjanski	7	5	2	0	32:15	12
Hašk	9	4	3	2	18:13	11
Split	9	4	0	5	13:27	8
Slavija (0.)	8	2	3	3	13:24	7
Slavija (V.)	9	2	1	6	9:19	5
Železničar	9	1	3	5	11:25	5
SAŠK	9	1	2	6	5:16	4
Bačka	9	1	2	6	11:25	3

Srbska liga

Belgrad : Jugoslavija : Bata 2 : 0 (2 : 0);
BSK : Gradjanski (S.) 2 : 1 (1 : 0);
Pančevo : Jugoslavija (J.) : Vojvodina 2 : 0;
Subotica : Zak : Jedinstvo 1 : 0;
Sarajevo : Slavija : Bask 3 : 3.

1. BSK	10	8	1	1	33:10	17 točk
2. Jugoslavija	10	6	1	3	21:13	13 točk
3. Jugoslavija (Jabuka)	10	4	2	4	19:21	10 točk
4. Gradjanski (Skoplje)	10	4	2	4	18:22	10 točk
5. Zak (Subotica)	10	4	2	4	16:25	10 točk
6. Bata (Borovo)	10	4	1	5	16:15	9 točk
7. Vojvodina	10	3	3	4	18:20	9 točk
8. Slavija (Sarajevo)	10	2	4	4	27:25	8 točk
9. Jedinstvo	10	3	2	5	12:18	8 točk
10. Bask	10	1	4	5	13:25	6 točk

Velike konjske dirke

Kolo jahačev in vozačev je priredilo v nedeljo lepe uspehe konjske dirke pod pokroviteljstvom bana g. dr. M. Natlačen. Tudi pri tej priložnosti se je nabralo rekordno število gledalcev, kakor pri moto- ali kolesarskih dirkah, iz česar sklepamo, da ima naše športno občinstvo najraje take tekme, pri katerih igrata borbenost in hitrost glavno vlogo. Divizionarja je zastopal g. general F. Janež, centralo kasaških društev pa njen podpredsednik g. Fr. König.

Doseženi so bili naslednji rezultati:

Mednarodna kasaška dirka (za 4 do 12 letne konje): 1. »Salt« Mirka Sumaka, v času 2:40;

zadnje. Vendar raje potrpiamo in počakamo boljšega, kakor da nam vodstvo v zadregi zaradi obolenosti članov nudi manj dobrih predstav. sil.

2. »Krkac« iz stajle Bijenik, 2:41; 3. »Tilde K« Janja Kocjana, 2:45.

Velika dirka Slovenije za nagrado bana g. dr. M. Natlačen (za 3 do 12 letne konje iz drav. banovine): 1. »Moja« Ivana Lipeja, 3:34; 2. »Egon« Ivana Krušiča, 3:45; 3. »Palestrac« Franca Herica 3:46.

Mednarodna kasaška dirka (2. heat-vožnja): 1. »Tilde K«, 2:37; 2. »Salt«, 2:36; 3. »Prince«, 2:48.

Velika dirka stolnega mesta Ljubljane (2100 metrov, za 3 do 12 letne jugosl. konje): 1. »Slavček« Franca Jureža, 4:50; 2. »Katjana« Franca Kodele, 4:52; 3. »Solone« Josipa Kodele, 4:53.

Oficijska »ravnala« galopaska dirka (1200 m): 1. »Zora«, jahač: kap. II. kl. Sladovič Ivan, 1:16. Ravnala galopaska dirka brez izenačenja teže (1200 m): jahal je oddelke polic. konjenice): 1. »Atos«, jahač: nadzornik Hudales, 1:21; 2. »Bajec«, jahač: stražnik Gorjanc, 1:23; 3. »Nomic«, jahač: stražnik Valentinčič, 1:23,5.

Mednarodna kasaška dirka (3. heat-vožnja): 1. »Salt«, 2:41; 2. »Tilde K«, 2:44,3; 3. »Krkac«, 2:49. Končni zmagovalac je »Salt« Mirka Sumaka.

Spominska dirka Rudolfa Warren-Lippita (proga 2800 m, za 3 letne in starejše konje vseh krajev): 1. »Egon P« in »Rodaun II.« Ivana Krušiča, 5:54; 2. »Tilde K« in »Giaconda« Bruna Galleta, 5:55; 3. »Pulfine« in »Slavček« Franca Jureža, 6:03.

Drvi ob 19 bo na stadionu ZSK Hermesa drugi del dirk, na katerega vabimo vse prijatelje konjskega športa in zanimivih borb.

Dvoboj rokoborcev — mariborski pekovski SK • SK Radina (Zagreb) 3,5 - 3,5

V Mariboru so se v prijateljskem srečanju spoprijeli rokoborci mariborskega pekovskega SK in SK Radine iz Zagreba, ki so izvajali neodločen rezultat. V posameznih skupinah so bili pa doseženi naslednji rezultati:

Bantam kategorija: Staroveški (SKR) : Seibert (PSK). Prvi je zmagal s tušem v 10. minuti.

Perolahka kategorija: Tudi v tej kategoriji je zmagal Zagrebčan Dekort proti žilavemu Jezerniku od PSK v 3. minuti s tušem.

Lahka kategorija: Domačin Kozič od PSK je s tušem premagal v 4. minuti Lumpaka.

Veter kategorija: Šarovič od PSK se je boril proti Bedjanecu od SKR — po precej napeti borbi ga je v 7. min. tuširal.

Srednja kategorija: Gost iz Zagreba Dokiš je premagal po točkah Škrofiča.

Polteška kategorija: Po 16 minutni napeti borbi je Fišer tuširal Zagrebčana Haložana.

Teška kategorija: Spoprijela sta se dva državna reprezentanta, in sicer Mariborčan Ivan Pirher in Gerovac iz Zagreba. Ta tekma je bila končana po 20 minutah neodločeno.

Gozdni tek SK Gorenjca

Na 3 km dolgi progi je startalo v nedeljo 17 članov ASK Gorenjca na Jesenicah, ki so dosegli te rezultate: 1. Bertonec 13:38; 2. A. Ravnikar; 3. R. Ravnikar; 4. O. Hafner.

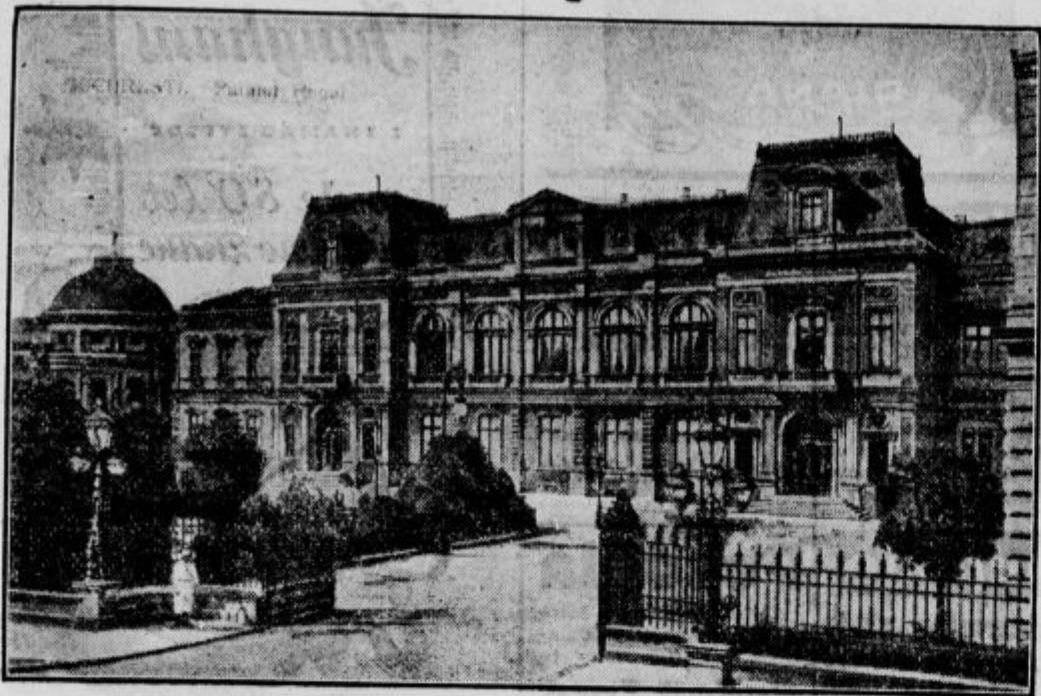
Nadaljevanje konjskih dirk

Nedeljske konjske dirke v Ljubljani so pokazale veliko zanimanje občinstva, saj se je zbralo na dirkališču več tisoč gledalcev, ki so z zanimanjem zasledovali potek dirk. Včerajšnje uspehe konjske dirke so bile samo prvi del prireditve. Drugi del pa bo sledil drvi ob 7 zvečer na stadionu ZSK »Hermesa«. Dirke bodo ob električni razsvetljavi, kar je posebnega pomena, ker so to prve konjske dirke v Jugoslaviji, katere se bodo vršile zvečer ob električni razsvetljavi.

Kolesarska zveza kralj. Jugoslavije je osnovana

V Beogradu je bila v nedeljo ustanovna skupščina Kolesarske zveze kralj. Jugoslavije, katere so se udeležili zastopniki slovenske in srbske kolesarske zveze, medtem ko Hrvatov ni bilo. Sprejeta so bila pravila zveze in izvoljen odbor pod predstvom M. Veljoviča, preds. trg. sodišča v Beogradu. V odboru so trije Slovenci in sicer: Vospernik, Otrin in Butinar, za Hrvate so rezervirana 3 mesta.

Nekaj o potresih

Kraljevska palača v Bukarešti, ki je bila pri potresu poškodovana.

Na drugem mestu prinašamo podrobnejša poročila o strahovitih potresih, ki so v nedeljo jutraj po Romuniji ter je povzročil povsod po državi velikansko razdejavanje. Kaj je prav za prav potres? Potres je kratko, sunkovito gibanje zemeljske površine, ki ima svoje ognjišče pod zemeljsko skorjo. Nastane iz naravnih vzrokov. Potres ne nastane samo na suhem, temveč tudi na morju. Potresni sunki razgibljuje morsko valovanje. To gibanje lahko čutimo, ne moremo pa ga videti. Vsako leto čitamo v časopisih o velikih šibah potresa sedaj v tej sedaj v oni državi, sedaj zopet na tem, sedaj na drugem delu zemeljske obale. Povsod uničujejo potresni sunki nešteta človeška življenja in kulturne dobrine. Zato se mnogi učenjaki bavijo s tem pojavom, preiskujejo vzroke potresa in iščejo možnosti, kako bi se dalo preprečiti škodo, ki bi nujno nastala, ako bi prišlo do potresa.

Področje, na katerem nastane potres, imenujemo potresno polje. Središče, iz katerega potres izvira, leži v zemlji in mu pravimo potresno ognjišče ali hipocenter. Potresno ognjišče leži največ 50 kilometrov globoko pod površino. Tista točka, ki leži na zemeljski površini tik nad ognjiščem, se imenuje epicenter ali epicentrum. V epicentru so posledice potresa najhujše. Od epicentra se širi potres naokrog v potresnih valovih s pojemajočo močjo. Potresni valovi so lahko tako močni, da se lahko čutijo po vsej zemlji (svetovni potres). Učinek potresnih sunkov od kakovosti tal. Črte, ki vežejo na zemljevidih kraje z enako potresno jačino, imenujemo izoiste. Moč potresnih sunkov označujejo v posebnih skalah z oznako na učinke. Ta empirična skala je razdeljena v dvanajst stopinj.

Navadni manjši potresi do šest stopinj se pojavljajo v nesorazmernih sunkih, ki povzročajo klepetanje šip in nihanje raznih predmetov po stanovanju. Predmeti z majhno stabilnostjo se tudi podro. Pri šesti stopinji že odpada omet, pada opeka s streh, se rušijo dimniki. Pri jačini 8 ali 9 stopinj nastajajo močne razpoke v zidovju, manj trde stavbe se tudi podirajo. Pri še močnejših potresih od devete do dvanajste stopinje se podirajo hiše do temeljev. Mnogi potresi v gosto naseljenih krajih ali mestih so imeli v nekaj sekundah za posledico na tisoče, desetisoče, pa tudi sto tisoč mrtvih. Veliki potresi so dobesedno spremenili obliko zemlje. Nastale so velike razpoke in prepadi v zemlji, rušile so se skale, nastali so veliki plazovi, potres je brisal mesta, podiral trge in vasi itd. Potres ima poleg tega še druge, stranske učinke. Često ob potresu izbruhnejo požari, ki povzročijo navadno še več škode kot potres sam. Na morskimi obalah so nevarni seizmični valovi, ki kmalu po potresu preplavijo obalo z veliko srditostjo in odplavijo v morje vse, kar se da premakniti.

Kako se lahko obvarujemo pred nevarnostmi, s katerimi nam grozi potres? Nekateri menijo, da je to mogoče s posebnimi temelji pri zgradbah, ki jih zavarujemo pred potresnimi posledicami. To drži le v nekaterih primerih. Navadno pa tudi temelji ne obvarujejo hiš in drugih zgradb pred potresnimi posledicami. Mogoče je še najvarnejše preiskati stavbišča in se izogibati takih mest, ki jih strokovnjaki spoznajo za nevarna v pogledu potresnih sunkov.

Potresni valovi so elastični valovi in lahko nastanejo le tam, kjer je sestavina zemeljske skorje tudi elastična. Potresov je več vrst. Imamo potrese v obliki vdorov. Vseled sprememb, ki nastanejo pod zemeljsko skorjo, se določena večja ali manjša zemeljska površina vdere. Pri tem nastane potresni sunki, ki je nevaren le za tisti del zemeljske skorje, ki se vdere. Tudi potresi vulkanskega izvora niso preveč močni. Vulkanski potresi nastanejo nekaj ur ali največ nekaj ted-

nov pred izbruhom kakšnega ognjenika. Z lavo pomešani plini v notranjosti ognjenika povzročajo večje eksplozije, od katerih se trese zemlja. Potres okrog ugaslih ognjenikov je znak ponovnega delovanja teh ognjenikov, ki pa ni več močno in zato sploh ne bruhajo več. Najmočnejši so tektonski potresi. Tektonski potresi nastanejo večkrat na zelo velikih površinah in so najnevarnejši.

Potres v Romuniji in Bolgariji

Onim, ki imajo knjižico »Die Erdbeben-Sonnenbeben« (Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani) pojasnim, da spada silni potres v Romuniji dne 10. novembra 1940 med potrese iz serije »F« v sončnem ritmu »W«, glej III. tabelo v cit. knjižici. Potresi se pojavljajo v mnogokratniku ene sinodične rotacije sonca. Sinodična rotacija sonca znaša 27 dni (ali točno 27,2753 dni).

Ako dopolnimo v III. tablici še potrese, ki so se po izdaji knjižice pojavili, je slika serije »F« v sončnem ritmu »W« sledeča:

Kraj potresa	Datum potresa	Razdobje potresov v številu sinodičnih rotacij sonca
Indija	20. 10. 1937	10
Grcija	20. 7. 1938	1
Potres v daljavi	16. 8. 1938	17
Turcija	22. 11. 1939	2
Palermo	15. 1. 1940	7
Varaždin	24. 7. 1940	2
Mostar	16. 9. 1940	1
Japonska	14. 10. 1940	1
Bukarešta	10. 11. 1940	

Ritmični razvoj potresov v seriji »F« v ritmu »W« je tedaj v mnogokratniku sinodične rotacije sonca (SRZ) = 10:1:17:2:7:2:1:1, kar znači, da je v tej seriji dosežen sedaj že višek.

Sonca je dne 10. 11. 1940 imelo le 5 srednje velikih in 4 manjših peg. V notranjosti sonca v »žariščnih centrih« (PFWZ) pa je morala biti aktivnost izredna.

lv. Tomec.

Akademija celjske mladine

V proslavo Jadranskega dne in osvoboditve Slovenije je tudi letos priredila celjska mladina vseh šol edinstveno prireditev, ki je bila za vse šole v soboto, v nedeljo pa za širšo javnost. Gledališče je bilo v soboto, zlasti pa v nedeljo tako polno kakor redko kdaj. Zelo pester in vendar enotno ubran program je bil brezhibno izveden in v njem se je videla plemenita tekma vseh celjskih učnih zavodov. Tako je dala gimnazija krepkega nastop »Mladih vojakov«, ki ga je postavil Al. Zupan, a višješolke so izvajale prof. Trdinove »Baletno kolo«. Tu smo videli smer in uspehe sodobne telovadbe Solistka iz trgovske šole je z lepo barvanim glasov zapela J. Tjardovičev »Daleko moi biser mora« v spremljavi orkestra, na koncu je nastopil zbor deške in dekliške meščanske šole z Ipavčev »Domovini« — štiriglasen deški zbor in Premrlovo »Straža na Adriji«. Dekliški zbor je s spremljevanjem klavirja učinkovito zaključil akademijo. Oba zbora zvenita polno in sveže in sta zavodu res lahko v ponos. Poleg tega sta oba zavoda nastopila še s telovadnimi točkami: lepa vaja ge. Bolharjeve — z obroči — dekleta — in učinkovite skupine g. Tomažiča. Veliko navdušenje so izvale narodne noše zavoda šolskih sester, ki so ob spremljanju malih harmonikarjev plesale jugoslovanska kola. Pogled na to skupino je bil nadvse lep in k uspehu ter trudu moramo č. sestram samo čestitati. Fantje II. deške ljudske šole so krepko in smiselno podali v govornem zboru Jenkovo »Adrijsko morje« — vodila ga. Saderjeva, a deklice I. dekliške šole so pristrčno podale Prunkovo »Barčico po morju«, v kateri so bili prizori res ganljivi, n. pr. »Molite pred Tržaško Marijo«. V drugem delu se je vsa mladina strnila in nam podala v treh prizorih in živih slikah: Svetopolkovo oporoko, Okove sužnosti, zelo učinkovit zaključek je kulminiral v tretji sliki »Osvobojenje«. S Premrlovo pesmijo je bil ta del zaključen. Lepe in pester prizore je sestavil g. Tomažič in dosegel res hvaležen uspeh.

Med posameznimi točkami sporeda je igral orkester vojaške godbe pod vodstvom g. P. Fabijanoviča. H koncu je nujno potrebno poudariti še to: celoten program je bil izrazito slovenski in slovanski. Vse točke so bile enotno ubrane in je tako imela ta edinstvena prireditev silno močno patriotično noto, ki je ravno ob sklepu v prizoru »Osvobojenje« dosegla svoj višek. Tako je mladina sama s svojim ognjem vžgala v srcih gledalcev ne samo navdušenje nad tako lepo izvedenim sporedom, ampak je vnesla vanje tudi svoje čustvo in toplo ljubezen do domovine in svobode. Tak uspeh mladine nas mora v teh resnih časih le navdušiti in moramo biti zani hvaležni. Mladina je govorila, njen praznik je bil in njen mladostni žar nas je ogrel.

e Mestna občina celjska razpisuje oddajo navozar gramoza za posipanje ceste vzdolžno od vasi Dobrova (cestna zveza Spodnja Hudinja—Dobrova

Puharjev dom v Hrastniku

Slovenski amaterji-fotografi so po vsej Sloveniji zlo delavni in so že povsod zbudili upravičeno pozornost s svojimi res prvovrstnimi in umetniškimi amaterskimi posnetki. Visoko stopnjo naše amaterske fotografije je že večkrat priznala tudi tujina v tekmovanjih, pri katerih so bili udeleženi mnogo močnejši in bogatejši narodi. Prav posebno pa se je postavil delavni fotoklub v Hrastniku, ki si je zgradil lastni klubski dom. Tako je postal hrastniški klub med vsemi klubi v Sloveniji kot prvi posestnik. Za slovesnost otvoritve in blagoslovitve je bila določena zadnja nedelja, da pa ne bi ta slovesnost bila prirejena brez pravega fotoamaterskega »haka« je bila istočasno v lepem klubu odprta tudi prva razstava slovenske amaterske fotografije. Prav posebno lepo potezo pa so napravili hrastniški amaterji s tem, da so določili svojemu klubskemu domu v spomin na Slovence in izumitelja fotografije ime: Puharjev dom.

V nedeljo ob 10 dopoldne so se zbrali pred novim domom hrastniški fotoamaterji. V lepem številu pa so prihiteli člani fotoklubov iz Ljubljane, Kranja, Trzica in Jesenic. Tudi zagrebški fotoklub je bil častno zastopan, kar je še posebej dvignilo lepo slovesnost. Najprej je predsednik fotokluba g. Mirko Grešak pozdravil navzoče in se zahvalil vsem sodelavcem, posebej pa hrastniški občini in njenemu županu g. Malovrh, dalje domači industriji, zlasti steklarski, kemični in rudniku, ki so velikodušno podprli stremenje fotokluba, da si zgradi svoj dom, kakor tudi delavstvu in vsem drugim, ki so pomagali izpeljati korajžni načrt. V tem je fotoklubu čestital župan g. Malovrh, nadalje zastopnik Tujsko prometne zveze g. Gojko Pipenbaher in zastopnik SPD ter končno zastopnik zagrebškega fotokluba g. Frajtič. Sledila je pristrčna blagoslovitvena slovesnost, nakar je bila odprta prva razstava slovenskih amaterjev. Na razstavi v domu je vsega skupaj razstavljenih 168 učinkovitih posnetkov, ki so delo 52 različnih slovenskih amaterjev. Vsi posnetki so prav dobri in vsa razstava je res lepo urejena. Vsem, ki se zanimajo za napredek naše fotografije, priporočamo obisk razstave, ki je odprta do prihodnjega vtedeta 8. decembra. Fotoklubu Hrastnik pa od srca čestitamo!

Godba na pihala in zdravje

Godbi na pihala se lahko posveti samo odrasli, zdravi ljudje z dobrimi pljuči. Kdor v mladih letih, dokler pljuči še niso dovolj razviti, igra na trobento, flavto, okarino in druga podobna pihala, se izpostavlja veliki nevarnosti neozdravljive pljučne bolezni. Zlasti ona pihala, ki zahtevajo velik napor, so za mlade ljudi nevarna, ker ne vplivajo škodljivo samo na pljuča, ampak tudi na srce. Sploh je priporočljivo, naj gredo godeci, ki igrajo na pihala, večkrat k zdravniku, da jim pregleda pljuča in srce.

Celofan, uspešno sredstvo proti strupenim plinom

Nemški vojaški strokovnjaki so ugotovili, da celofan ne propušča nobenega plina, brez ozira na to, če je strupen ali ne. To nad vse važno svojstvo tenkih in prozornih celofanskih lističev do sedaj ni bilo znano javnosti. Na temelju vsestranskih in temeljitih poskusov so dognali, da so vse življenjske potrebščine in druge stvari, ki so pravilno zavarovane s celofanom, popolnoma varne pred delovanjem najstrupenejših plinov. Celofan je doslej edino sredstvo, ki ima to odliko. Važno je še to, da celofanova zaščita ni samo učinkovita, temveč tudi cenena in je omogočena zato tudi siromašnim slojem.

Celje

mimo Celjske opekarne). Kot nasip pride v poštev nesortiran savinjski prodec in drobci opeke, ki bodo na razpolago v Celjski opekarni. Morebitna pojasnila in proračunske pripomočki se dobe na mestnem poglavarstvu soba št. 42. Pravilno kolkovane ponudbe z oznako »Ponudba za prevoz posipa na cesto vzdolžno od Dobrave« je vložiti v vložišču mestnega poglavarstva soba št. 9 do vključno dne 14. novembra.

e O slovenski kneginji sv. Emi bo predaval drevi ob 8. na tretjem prosvetnem večeru v Domu v Samostanski ulici gosp. ravnatelj Vinko Zor iz Ljubljane. Poje tudi cerkveni pevski zbor.

e Trgovsko bolnišnico in podporno društvo sporoča, da ordinira za člane TBPD g. dr. Drago Mušič, Cankarjeva 7-I, vsak dan od pol 11. do pol 12. in od 13. do 14.

e Instalacija. Včeraj je bil instaliran za župnika v Sv. Vidu nad Valdekom dosedanj tamkajšnji provizor g. Maksimilijan Ledinek. Instalacijo je izvršil dekan in pisatelj msgr. Franc Ka. Meško.

e Iz Frankolovega. Zaradi velikega deževja je bila občinska cesta v vasi Rove povsem razdejana. S pomočjo okrajnega cestnega odbora v Celju so pred kratkim začeli graditi cesto na novem terenu, da bo varna pred eventualno naraslim, vzporedno tekočim potokom. Za km zgrajene občinske ceste je okrajni cestni odbor obljubil 25.000 din, v kolikor pa bo naprava stala več, bodo prispevali interesi. Nepredvideni so bili stroški za napravo propustov, ker bi bilo potrebno, da se napravijo iz betona in ne iz lesa. V ta namen so prosili interese okrajni cestni odbor za povišanje prispevka. Zasluge, ki jih ima sedanji cestni odbor z gosp.

Pazite kaj pijete!

Zahtevajte vedno našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna za razne bolezni srca, želodca, jeter, žolča, ledvic razne katere in čiščenje krvi ter normalizira delovanje notranjih žlez in živcev

ono z rdečimi srci!

Mihelčičem na delu za naše ceste, so res velike in tudi g. tehnik Černe se neumorno trudi za napravo načrtov in tehničnimi nasveti. Spomeniki, ki si jih s tem delom grade, so najlepši in najtrajnejši.

Sv. Ožbalt pri Trojanah

Tu smo imeli 3 dnevno k Vsem svetnikom. Iz Nazarija v Savinjski dolini je naš g. župnik poklical bivšega ameriškega misijonarja, znanega govornika p. Benvenuta Winklerja. Vsak dan smo poslušali po dva govora. Udeležba je bila z odlično za tako župnijo kot je naša, ki je razstresena po hribih, samo župna cerkev in par hiš je ob cesti Ljubljana—Celje. Skoraj vsi župljani so po dvakrat prešli ta čas sv. obhajilo in ga darovali za dušni blagor pokojnih. Da, na deželi je več vere in pobožnosti, kot po mestih, kjer je le preveč prilik za mlačno versko življenje. Ostanimo verni. St. Ožbaltčani, kot nas lepo uči naš ekbrni gospod župnik.

Iz Julijske Krajine

Vreme. Odkar smo zadnjič pisali o vremenu, se, žal, vremena tudi pri nas niso nič zboljšala. Tam proti koncu oktobra smo imeli nekaj lepih jesenskih dni, ki smo jih bili veseli, drugače pa nas tlačijo samo neugodni dnevi z dežjem, nizkimi, težkimi oblaki, včasih s precej mrzlo mokroto, včasih pa z dušljivim jugom, bolj v višjih legah pa tudi snega nismo pogrešali. Pred prilično 14 dnevi je v hribih dobro zametlo. Na Baniški in Trnovski planoti je bilo do 15 cm snega. Bovški in tolminski hribi so se odeli v debelo snežno plast, ki je segla globoko v doline. V Idriji n. pr. so ga imeli za več prstov na debelo. Tudi pri Sv. Luciji je pobelilo. Na Predilu ga je vrlo toliko, da je bil po uradnem poročilu prehod za avtomobile zaprt; ravno tako je bilo na prelazu med Colom in Črnim vrhom. Prvi teden novembra je bil bolj južen in deževen, sneg je izginil in se umaknil na najvišje vrhove. Sedaj zopored vstajamo v pusta, zaoblčena jutra in od ure do ure uginamo, ali bo zdržalo brez dežja ali nas bo lovila ploha. Prav neprijetno vreme, ki pritiska na možgane in ubija delavolnost

Pri kasacijskem sodišču v Rimu je zmagal. Dne 29. maja l. 1939 se je v bližini Gorice pri mostu, ki pelje čez Sočo proti Ločniku, pripetila strašna avtomobilska nesreča. Na ovinku, ki pelje na most, je težko naloženi prikolni voz velikega tovornika zdrknil s ceste in ubil 4 vojake, ki so stali ob kraju. Soferja Ivana Jereba iz Idrije, ki je vozil za firmo Giannini iz Idrije, so zaprli in v avgustu ga je gorški tribunal obsodil na 2 leti ječe. Uboji mož se je smatral za nekrivega; grozne nesreče ni zagrešil on, ampak nesrečen slučaj. Pritožil se je zato proti obsodbi in višje sodišče v Trstu mu znižalo kazen na 14 mesecev. Jereba, ki je to kazen že odsedel, je pa krivica bolela, njegova vest mu je pravila, da je nedolžen. Pritožil se je zato še na kasacijsko sodišče v Rimu. To je sedaj njegov vklic sprejelo in odredilo novo razpravo pri apelacijskem sodišču v Benetkah, kjer je bil Jereb 8. novembra oproščen.

Cene mesa v Gorici. Za nadrobno prodajo mesa so v Gorici določene sledeče cene: volovsko meso v zadnjem delu brez kosti stane 1 kg 14.80 lir, v sprednjem delu s kostmi 8.80 lir, kravje meso te vrste se prodaja kg po 13.80 in 7.80 lir, jetera, jezik, možgani stanejo po 11 do 13 lir kg.

Labinjski premoagovnik razširjen. Pred kratkim je bil slovesno odprt nov rov v labinjskem premoagovnem ležišču. Vhod v novo jamo je na labinjski ravni, dobrih 5 km oddaljen od naselja Arna, kjer je središče istrskega rudokopnega podjetja. Novi rov je 600 m globok in pelje do še nedotaknjenih osrednjih bogatih žil. Po novem rovu bo prevoz dragocenega podzemeljskega bogastva zelo olajšan in pospešen.

Zaradi uboja 17 let ječe. Dne 5. februarja se je v Sedlu v Kobaridskem kotu prihodil za naše razmere nenavaden krvav prižig. Neki 23 letni Josip Balob je z nožem do smrti pobil sovaščana Franca Kozmančiča. Vzrok je bila ljubosumnost Ubijalec je prišel pred poroto v Gorici. Razprava je trajala tri dni. Zaslanih je bilo 17 prič, ki so jasno dokazale polno obtožbeno krivdo. Državni pravdnik je zahteval najstrožjo kazen. Sodišče mu je prisodilo 17 let težke ječe. Pri tem je upoštevalo še olajševalne okoliščine, da je bil ubijalec izzvan in da ni prav pri zdravi pameti.

Oče: »Najlepše darilo, ki mi ga lahko daš za rojstni dan je to, moj ljubi sinček, da si priden in ubogljiv.«

Sinček: »Hm, že, že, atek... toda jaz sem ti že nekaj drugega kupil.«

Albanski vojaški, ki sodelujejo pri italijanskem pohodu v Grčijo,

Šoštanj

G. Martin Trobina — 75 letnik. Prav na tiho praznuje dne v krogu svoje družine v Šoštanju 75 letnico svojega plodonosnega življenja in dela vzor krščanskega moža g. Martin Trobina, kr. fin. preglednik v pokroju. Prijetna dolžnost je, da se spomnimo njega, saj je toliko svojih moči žrtvoval za krščanske in slovenske ideale, posebno še za naše dobro časopisje. Rodil se je leta 1865. v lepih Prelogah pri Šoštanju. Že v mladosti je kazal navdušenje za versko delo in se udeleževal v katoliških društvih. Pozneje se je posvetil finančni službi, katero je vršil do svojega pokoja tako vestno in marljivo, da je prejel za to več odlikovanj in mnogo pohval. Večinoma je služboval v slovenski Gorici (danes v Italiji), med drugim v Trstu in Gorici. Toda med rožicami je bilo včasih tudi trnje. Kot vnet katoličan in navdušen Slovenec je moral po krivici prestatl mnogo grenkega, zlasti za časa narodnostnih bojev. Pa ni se ustrašil preganjanja. Če je šel k pevski vaji, ali v prosvetno dvorano, ali v cerkev, ali tudi v svoji službi, povsod je pogumno izpričal svojo versko in narodno zavednost. Takšen je tudi danes, ko uživa zasluženi pokoj. Pohvaliti je zlasti njegovo vneto versko udejstvovanje in kremit krščanski značaj. Največje veselje so mu njegovi otroci, ki jih je z blago pokojno soprogo tako vrolo vzgojil.

K visokemu častnemu jubileju g. pregledniku vsi čestitamo in želimo še prav mnogo srečnih, veselih in sončnih let!

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(137) Od nekod pridrvi sopihajoč konj. Konj? Ne; samo pes je, toda tako velik kot konj. Zival ga je silno prestrašila, vendar mu ne stori žalega.

(138) Glasno brnenje zopet obrne njegovo pozornost nase. Kaj če je letalo? Zagledal pa ni letalo, ampak velikansko žuželko, ki ga hoče napasti.

Brežica

Sejem sv. Lenarta v Brežicah, 6. t. m. se je vršil kramarski sejem, ki je bil predzadnji v tem letu. Mnogo sejmarjev je ostalo doma, ker z vprežno živino niso smeli na pot, ker je bila pred kratkim izrečena zapora vsled slinavke, ki se je pojavila. Vendar je bilo kljub temu prav živahno vrvenje krog sejmarjev. Da je bilo vreme za razvoj zelja ugodno, se je tudi poznalo na trgu, saj so polovico trga zasedli vozovi zelja. Pripeljanih je bilo okrog 80 vozov naloženih z zeljem. Zelje je bilo radi velike ponudbe tudi zelo poceni. Prodajali so ga od 0.50 do 1.50 din glavo. Gosi so prodajali od 60 do 80 din, purane od 55 do 70 din, race od 40 do 50 din, kokoši od 30 do 40 din za en komad. Tudi jabolki so bili precej na trgu in sicer od 7 do 8 din kg. Orehe ste lahko kupili po 5 din liter. Kupčije so še dokaj dobro cvetele. Med kramarje se je vrnilo, kot povsod ob takih prilikah, precej žeparjev, ki pa niso imeli sreče, saj so nekoga že prijeli pri prvem tatinskem poskusu orožniki.

Okrog Bizelskega in Pišec je te dni tekal stekel pes, ki je popadel vsakega, kdor se mu je približal. Precej ljudi in živali je bilo ugriznjenih. Vsi napadeni so že v bolniški oskrbi.

ZAHVALA. Ob težki izgubi, ki nas je zadela s smrtjo našega nepozabnega soproga, očca, sina, brata, zeta, vsaka in strica, gospoda

Vladimirja Šorlija

uradnika mariborske bolnišnice

se najiskrenejše zahvalujemo vsem, ki so nam ob tem bridkem udarcu lajšali bol in sočustvovali z nami. — Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, č. sestram in gg. zdravnikom, ki so se trudili, da bi mu ohranili dragoceno življenje in vsem, ki so ga v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo upravi in osebju bolnišnice ter pevcem, za v srce segajoče žalostinke in krasen govor, darovalcem cvetja in vsem, ki so nam na kakršen koli način stali ob strani. Sveta maša zadušnica bo v sredo, dne 13. t. m. ob 6 zj. v novi cerkvi v Šiški.

Ljubljana, 11. nov. 1940

Zalujoči družini: Šorli in Beve

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ščitovanjski oglas 2 din. Debele tiskane naslovnice besede se računajo dvojno. Najmanjši oglas za mali oglas 15 din. — Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka pošlinska vrstica po 3 din. — Za plamene odgovore glede malih oglasov treba priložiti snamko.

Službe iščejo

20 let staro dekle

želi nastopiti službo v hotelu kot kuharica. Do izužitve brezplačno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 17346.

Kmečko dekle

išče službo za pomoč v gospodinjstvu ali gostilni. Ponudbe v upr. »Sl.« pod »Najraje v Moste« št. 17335.

Trgovski pomočnik

mlad, vsestransko zanesljiv, želi službo v trgovini z mešanim blagom. Gre tudi za majhno plačo. Nastop takoj ali s 1. decembrom. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 17184.

Mlad trgovski pomočnik

išče službo najraje v okolici Ljubljane. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 16962.

Vajenci

Deklica z dvema razr. meščanske šole, se želi izučiti v trgovini. Naslov v trgovini Marhlott, Sv. Petra c. Ljubljana.

Razno

Pri davčnih napovedih

nudi strokovno pomoč »Servis biro« postrežna pisarna, Ljubljana, Sv. Petra c. 27-1, tel. 21-09.

Brezplačno zavojček

Dostalovega toaletnega biserja na poskušajo. Uspeh po prvi uporabi. Koža obraza in telesa ostane čista, zdrava in mlada. Mozolji ogreli, nečistosti obraza izginejo. Poslajte za stroške 3 din v znamkah. »Kemikalija«, Novi Sad 144. V apotekah, drogerijah originalni karton štirideset dinarjev.

Izšla je
DRUŽINSKA PRATIKA
letnik 1941

ki se bo dobivala po ceni
din 6— za izvod
po vseh knjigarnah in trgovinah.

Zahtevajte našo pratiko s podobo
sv. Družine povsod!

Službo dobe

Slik. in plesk. pomočnike sprejemem takoj. Vprašati v Glinški ulici 7-1.

Postrežnico

zanesljivo, snažno, za hišna dela, sprejemem od pol 11 do 3. Naslov pove upr. »Slov.« pod 17349.

Kupimo

Vsakovrstno zlato briljante in srebro kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana
Franciškanska ulica 8

Hlode

smreka, jelka in hrast, kupim po najvišji ceni vsako množino. Plačilo takoj. — Martinec, lesna industrija, Škofljica.

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 8

Prodamo

Italijansko cvetje in jajca dobite vedno pri Baloh, Kolodvorska ul. 18. Telefon 39-66.

2951

Oglašujte v edino
uspešnem dnevniku
»Slovenca«!

Denar

Kupuje: Prodaja:

Hranilne knjižice bank in hranilnic ter vrednostne papirje po najugodnejših cenah

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR

Posojila

različna, preskrbim hitro in brez kakakega predplačila.

Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12
Znamko dinarjev 3—.

Posestva

»REALITETA«

zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernova ulica 64, I. nadst. Telefon 44-20.

Kupim parcelo

od 500 m² dalje v Domžalah. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Nujno« št. 17075.

Enonadstropna nova hiša

dvodružinska, na Primorskem naprodaj. Polzve se v podružnici »Slovenca« v Kranju.

Vnajem

ISČEJO:

Poslovne prostore

išče gradbeno podjetje v sredini mesta. Potrebni dve svetli sobi s svetlim kurjenim predprostorom za izplačila. — V postev pride pritičlje ali prvo nadstropje. Ponudbe na tel. št. 31-38 oziroma na poštini predal 31.

ODDAJO:

Mizarsko obrt

oddaja v najem dvora. Polzve se v upr. »Slov.« pod št. 17345.

Na Dolenjskem

oddam v najem 15 oralov prvovrstnih njiv in travnikov in dobro urejeno ročno opokarno. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 17260.

SOBE

ODDAJO:

Prazen kabinet

souporaba kopalnice, nova hiša — oddam boljši gospodinj. Naslov pove upr. »Slov.« pod 17339.

Lesno oglje

bukovo, vsako količino, kupim in plačam po najboljših dnevnih cenah. Ponudbe na Vilim Vajnberger, Beograd, Dobračina 31.

Zahvala

Vsem prijateljem in znancom, ki so ob prerani in nenadomestljivi izgubi mojega nepozabnega in dobrega očeta, gospoda

Josipa Škerlja

sočustvovali ter počastili njegov spomin z venci in šopki in vsem onim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, izrekam najtoplejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujem č. g. župniku Landergottu, g. podžupanu Žebotu za lep nagrobni govor in g. zdravniku dr. Marinu, ki mu je blažil trpljenje v njegovih zadnjih urah.

Zalujoča hčerka Edita Miki

Umrl mi je moj ljubljani soprog, gospod

Izidor Klopčar

b. prometnik drž. žel. v Ribnici

11. novembra, po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere.

Pogreb bo v sredo, dne 13. novembra ob pol štirih popoldne v Žal, kapelica sv. Petra, k Sv. Križu.

Ribnica, Ljubljana, 11. novembra 1940.

Zalujoča soproga Josipina roj. Kanoni, rodbina Kanoni.

Alphonse Daudet:

Jakec

Prevedel Fišer Franc

»Naš literat spet piše,« je spoštljivo govoril hišnik.

Zvečer se pri D'Argentonovih vsedejo v majhen, ljubek salon, v katerem diši po čaju in španskih cigareтах. Šarlota pripravlja svojo mizo, da bo pisala, vzame krasen črnilnik, slonokoščen peresnik in lep zvezek z velikim robom za poprave. Ta slednji je bil popolnoma nepotreben, kajti pesnik ni nikdar popravil: kakor je padlo, tako je ostalo in prav nič ni zboljeval. Toda zvezek je lepši, če ima robove, in kakor je šlo za njenega poeta, je bila Šarlota kar moč domiselna in koketna.

In prav tega večera je bil D'Argenton zelo dobre volje. Tako je razpoložen, da bi narekoval celo noč; rad bi napisal neko novo sentimentalno novelo, s katero bi čitatelje uvedel v dobo preporoda. Vihar je brke, med katerimi je bilo že nekaj sivih dlak in se glasil po velikem čelu, ki je postalo še večje, ker je dobivalo plešo. Čaka navdih, Šarlota pa je bila ta večer, kar je bil redek slučaj, precej nerazpoložena. V njenih blestečih očeh leži oblak. Bleda je, raztresena, toda vedno ubogljiva in pozorna, kajti kljub utrujenosti pomaka pero v črnilnik; pisala je silno nežno, mezinček je držala v praz, bila je videti kot mačka, ki se boji, da si bo zmočila tačke.

»No torej Lolota! Si pripravljena? Imava torej prvo poglavje... Ali si napisala: prvo poglavje?«

»Prvo poglavje...« je dejala Šarlota z žalostnim glasom.

Pesnik jo je nejevolno pogledal; namenoval je ni hotel vprašati, zakaj je žalostna, temveč je začel:

89

»V neki skriti dolini v Pirenejih, v tistih Pirenejih, ki so tako bogati na legendah... Ki so tako bogati na legendah.«

Ta zadnji stavek ga je navdušil. Večkrat ga je ponovil s samozadovoljstvom in se potem obrnil k Šarloti.

»Ali si napisala — tako bogati na legendah?«

Hotela je ponoviti: »tako bo... gatih.« besede je presekala silen jok. Šarlota joka. Zaman grize pero, zaman stiska ustnice, da bi se zaščela. Ne more več. Joka, joka.

»No lepa reč!« je dejal presenečeni D'Argenton. »Zdaj pa imam in prav nocoj sem bil tako razpoložen. Kaj te je sploh prišlo? Zaradi tiste vesti o Cydnusu? Pojdi vendar! — Mnogo hrupa za nič. Saj veš kakšni so časopisi. Vse jim prav pride, samo da napolnijo svoje stolpce. Saj to se dogaja vsak dan, kadar nimajo vesti o kaki ladji. Sicer je bil pa Hirsch danes na Prekoceanski. Vsak trenutek se vrne. Zvedela boš koliko je resnice na stvari. Za žalovanje boš imela še dovolj časa.«

Govoril ji je s prezirljivim in hladno pokroviteljskim glasom, kot se govori s slabšimi otroki, norci in bolniki; no, saj nekaj je bilo na tem resnice. Ko jo je nekoliko pomiril, je nadaljeval:

Kje sva ostala? No, zdaj si me zmedla. Prečitaj mi, kar sem ti narekoval... Vse mi prečitaj!«

Šarlota je zadušila svoj jok in pričela deseti:

»V neki skriti dolini v Pirenejih, v teh Pirenejih, ki so tako bogati na legendah...«

»No, in potem naprej...?«

Zaman je obračala list, zaman je listala po vsem zvezku.

»To je vse...« je končno rekla.

D'Argenton je bil zelo presenečen; mislil je, da je precej več napisal. To se mu je pri narekovanju vedno dogodilo. V zadregi je bil

in jezen, ker so bile misli tako grozno hitre v primeri z izražanjem. Vse, o čemer je sanjal, vse kar je bilo v njegovih možganih še komaj započeto, je mislil, da je že oblikovano, uresničeno. Kadar se je utešil z nekaj mogočnimi kretnjami, kadar je zajel nekaj besed, je obstal ves razočaran nad to malenkostjo, ki jo je zrodil, nad nesorazmerjem njegovih sanjarij in resničnosti. Ali jo! Koliko je bilo črgetanja, grozničavosti, zamaknenosti, junških poz in nastopov, kolikokrat je premeril sobo in z rokami segel v lase, da je končno napisal dve vrstici: V neki skriti dolini v Pirenejah, v tistih Pirenejah... itd. in tako je bilo vedno.

Ker mu je bilo nerodno, se je razjezil:

»Tako! Ti si kriva, če je dejal Šarlota... Kako naj delam, če nekdo poleg mene ves čas joka? Ali! Veš, to je strašno... Toliko imam misli, toliko osnutkov... in potem nič, nič, nikdar nič. Čas teče, leta bežijo in dobra mesta dobivajo drugi... Nesrečna ženska, ti ne veš kako malo zadostuje, da se izgubi inspiracija... Vedno si moram razbijati glavo ob takih neumnih vsakoanostih... Jaz, ki pišem, bi moral prav za prav živeti v kristalnem stolpu, tisoč čevljev visoko nad vsakdanjostmi, tako sem si pa nakopal na glavo tvoje muhe, nered, otročarije in nemir.«

Z nogami je cepetal, nato udaril s pestjo po mizi, medtem ko je Šarlota, ki je bila še polna zadržanega joka, pobirala po tleh med potoki solz peresnik, krpo za peresa, peresa in sploh vse svoje tajniške potrebščine.

Prihod dr. Hirscha je prekinil ta žalostni prizor, ki pa je bil tako običajen, da ga je bil vsak drobec in hiši navajen; brž, ko se je nevihta polegla in ohladila, je bilo spet vse po starem in na videz v največjem soglasju. — Doktor ni bil sam. Z njim je prišel Labassindre in oba sta vstopila nenavadno važnih in

skrivnostnih obrazov. Zlasti pevec, ki je bil navajen odrskih prizorov, je držal glavo visoko, ustnice je imel stisnjene, kar je očitno pomenilo: »Vem nekaj silno važnega, toda nikdo me ne bo pripravil do tega, da bi vam povedal.«

Pomenljivo sta mahala in namigovala na skrivaj D'Argentonu, ki pa je še ves trepetal od razburjenja in ju zato ni razumel. Toda Šarlota ju je presenetila: »No, gospod doktor Hirsch!« je dejala in stopila k zmešanemu doktorju.

»Vedno isti odgovor, gospa. Nobenih vesti še ni.«

Toda medtem, ko je čelal Šarloti »nobenih vesti«, je s svojimi, pod izbočenimi očali skritimi, široko odkrtimi očmi dal razumeti D'Argentonu, da je to grozna laž, da ima vesti in še celo strašne vesti.

In kaj mislijo tisti gospodje pri Prekoceanski? ... Kaj pravijo? ... je vprašala mati, ki se je sicer bala, toda je vseeno hotela zvedeti in izluščiti resnico z njunih skrivnostnih obrazov.

»Moj Bog! Gospa... Uh... Uh...« Med tem ko se je Labassindre mučil z dolgimi, na videz jako tehtnimi, toda povsem nejasnimi in dvoumnimi stavki, se je Hirsch moral poslužiti metode Decostere, sobil je svoja usta in izoblikoval D'Argentonu sledeče besede: »Cydnus je izgubljen... Trk na oceanu. Blizu Zelenega rtiča... Grozno... Grozno...«

D'Argentonovi veliki brki so se stresli, pa to je bilo tudi vse. Kdor bi gledal njegovo blede in mirno lice, na katerem se ni pokazala niti ena gubica, bi zelo težko uganil njegove občutke, zelo težko bi dognal ahi prevladujo v njem veselje ali kes nad žalostnim dogodkom.

Pesnik je pokazal le potrebo iti na sveži zrak, preganjat razburjenje, ki se ga je polastilo ob tej veliki novici.

Rasprodane
predstave prijaše,
da je film

VDOVA

zadovoljil občinstvo v vsakem pogledu. Soglasno je mnenje, da tako jepega umetniškega
dela že dolgo ni bilo v Ljubljani na kinematografskem platnu. V glavnih vlogah: Emma
Gramatica, Isa Pola, Ruggero Ruggeri i. t. d. Obenem predvajamo domači film
Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani.

KINO UNION, tel. 22-21

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

LJUBLJANA

Planina cvete

V petek zvečer je bilo v Delavski zbornici prvo letošnje predavanje SPD. Predaval je g. K. K. Kojančič in kazal z morda najboljšim modernim projektorjem svoje barvne posnetke. Moč tradicije — kajti SPD nam je v prejšnjih letih z vsakim predavanjem predstavilo odličnega predavatelja s temo o zanimivih planinskih ali sorodnih vprašanjih — in pa splošno veliko zanimanje ljubljanskega občinstva za planine in njih lepote je tudi ta večer skoraj napolnilo veliko dvorano Delavske zbornice. Zdi se pa, da je tokrat SPD ustrelilo mimo cilja ali pa bolje, da je predavatelj izgubil iz vida naslov svojega predavanja. Kar zamašmo pričakovali napovedane krasne diapozitive naših gora in planin, ki jih je bilo komaj toliko, da bi jih prešli na prstih ene roke, pa tudi predstavnic alpske in visokoolpске flore ni bilo kaj dosti videti. Po predvajanih posnetkih moremo sklepati, da je predavatelj bolj doma na prijaznih gričih v bližini ali daljini okoli Ljubljane, kakor pa v kraljestvu gorških velikanov. Pa tudi, če se ne oziramo na to letošnje napako, moremo ugotoviti, da od predvajanih posnetkov z nekaterimi redkimi izjemami s fotografskega stališča ni bilo mogoče zaslediti kakšnih odkritij in se je poznalo, da je predavatelj ob pomanjkanju boljšega pač precej temeljito poistil svoje shrambe, zakladnica pa ni zadostovala, da se ne bi bilo treba opravičiti z izgovorom, da se je tudi na slabih primerih mogoče marsikaj naučiti. Kaj radi se ob vsaki priliki pohvalimo in tudi g. Kojančiču pri sodelovanju s slavospevi ni odrekati zaslug, da se slovenski fotoamatjerji brez skrbi lahko merijo z najboljšimi na svetovnih fotografskih razstavah. Zato pa nam je potrebna dobra mera zdrave lastne kritike ne samo v že dobro začrtanem razvoju črno-bele fotografske umetnosti, ampak tudi v neusmerjenosti, mladi in s številnimi zgolj tehničnimi problemi boreči se barvni fotografiji. Prav to pa je tisto, česar nam g. Kojančič v svojem predavanju ni mogel pokazati. Ker se je v zadnjih dveh letih, zlasti pa letos, dvignilo pri nas zanimanje za barvno fotografijo, smo prepričani, da bi se SPD moglo predstaviti s kvalitativno in kvantitativno boljšo zbirko planinskih posnetkov ne samo pokrajinske vsebine, ampak tudi cvetja. Za tiste pa, ki s primerno spoštljivostjo samo od daleč gledajo na barvno fotografijo in ki se zaradi tega ne spuščajo v analizo, je pa moglo predavanje napraviti vtis, da je vsaj po zunanosti bilo vloženega vanj nekaj truda.

Sodeč po objavah v časopisu SPD s tem predavanjem ni zasledovalo cilja, pokazati planine in cvetje naskalnih trat, ampak je imelo namen, s kratkim poukom, ki ga je mogoče dati v enem predavanju, razpršiti med planince strah pred težavami pri snemanju z barvnim materialom. Morda je to v zvezi s knjigo o planinski flori, ki jo SPD objavlja že lepo število let, ki pa najbrž v tej založbi ne bo nikdar izšla. Po tej poti se kvečjemu izda samo še kak album slik »Z našim gorat, kjer je zbrano, kar se pač tu in tam slučajno nastrelja; za knjigo o flori in favni je pa treba sistematičnega dela ali, da se izrazimo s predavateljevimi besedami, treba je idealizma. Končno pa, ali je SPD pozabilo, da je teh posnetkov napravljenih že znatno več, kakor jih je predvideval program, in tudi precej boljših, kakor smo jih videli na predavanju. Menda bi lahko tudi za SPD veljale Vodnikove besede: »Glej, stvarnica vse ti ponudi, le jemati od nje ne zamudiš«.

Predavatelj je predavanje razdelil v dva dela. Prvi tehnični del je vseboval nasvete, ki si jih je pri fotografiranju cvetlic nabral z barvnimi filmi, v drugem delu pa na bi govoril bolj posnetki, za katere je trdil, da je zbral tiste, ki so se mu zdeli zanimivi. Ker se je oprostil, da ni botanik in je do lanskega leta komaj na mizi ločil krompir

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Pretresljiva zgodba o življenju in ljubezni nesrečne francoske kraljice, ki je žrtvovala na oltar domovine svojo ljubezen in končala pod rabljevo sekiro

Marija Antoinette

Norma Shearer, Tyrone Power

Niti eno oko ne ostane suho, ko nesrečna kraljica zadosti svojemu ljubemu nasprotnikov

ROSSINIJEVA OPERA

Seviljski brivec

v originalni španski verziji

DANES ZADNIKRAT!

od zelja, mu tudi ni toliko zameriti, da mu je tu in tam kaj napačnega ušlo in da je travniške ali gozdne cvetke predvajal za planince ter da smo od planinskih pogrešali kar dosti znanih in lepih, pogostih in redkih reprezentantov, med temi tudi planiko, kraljico planinskega cvetja, ki jo je gotovo zaman iskal v svoji zbirki. Važnejši za presojo vrednosti predavanja je torej prvi del, v katerem se je predstavil s svojim strokovnim znanjem. Zali-bog, pa mu tudi tu ne moremo v vsem pritrčiti. V prvi vrsti je šepala njegova razlaga hladnih in toplih barvnih emulzij, ki jih je razlagal nekam na ta način, da njih posnetki v projekciji kažejo hladni ali topli barvni značaj, pri tem pa ni pomislil, da bi primera Skrlatice, ki ju je pokazal, mogel dobiti na enem in istem filmu. Misel je očividno pobral iz Windscha, »Schule der Farben-photografie«, ki pa ga ni dovolj pazljivo prečital, da bi ga razumel, ko definira: »Emulzije, ki delajo toplo in jih torej moremo imenovati idealne, so one emulzije, katerih barva modrine neba in drugih modrih tonov se ne nagibajo niti na vialno niti na modrozeleno, ampak dajo lepo čisto modro barvo, kakor jo ima plavica. Te emulzije imajo največji akcijski radij. Njih nevtralnost modri ton, če se pojavi kot obarvanost, svetloba projektorja najlažje vsrka.« Prav tako se je videlo, da nima izkristaliziranih pojmov o uporabi barvnih filtrov in da mu ni jasno, da rumenica, ki je namenjena za črno-bele slikovno tvorivo, ni primerna za barvni material, kar se je videlo na pripadajočih pokrajinskih primerih: na primeru cvetja pa bi bil mogel, če bi bil stvar razumel, samo povedati, da je treba take predmete fotografirati v soncu, kajti če s filtrom zboljšamo eno barvo, pokvarimo s tem večino drugih. Učinek eskulinskega filtra pri bliskih snimkih zamenjava z nekoliko krajšo osvetlitvijo. Mogli

bi poleg njegove konstatacije, da je lansko leto pri Kodakovem barvnem materialu bil menda svež samo datum zunaj na škatljici, navesti še kaj, vendar končamo z njegovimi besedami, da jih ne pozabi: »Barvna fotografija v resnici ni za otroke in ni igrača.« — c.

1 Trnovsko prosvetno društvo je priredilo v nedeljo zvečer v društvenem domu Goldoni-jevo komedijo »Zdrava na vasi« in s tem začelo letošnje igralsko sezono. Prireditelj je v vseh ozirom dobro uspešna. Režija in igralci so bili na taki višini, da se morejo meriti z najboljšimi ljubljanskimi diletantskimi odri. Dobro je bilo izbrano tudi delo samo, ki je prava fotografija življenja, kar v vsem poteku igre gledalca vedno znova veselo preseneča. Prav je, da se naši diletantski odri ukvarjajo s takimi kvalitativnimi deli, čeprav zahtevajo od igralcev in režiserja večjega truda kakor plehke komedije. Preden pridejo na trnovski oder še druge igre, bodo Goldoni-jevo »Zdrava na vasi« še ponovili, ker je bila zadnjič dvorana razprodana in je moral iti marsikdo domov.

1 Razstava Kluba neodvisnih je podaljšana zato ker je zanimanje kulturnega občinstva zelo naraslo. Podaljšana je do 17. t. m. Oglejte si jo še vi, ne bo vam žal. Na podaljšanje opozarjamo gos-pode ravnatelj ljubljanskih šol Prostorji so kur-jeni. Katalog ima trajno vrednost. Vodnik po raz-stavi vedno na razpolago! Na žalost pa moramo kljub vsemu ugotoviti, da je to pot izostal naj-manjši nakup s strani javnih uradov in ustanov.

1 Združenje krojačev, krojačic in sorodnih obrtov v Ljubljani obvešča članstvo, da v sredo dne 13. novembra 1940, ob 8. zvečer v hotelu Stru-keji v Ljubljani ne bo članskega sestanka, pač pa se bo vršil istotam pri Struklji članski sestank v sredo, dne 20. novembra 1940 ob zvečer. Va-bimo vse člane, da se sestanka udeležijo. Na se-stanku bodo strokovno poučni razgovori.

1 Vojaški pregled konj in voz za mesto Ljub-ljano bo od 30. XI. do 4. XII. t. l. na konjskem sejmišču pri mestni klavnici. Pregledani bodo vsi konji in vozovi, zato jih morajo lastniki brezpo-gojno pripeljati k pregledu, sicer bodo kaznovani po voj. kaz. zakonu. K pregledu naj lastniki pripeljejo svoje stvari tisti dan in tisto uro, ki jo imajo na pozivu. Kdor poziva ne bil prejel, naj se pred pregledom zgasi v mest. voj. uradu na Amro-ževem trgu št. 7-I soba 3. Do izvršitve pregleda je vsaka odtujitev konj in voz prepovedana.

Najnovejša poročila

Tuja letala vnovič nad našim ozemljem

Letalski alarm po raznih mestih južne Srbije

Belgrad, 11. nov. m. Iz Veleša poročajo, da je danes prvič bilo čano znamenje, da se bliža nevarnost od strani letal neznane narodnosti. Nad Veleš so namreč priletela tuja letala, ki pa so letela tako visoko, da ni bilo mogoče spoznati, čigava so.

Tuja letala so priletela tudi nad Djevd-eljijo, kjer je bil dan znak za letalsko nevarnost natančno ob 12.15. Alarm je trajal do 12.45.

Tudi iz Bitolja poročajo, da je bil dan-es tamkaj dan ob 12. znak, da se bližajo tuja letala ter kršijo nevtralnost našega zračnega prostora. Letalski alarm je v Bitolju trajal od 13.30. Popoldne ob štirih je bil v Bitolju dan tretji znak, da se bliža nevarnost. Zdaj je alarm trajal 15 minut.

Poročilo »Vremena« o tujih letalih nad Djevdeljijo

Belgrad, 11. nov. m. O današnjih borbah v Grčiji je »Vreme« prejelo od svojega dopis-nika tole poročilo:

Prebivalstvo naših krajev ob grški meji se še ni osvobodilo strahu od zadnjega bombnega napada na Bitolj, ko je danes nastalo novo razburjenje v Djevdeljiji in v vseh krajih ob meji. Točno ob 11.50 popoldne so štiri tuja bombna letala preletela naše ozemlje pri Djevd-eljiji. Ze oš davi so se čule močne detonacije bomb in streljanje protiletalskih topov v severni Grčiji. Vreme se je namreč zboljšalo in so bila italijanska letala zelo delavna ter so oble-tavala mesta v severni Grčiji. Streljanje topov se je slišalo ves dan z malimi presledki. Ker se streljanje čuje skoraj vsak dan od začetka vojne, brž ko prične italijanska letala bombar-dirati mesta ob naši meji, streljanje ni povzro-čilo med prebivalstvom v Djevdeljiji posebnega razburjenja. Toda pojav štirih tujih bombnikov je zanesel velik nemir med prebivalstvom. Ze okrog 10.30 popoldne se je slišalo ponovno streljanje protiletalskih baterij, ki je dajalo vtis, da eskadra leti od Soluna proti naši meji in da grške protiletalske baterije, skrite na pobočjih okoliških hribov, branijo pristop k progi Solun—Djevdeljija. Ker je bilo streljanje zmeraj huj-še in bližnje, so ga vedno bolj razločno slišali v Djevdeljiji. Bili smo prepričani, da bo blizu naše meje prišlo do bombardiranja položajev, najbrž železniške proge in mostu čez Vardar. Tuja letala so obletavala mesto Gumdžo, ki

10.000 človeških žrtev v Romuniji

Sofija, 11. nov. t. Reuter: Iz Bukarešte so prispela poročila, ki javljajo, da je katastrofalni potres v Romuniji zahteval okoli 10.000 člo-veških žrtev.

Več ko 10 velikih mest in mnogo vasei je hudo poškodovanih. V področju petrolejskih vrelcev je nastalo mnogo požarov, katere pa je vojaštvo omejilo.

Epicerter potresa je bilo mestece Vrancea, ki pa je popolnoma izginilo. Radio postaja v Bukarešti poziva naroc, da obdrži mir in red, da pomaga oblasti in da se ne seli iz mest in vasi.

Sožalje papeža Pija XII. Romuniji

Rim, 11. nov. AA. DNB: Ob priliki kata-strofalnega potresa v Romuniji je sv. oče Pij XII. poslal sožalno brzojavko romunskemu kra-lju in romunski vladi.

1 Staro Bat'ovo trgovino podirajo. Ko so začeli pred tedni podirati starodavni Maličev hotel, ki je zakrival pročelje nove Bat'ove pa-lace v Selenburgovi ulici, so podrli vso hišo, razen pritličja, v katerem je bila trgovina Bat'a. Ta del stavbe je ostal do konca prejšnjega ted-na, ko so začeli trgovino seliti. V ponedeljek zjutraj pa so izpraznjeno trgovino z vso naglico začeli podirati in na večer od stavbe ni ostalo skoraj ničesar več. Sedaj bodo morali še po-dreli kletne oboke, tako da bo mogoče razširiti do Bonačeve trgovine hodnik za pešce. Šele se-daj se bo odprl tudi pogled na mogočno palačo, ki v svojih zgornjih nadstropjih tudi že kaže, kako bo zunaj urejena.

1 Razširjeno Wolfovo ulico so začeli tlako-vati v smeri proti Filharmoniji. Delo gre hitro od rok in kakor vse kaže, bo cesta v nekaj dnevih že lahko izročena prometu, kar bodo pozdravili prav gotovo vsi, ki so se doslej je-zili zaradi zaprtega prehoda na cesti.

1 Vrtnarski tečaj za lastnike malih vrtov. V okviru tega tečaja bo prihodnje predavanje, s ka-terim se prične pouk o načrtu gojitvi zelenjave v malem vrtu, v torek, dne 12. novembra t. l. ob sedmih zvečer v kemijski dvorani na l. državni realni gimnaziji v Vegovi ulici. Predaval bo g. nad-zornik Josip Štrekelj o vzgoji sadik v topli in mrzli gredi, o setvi, pikiranju in presaenju povrtnine in o zalivanju. — Vstop prost.

1 Pri zaprtju, motnji in prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

1 Pretkana goljufija z volno za pletenje. Na Sv. Petra nasipu št. 71 stanujoča soproga pletilca jopičev ga. Jerica Mencini je prija-vila policijski upravi, da jo je neki Tone J. samski pletilec jopičev osleparil za 14 kg vol-ne v vrednosti 840 din. Volno je J. dalje pro-dal, n.e da bi spletel obljubljene jopiče. Tone J. je bil včeraj dopolodne aretiran.

1 Tatvina moških srajc. Na Celovski cesti št. 44 stanujoča ga. Mandel Roza je prijavila

Danes poslednjič!

Viktor Me Laglen in Binnie Barnes v filmu pestre in močne vsebine

V vrtincu življenja

Kino Sloga, tel. 27-30

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Danes zadnjikrat globoka, čustvena in ganljiva

Prepovedana ljubezen

Poje: Beniamino Gigli

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

KINO MATICA, tel. 22-41

Neville Chamberlain, bivši angleški ministrski pred-sednik, ki je umrl v soboto zvečer 71 let star. Več o njem glej članek spodaj.

policiji, da ji je neznani tat ukradel 6 moških srajc, vrednih 900 din. Srajce so se sušile na dvorišču.

1 Preprečen požar. Včeraj okrog pol 11. do-poldne je v trgovini Manon v Selenburgovi ulici nastal majhen ogenj, ki je bil velik samo po dimu. Ob peči se je vnel leseni opaž, ki je zadimil vso trgovino. Poklicani gasilci so prihiteli popolnoma zastoj, ker je že osebe samo takoj pogasilo ma-lenkosti ogenj, ki je nastal.

Kitajci potopili japonsko križarko

Cungking, 11. novembra. b. »Central News« poroča naknadno, da so kitajske obalne baterije v pokrajini Anahcej potopile veliko japonsko kri-žarko 7. novembra, prav tako pa so zadeli tudi japonsko transportno ladjo.

Newyork, 11. novembra. b. »Associated Press« poroča iz Tokija, da je ameriški poslanik Crew imel dveurno konferenco z japonskim zunanjim ministrom. G vsebini svojih razgovorov je takoj obvestil državni departement.

Promet med našimi in italijanskimi lukami

Split, 11. nov. b. Italijanska družba Fir-mana z Reke je uvedla po daljšem času stalno potniško in tovorno progo med italijanskimi in našimi lukami. Včeraj popoldne je po tej progi plula ladja »Stamira«, ki bo plula v luke Lo-sinija, Zader, Sibenik, Trogir, Split, Lastovo, Du-brovnik in Kotor. V Split bo prihajala vsako nedeljo popoldne in bo odplula v ponedeljek zjutraj naprej, iz Kotora pa se bo vracala v sredo zjutraj.

Drobne novice

Berlin, 11. nov. AA. DNB: O potopitvi 37.000 ton sovražnega brodograja ob priliki napada nem-skih strogolavcev pri Harvichu so se zvedele nasle-gnje podrobnosti: Potopljena je bila ena 10.000 tonska tovorna ladja, dve 8000 tonski, ena 6000 tonska in ena 5000 tonska ladja. Razen tega so bile poškodovane še nadaljne tri ladje, in sicer tako težko, da so očividno izgubljene. Pri tem napadu je prišlo tudi do srdičih spopadov v zraku in je bilo sestreljenih 7 sovražnih letal tipa »Spitfire« in »Hurricane«. Štiri nemška le-tala so izgubljena.

Nekje v Italiji, 11. nov. AA. Stefani: Itali-janske divizije, ki so bile poslone na grško bojišče, kakor tudi tiste, ki bodo še prišle tja, predstavljajo skupino armad iz Albanije, nad katerimi je prevzel poveljstvo 9. t. m. general So d u. To so deveta armada pod poveljstvom generala Maria Vercelina, dosedanega povelj-nika armade v Padski nižini, ter enajsta arma-da pod poveljstvom generala Gielosa, doseda-njega poveljnika tretje armade.

Dunaj, 11. nov. TCP. Veučiliški profesor iz Ljubljane, dr. Milan Vidmar, ki se mudi na Du-naju na proslavi 125letnice ustanovitve visoke tehnične šole, je imel včeraj v dvorani »Urania« predavanje o filozofski temi »Razum proti slučaju«.

Praga, 11. nov. TCP. Danes je v Pragi umrl prejšnji dolgoletni predsednik češkoslovaškega se-nata dr. Soukup.

Vsem soročnikom, prijateljem in znancem naznanjamo bridko izgubo ljubega soproga in očeta

Antona Žumer

posestnika in čebelarja

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo popoldne ob štirih.

Slov. Javornik, 11. novembra 1940.

Zalujoči Žumrovi

